

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

Négy évfolyamos gimnáziumi képzés

9-12. osztály

Az alábbi kerettanterv a négy évfolyamos gimnáziumok és szakközépiskolák számára készült. A magyar nyelv és irodalom tantárgy tanítás és tanulása különösen alkalmas a társadalom közösen vallott értékeinek közvetítésére. Tartalommal tölti meg és erősíti a nyelvi és kulturális identitást, a nemzeti önzonosságot, felkelti a megnyilatkozás iránti igényt, erősíti az etikai és erkölcsi ítélképeséget, el segíti más kultúrák megismerését.

Az anyanyelvi nevelés alapvető feladata a nyelv mint változó rendszer megismerése, illetve a nyelvi kompetencia fejlesztése annak érdekében, hogy a tanulók életkoruknak megfelelő szinten birtokolják a szóbeli és írásbeli kommunikáció eszköztárát, képessé váljanak azok funkcionális elemzésére, gyakorlati alkalmazására. Így segítve és megalapozva a tanulók önálló ismeretszerzését, tanulását, valamint a velük szoros összefüggésben levő differenciált gondolkodást, az élethosszig tartó tanulás képességét és igényét. A tanuló folyamatosan fejlődő szövegértési és -alkotási tudása teszi lehetővé, hogy önállóan, illetve másokkal együttműködve képes legyen a verbális és nem verbális kommunikáció kódjainak, kapcsolatainak, tényezőinek azonosítására, tudatos alkalmazására, a különböző szövegek megértésére, elemzésére, kritikai feldolgozására. Mindezek birtokában alkalmassá válik a másodlagos, átvitt kifejezésmódból adódó jelentések felismerésére, reflexiójára és arra, hogy saját szövegek alkotása során maga is éljen velük. A szövegek önálló megalkotásában képes megfelelni a beszédhelyzetet, a hallgatóságot figyelembe véve, az alkotói szándékból, az olvasók igényeiből, továbbá a különféle szövegműfajok normáiból fakadó erkölcsi, esztétikai és kulturális elvárásoknak.

Az anyanyelvi nevelés további feladata, hogy tudatosítsa a diákokban: a nyelv változó, fejlődő rendszer, eszközhasználatának elengedhetetlen a világról való tudás megszerzéséhez és a hatékony kifejezőképesség fejlesztéséhez. A nyelvi rendszer nem értelmezhető a beszélőtől független létezőként, a nyelvi jelentés a nyelv szóbeli és írásbeli kódjainak során jön létre. Feladata továbbá, hogy tudatosítsa és rendszerezze a korábban megszerzett tudást a nyelv társadalmi szerepéről, a nyelv és gondolkodás viszonyáról, az anyanyelv jelenbeli és múltbeli változásairól, más nyelvekkel való önzonosságairól és különbözőségeiről.

A magyar nyelv és irodalom tantárgy a tartósan elfogadott értékekkel szerves egységben, párhuzamosan közvetíti a jelenben alakuló, változó nyelvi és irodalmi kultúrát. Tartalommal tölti meg és erősíti a nyelvi és kulturális identitást, felkelti a minőségi megnyilatkozás iránti igényt, erősíti az etikai, erkölcsi ítélképeséget, el segíti más kultúrák megismerését. E feladatát a magyar nyelv és irodalomtanítás akkor tölti be, ha hiteles kérdések és válaszok megfogalmazásával, motiváló befogadási, kifejezési helyzetek teremtésével reagál a diákok mindennapi életvilágára, önkifejezési, értelmezési problémáira és érzelmi-gondolati felismeréseire egyaránt.

A jelentésművek szembesítik a befogadót az élet alapvető kérdéseivel, biztosítva a kultúra folytonosságát, folyamatos megújulását. Segítenek az emberi és társadalmi problémák megértésében, átélésében, a saját és más kultúrák megismerésében, az én és a másik közötti különbség megfogalmazásában, tisztelésében. Az irodalmi alkotások fejlesztik az emlékezetet, az élmények feldolgozásának és megőrzésének képességét, hozzájárulnak ahhoz, hogy a diákokban megteremtődjenek a hagyomány elfogadásának és alakításának párhuzamos igénye.

A fenti célok mellett az irodalmi nevelés kitüntetett feladata az olvasási kedv felkeltése és megerősítése, az irodalomnak mint művészetnek, mint az emberi kommunikáció sajátos formájának megszerettetése, közlésformáinak, kifejezési módjainak élményteremtése.

megismertetése. Az így megszerzett tudás lehet séget teremtet az ön- és emberismeret, a képzelet, a kreativitás és a kritikai gondolkodás fejlesztésére, miközben a tanulók megismerik a sokoldalú és többjelentésű hagyomány fogalmát, a nyelvi és művészi konvenciókat. Az irodalomtanítás feladata, hogy a művészet hatása révén kreatív érzelmeket, gondolatokat, intenzív élményeket közvetítsen, a megbeszélés, a szóbeli és írásbeli szövegalkotás révén pedig az önkifejezés és a másik meghallgatásának társas élményéhez juttassa a diákokat. Átélnhetnek, megismerhetnek, és saját élményeiken, reflexióikon átvive meg is érthetnek olyan élethelyzeteket, érzelmeket, döntési szituációkat, erkölcsi dilemmákat, megoldási mintákat, magatartásformákat, értékeket, eszméket és gondolatokat, amelyek a saját életükben is érvényesíthetők. Együttérzővé válhatnak más magatartások, életformák, szociális helyzetek, gondolatmenetek, világlátások, meggyőzések iránt. Megszerezhetik azt a műveltségi anyagot, amely a magyar és az európai kultúra hivatkozási alapja.

A magyar nyelv és irodalom tantárgy révén közvetített tudás konstruálásában, a fogalmi műveltség felépítésében folyamatos tevékenység a fogalmi gondolkodás fejlesztése. (Ahogyan a kerettanterv részletes tartalmi kidolgozása is jelzi, a magyar nyelv és irodalom műveltségterület, tantárgy is – a témakörökhöz, témákhoz rendelt fogalmak közlésével – felépítette a maga sajátos fogalomrendszerét.) A fogalomrendszer lehet véteszi, illetve alapul szolgál a nyelvi, irodalmi jelenségek, tények, mintázatba rendezéséhez. A fogalmakkal kapcsolatos tudás folyamatos bővítése és elmélyítése az értelmes tanulás egyik összetevője.

A magyar nyelv és irodalom műveltségterület tartalmi hozzájárulnak a tanulók lelki-érzelmi neveléséhez. Ez pedig, különösen a pszichoszomatikus problémákra érzékeny serdülőkorban, támogatja a testi-lelki egészség megőrzését, fenntartását. Az irodalmi olvasmányok, élmények belső tartalékai is, fejlesztik az önismeretet, a valóságismeretet, összességükben az élet értékét sugallják. A tantárgyunk tehát nem a kevésbé a konkrét egészségfejlesztési ismeretekkel, inkább az egészségmegőrzéshez szükséges attitűdök kialakításával járulhat hozzá a mindenkori ifjú nemzedékek jóllétéhez. Az emberi kapcsolatok mikrotörténeteinek, a kapcsolatok szociális tartalmainak érzékelése, felfogása, értékelése fejleszti a szociális érzékenységet, az irodalmi művek révén megismertetett különféle alkatok, magatartásformák pedig támogatják az erkölcsi ítéletképesítést. Az értékkeresés az értékválság folyamatának megfigyelése, értelmezése módja az empátia, az önismeret és az erkölcsi tudatosság elmélyítéséhez. A nyelvi, irodalmi tanulmányaik révén a tanulók képessé válnak annak bemutatására, másokkal való megosztására, hogyan hordozzák és fejezik ki a magyar és a világirodalom alkotói különböző korok és emberek tapasztalatait, élményeit, gondolatait, erkölcsi megfontolásait. Mindezzel hatékonyan támogatja nyelvi és kulturális identitásuk alakulását, megerősítését. Az irodalmi alkotásokban fölmutatott változatos emberi életpályák növelik a valóságismeretet, több szempontból elemezhető modelleket mutatnak, hozzásegítve a diákokat sokféle emberi életút, életpálya megismeréséhez, ezáltal is támogatva a saját életükkel, további tanulmányaikkal, pályaválasztásukkal kapcsolatos felelős döntéseiket.

A magyar nyelv és irodalomtanítás sajátos célja természetesen az is, hogy a tanulók éljenek meg, szerezzenek tapasztalatot különböző tevékenységekben, az egyéni feladatvállalásban, anyaggyűjtésben és előadásban, a kooperatív tanulás helyzeteiben (pármunkában, csoportmunkában), dramatikus játékokban, különböző szövegértelmezési eljárások alkalmazásában. Mindez jelentősen fejleszti tanulási képességeiket, ezáltal támogatja középiskolai tanulmányaik sikerességét is. Szövegértési és szövegalkotási tudásuk alkalmazása minden tantárgyban érvényes és alkalmazható. A fenntarthatóságra és környezettudatosságra nevelés természetes terepe a szövegértő olvasás fejlesztéséhez felkínált, ebben alkalmazott szöveganyag, elsősorban az ismeretterjesztő és a dokumentum típusú szövegek feldolgozása révén. Érdemes tehát e szövegtípusok közül a környezeti hatásokkal, az ökológiával, a környezet és a társadalom viszonyával foglalkozókat előnyben

részesíteni. Az érvelés, a vita tanításában-tanulásában is van motiváló ereje, ha ilyen ösztársadalmi érdekeltség, ugyanakkor az egyén mindennapjaiban is releváns témákat érintünk. Az irodalmi olvasmányok ember és természet sokféle viszonyát mutatják fel, ezek megbeszélése, tanulmányozása hozzásegíthet a természeti és a teremtett környezethez való tudatos viszony kialakításához. A kritikus fogyasztói magatartásra való nevelés természetes területe a szövegértés. Több nyelvi témakör kínál módot például a reklámnyelv, a reklámhatás kritikus nyelvi elemzésére, az információk helyes értékelésére, a manipuláció felismerésére. Mindebben számíthatunk a tanulók önálló anyaggyűjtésére, kiselőadásaira, prezentációira. A magyar nyelv és irodalom tantárgy alkalmas arra, hogy a kulturális fogyasztás területén is igényt teremtsen.

A tantárgy azzal is számol, hogy az elektronikus információhordozók, a világháló térhódításának és napi használatának közegében működik. E kihívás ugyanis jelentős szerepet alakítja az anyanyelvi kultúrát és hat az irodalomolvasás szellemi jelentőségére. A digitális kultúrát és a hatékony önálló tanulást egyaránt fejlesztik az önálló anyaggyűjtés módszerei, a könyvtári szolgáltatások, katalógusok, bibliográfiák használata mellett az internet kínálta lehetőségek alkalmazása. A tantárgy kínálta lehetőség és feladat is egyúttal a megfelelő információk kiválasztása, rendszerezése, egyszerűbb bibliográfia, forrásjegyzék összeállítása, az információfeldolgozás, az idézés technikai szabályainak, etikai normáinak ismerete és alkalmazása.

A tanterv a vizsgakövetelmények témaköreit is figyelembe véve tartalmazza a tananyagot (Életrajzok, Portrék, Látásmódok, Világirodalom, Kortárs irodalom, Színház és dráma, Irodalom és kultúra) – a tanárnak szabad kezét biztosítva az egyes anyagrészek sorrendjének megállapításához.

A magyar nyelv és irodalom tantárgy rendelkezésére álló óraszám 90%-át a kerettanterv a következőképpen kezeli: 9. évfolyamon heti 2 nyelvtan és 2 irodalomórával, 10-12. évfolyamokon pedig heti 1 nyelvtan és 3 irodalomórával számol. Így a jelzett 90%-os aránnyal a kerettanterv a 9-10. évfolyamon összesen 260 órát, a 11-12. évfolyamon pedig összesen 242 órát fed le.

9–10. évfolyam

A magyar nyelvi tanulmányok, a nyelvvel és a nyelv megismerésével kapcsolatos tevékenységek célja a tanulók szövegértési technikáinak, szókincsének, befogadói érzékenységének, fogalomértésének és fogalomhasználatának bővítése, fejlesztése. Kiemelt cél továbbá az anyanyelvi íráskészség normáinak alkalmazása, olvasható írás, biztos, problémaérzékeny helyesírás. Elvárt az olvasási és szövegértési képességek folyamatos differenciálása és mélyítése; az értő hangos és néma olvasás, amely magában foglalja a különféle nyelvi szintek jelenségeinek felismerését, azonosítását, jelentésadó és jelentésmódosító szerepükre való reflexiót, a megértés szóbeli és írásbeli alkalmazását az elemi feladatmegoldástól a beszélgetésen át az önálló írásmunkáig. Az anyanyelvi képzés kiemelt területe különféle hosszúságú, bonyolultságú, műfajú, rendeltetésű (pl. szépirodalmi, dokumentum- és ismeretterjesztő) különféle hordozókon közzétett szövegek olvasása, illetve megértésének, értelmezésének fejlesztése. A szövegalkotási képesség fejlesztésével összefüggően, azt megelőzően, illetve kísérő feladat az önálló jegyzet és vázlatkészítés fejlesztése, az olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos saját vélemény megfogalmaztatása szóban és írásban.

A kulturált nyelvi magatartás kialakítása feltételezi az önkifejezéshez és a társas-társadalmi párbeszédhez szükséges szóbeli nyelvi képességek fejlesztését. Átfogó cél a beszédpartnerre alkalmazkodó, a beszédhelyzetnek megfelelő nyelvi magatartás

kialakítása, hangzó szövegek verbális és nem verbális kódjainak megértése és értelmezése, a hangzó szöveg különféle kommunikációs helyzetekben, beszédszándékokkal és célokkal, a beszédpartnerek kommunikációs szándékának, nem nyelvi jeleinek felismerése, azonosítása.

Elvárt feladat a mai magyar nyelv árnyalt és igényes használatához szükséges nyelvi, nyelvtani ismeret továbbépítése, fejlesztése; felkészítés a nyelvtani ismeretek önálló alkalmazására a nyelvi-nyelvhasználati jelenségek megközelítésében. Cél az önálló kézikönyvhasználat mellett a biztos helyesírású szövegek megírása. A nyelvi tudatosság fejlesztésének része, hogy a tanuló képessé váljon szövegformálási, szövegszerkesztési és helyesírási problémák megnevezésére a hibák önálló javítására.

A magyar nyelvi fejlesztés és ismeretanyag tartalmazza szakmai-tudományos, publicisztikai, közéleti, szépirodalmi szövegek földolgozását, értelmezését, értékelését jelentéstani és stilisztikai szempontok érvényesítésével (pl. szinonimitás, többértelmezés, konkrét és átvitt jelentés; szóképek, alakzatok, hangszimbolika, jóhangzás). A szövegek feldolgozásának célja az analízis, jelentésfeltáró és a szöveget egybeillő (holisztikus) szövegelemzési eljárások alkalmazása, a fent mondottakkal egybehangzóan szakmai-tudományos, ismeretterjesztő, publicisztikai, közéleti szövegek jelentésének értelmezésében. Cél a szövegelemzés már ismert módszereinek gazdagítása a stilisztikai és szövegtani ismeretek alkalmazásával. E tevékenységekhez járul a szöveg vizuális összetevőinek értelmezése különféle digitális, informatikai alapú formákban. A szövegértés fejlesztése eljut oda, hogy a tanuló kritikai és kreatív olvasással képes szakmai-tudományos, publicisztikai – írott, audiovizuális, digitális környezetben megjelenő – szövegek, metaforikus, metonimikus jelentésének feltárására, értelmezésére, manipulációs szándékok, technikák felfedezésére, szépirodalmi, szakmai, publicisztikai szóbeli és írásos szövegek értékelésében a szerkezeti és stiláris egység, a vizuális megformáltság, a kifejtettség és információ gazdagság felismerésére, értékelésére. Ismeri hivatalos írásműveket (meghatalmazás, elismervény, jegyzék, könyv, szakmai önéletrajz) jellemzőit, és képes önálló (kézi és digitális) szövegalkotásra ezekben a formákban. Képes a konnotatív jelentések felfedezésével a szépirodalmi művek üzenetének teljesebb megértésére.

Az irodalomtanítás feladata – szoros együttműködésben az anyanyelvi képzéssel – az olvasott, feldolgozott irodalmi művek érzelmi, gondolati befogadásának támogatása, a művek műfaji természetének megfelelő szöveg-feldolgozási eljárások megismerése, alkalmazása (pl. a kontextus, a téma, a műfaj megállapítása, jelentésrétegek feltárása). E szövegfeldolgozási eljárások keretében különböző műfajú és hangnemei lírai alkotások értelmezése, költői képek, alakzatok, szókincsbeli és mondattani jellegzetességek jelentésteremtő szerepének megértését segíti elemző-értelmező tevékenységek, a költői nyelvhasználat összetettségének felismertetése, a grammatikai eszközök funkciójának tudatosítása.

A 9–10. évfolyam továbbfejleszti a narratív és a dráma műneméhez tartozó művek megértését, melynek része az epikus és a drámai történetmondás, idő-, tér- és cselekményszervezés, illetve jellemalkotás közötti különbségek megfigyelése, a drámai közlés módjainak jellemző szövegtípusainak felismertetése különböző szövegfeldolgozási eljárásokkal, kreatív tevékenységekkel. Mind a művek hatásának, mind mélyebb megértésének feltétele az elrejtések, kisértetések és az elbeszélő művek motivikus-metaforikus szintjének értelmezése, továbbá a művekben megjelenített értékek, erkölcsi kérdések, motivációk, magatartásformák megbeszélése, értelmezése, megvitatása.

Az irodalmi műveltség épüléséhez hozzájárul, ha a tanulók képessé válnak az olvasott, különböző korú és világlátású művekben megjelenített témák, élethelyzetek, motívumok, formai megoldások közötti kapcsolódási pontok azonosítására, megértésére, a megismert korszakok, művek máig tartó kulturális, irodalmi hatásának megértésére, konkrét példák felidézésére. Kívánatos, hogy tudásukat alkalmazni tudják, például szövegek kapcsolatának és különbségének felismerésében, értelmezésében (pl. tematikus, motivikus kapcsolatok,

utalások, nem irodalmi és irodalmi szövegek, tények és vélemények összevetése. A gondolkodási képességet, az önkifejezést, a kreativitást fejleszt feladathelyzet a megismert formák és stilisztikai, nyelvi sajátosságok alkalmazása a mindennapi történetmondásban, a kreatív írásban.

A tanulási képesség fejlesztéséhez, az önállóság növeléséhez járul hozzá a felkészítés egy-egy nagyobb anyaggyjtést, önálló munkát igényl, terjedelmesebb szöveg (pl. beszámoló, ismertetés, esszé, egyszer bb értekezés) írására; verbális és nem verbális (hangzó és képi) információk célszer gy jtésére, szelekciójára, rendszerezésére, kritikájára és felhasználására. Mind a magyar nyelv, mind az irodalomtanítás feladata az információ-felhasználás normáinak (pl. a források megjelölését, idézést) közvetítése. Elvárható önálló m elemzés készítése adott szempont/ok szerint.

Magyar nyelv
9. évfolyam
Heti óraszám: 2 óra
Évi óraszám: 72 óra

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Kommunikáció, tömegkommunikáció	Órakeret 12 óra
El zetes tudás	Mindennapi kommunikációs helyzetekben való megnyilvánulás, törekvés az érthet , kifejez beszédre. A beszéd zenei eszközei, nem verbális kommunikáció. Szóbeli szövegek megértése, reprodukálása, utasítások megfelel követése, a kommunikációs partner szóbeli közlésének megértése. Az alapvet kommunikációs kapcsolatfelvételi formák ismerete és alkalmazása: köszönés, bemutatkozás, megszólítás, kérdezés, kérés stb.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A hallott szöveg megértésének fejlesztése (üzenet, szándék, hatás). A szövegértési és szövegalkotási készségek fejlesztése annak érdekében, hogy önállóan, illetve másokkal együttm ködve a tanuló képes legyen a verbális és nem verbális kommunikáció kódjainak, kapcsolatainak, tényez inek azonosítására, tudatos alkalmazására, a különböz szövegek megértésére, elemzésére, illetve kritikai feldolgozására a kommunikációs helyzet tér, id és résztvev i szerepeinek (kontextus) megfelelő en.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>A beszédhelyzetnek megfelelő adekvát nyelvhasználat: szövegszerkesztés él szóban, szó- és beszédfordulatok, kommunikációs helyzetek a kommunikációs helyzet tér, id és résztvev i szerepek (kontextus) megfigyelése.</p> <p>A kommunikációt kísér nem nyelvi jelek lehet ségeinek és korlátainak megtapasztalása: az él szó zenei kifejez eszközei, nonverbális kommunikáció.</p> <p>A testbeszéd, a térközszabályozás szerepének ismerete, tudatos alkalmazása különféle kommunikációs helyzetekben; dekódolása a hétköznapi kommunikációs helyzetekben és a tömegkommunikációban.</p> <p>A különféle kommunikációs helyzetekben elhangzó üzenetek</p>		<p><i>Mozgókép kultúra és médiaismeret:</i> médiám fajok és jellemz ik; médiatudatosság, a média társadalmi hatása.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> beszédhelyzetek, dramatikus játékok.</p>

<p>céljának dekódolása, az üzenetek manipulatív szándékának felismerése.</p> <p>A személyközi kommunikációs helyzetek megfigyelése, a kommunikáció folyamatának elemzése a tanult szakkifejezések alkalmazásával.</p> <p>A kommunikáció típusainak, jellemzőinek megismerése: személyes, csoportos, nyilvános és tömegkommunikáció.</p> <p>A tömegkommunikáció jellemzői, funkciói, megjelenési formái, nyelvi és képi kifejezési formái.</p> <p>Néhány tömegkommunikációs forma megismerése.</p> <p>Az új „szöveliség” (skype, chat) jelenségei és jellemzői.</p>	<p><i>Vizuális kultúra:</i> A vizuális kommunikáció különböző formái; megkülönböztetés, értelmezés.</p>
--	---

<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Kommunikáció, kommunikációs tényező (adó, vevő, kód, csatorna, üzenet, kapcsolat, kontextus, a világról való tudás).</p> <p>Kommunikációs cél és funkció (tájékoztató, felhívó, kifejező, metanyelvi, esztétikai szerep, kapcsolatfelvétel, -fenntartás, -zárás), nem nyelvi jel (tekintet, mimika, gesztus, testtartás, térköz, emblémák), tömegkommunikáció.</p> <p>Tájékoztató forma (hír, közlemény, tudósítás, riport, interjú).</p> <p>Véleményközlő forma (kommentár, glossza, jegyzet, olvasói levél, ismertetés, ajánlás).</p>
---------------------------------------	--

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Nyelvi szintek, a nyelv grammatikai jellemzői	Órakeret 20 óra
Előzetes tudás	Hangtani, alaktani, szótani, szó szerkezetű és mondattani ismeretek és azok megfelelő használata az írott és szóbeli szövegalkotás folyamatában.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A nyelvi szintek elemző áttekintése révén az analitikus gondolkodás, a nyelvi tudatosság fejlesztése. A nyelvi elemek értelmezésének, elemzésének használatának fejlesztése. A mondat szó szerinti és pragmatikai jelentésének felismertetése, az elsődleges és másodlagos jelentés megkülönböztetése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Hangtani ismeretek: a magyar hangállomány ismerete, magánhangzók és mássalhangzók rendszere, a hangok alapvető képzési, ejtési jellemzői.</p> <p>A hangkapcsolódási szabályosságok típusai és a helyesírás összefüggése.</p> <p>A magyar hangrendszer nyelvjárási eltéréseinek megfigyelése, valamint egy tanult idegen nyelvi hangrendszerrel történő összehasonlítás.</p> <p>Alaktani sajátosságok: a szótag, a szóelemek szerepe és funkciója, kapcsolódási szabályaik.</p> <p>A szavak szófaji rendszerbe sorolásának kritériumai, hagyományai, egy lehetséges szófaji rendszer megismerése.</p> <p>A szó szerkezet fogalma, a szintagmák típusai, szerepük a mondat felépítésében, mondatbeli viszonyaik, a vonzatok.</p> <p>A mondatrészek fogalma, fajtái, felismerésük mondatban, helyes</p>		<p><i>Idegen nyelvek:</i> a tanult idegen nyelv hangtana, alaktani szerkezete, szóalkotási módjai, mondat szerkezete.</p>

<p>használatuk a mondatok felépítésében. A mondat fogalma, a mondat szerkesztettség és mondatfajta szerinti típusai, az egyszer és összetett mondatok típusainak felismerése, elemzése, a helyes mondat szerkesztés a gyakorlatban. A magyar nyelv szerkezetének összehasonlítása a tanult idegen nyelv hangtanával, alaktani szerkezetével, szóalkotási módjaival, mondat szerkezetével. A nyelvi szintek elemzésétér l, rendszerér l tanultak fogalmi szint megnevezése, rendszerez áttekintése.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Hang, fonéma, hangtörvény, szóelem (morféma): szabad és kötött morféma, szót , képz , jel, rag. Szófaj: alapszófaj, viszonyzó, mondatzó. Szószerkezet (szintagma): alárendel , mellérendel szintagma. Mondatrész: alany, állítmány, tárgy, határozó, jelz . Vonzat. Mondat, a mondat szerkesztettsége, mondatfajta; egyszer mondat, összetett mondat.</p>

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>Szövegértés, szövegalkotás</p>	<p>Órakeret 13 óra</p>
<p>El zetes tudás</p>	<p>A tanult szóbeli, írott és elektronikus szövegtípusok és jellemz ik. Olvasási stratégiák és azok adekvát alkalmazása különböz típusú és m fajú szövegek feldolgozásában, nyomtatott és elektronikus adathordozókon. A szöveg információinak és gondolatainak értelmezése és értékelése. A szövegalkotás lépései, az anyaggy jtés technikák.</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>A szöveg tartalmának, céljának megfelelő jegyzetelési technika kialakítása. A társalgás általános szerkezetének, szabályszer ségének megfigyelése. A leggyakoribb hivatalos szövegtípusok szerkezetének, formájának megismertetése, tárgyszer és funkcionális hivatalos szövegek alkotásának képessége. Az esszéírás technikájának megismerése és alkalmazása különböz témájú és típusú esszé írásakor. A kritikai gondolkodás és a felel sségérzet fejlesztése elektronikus, internetes szövegtípusok hitelességének, megbízhatóságának vizsgálata, az internetes szövegek adta nyilvánosság etikai, jogi kérdéseinek értelmezése során.</p>	
<p>Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>		<p>Kapcsolódási pontok</p>
<p>Önálló szövegfeldolgozás a szövegbefogadás céljának megfelelő olvasási stratégia és szöveg-feldolgozási mód megválasztásával. A szöveg és kép összefüggése. Hatékony jegyzetelési és vázlatírási technikák megismerése, adekvát alkalmazásuk. Különböz magánjellel és hivatalos szövegek szerkezetének, jellemz inek megismerése, hivatalos szövegek alkotásának képessége. Szövegátalakító gyakorlatok szempontváltással, a kommunikációs</p>		<p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> különböz típusú források feldolgozása; esszéírás. <i>Valamennyi tantárgy:</i> vázlatírás, jegyzetelés. <i>Informatika:</i></p>

<p>célnak megfelel en: adott szempontok és terjedelem szerinti szövegtömörítés, szöveg b vítés.</p> <p>Az anyaggy jtés módjai írott és nem írott források felhasználásával, az idézés szabályai.</p> <p>Önálló, több forrástípusra is kitér könyvtári anyaggy jtés (katalógus- és adatbázis-használat, forráskiválasztás, visszakeresést biztosító jegyzetelés) és az információknak a feladatnak megfelel alkotó és etikus felhasználása. Pontos forrásmegjelölés.</p> <p>Az esszé típusai, jellemz i, az esszéírás folyamata.</p> <p>A tanulmány, az értekezés jellemz i, kidolgozásának állomásai.</p> <p>Néhány, gyakoribb internetes szöveg szerkezetének, megjelenésének, közlési szándékának megfigyelése, a tapasztalatok felhasználása a szövegbefogadáskor, az internetes szövegek nyilvánosságának kérdése, etikája.</p> <p>Internetes szövegalkotási gyakorlatok (pl. szöveges adatbázis, forrásjegyzék összeállítása, fórum, blogbejegyzés írása).</p>	<p>információkezelés, forrásfelhasználás, hivatkozás, szöveges adatbázis, az internethasználat jogi, etikai kérdései.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Hivatalos levél, kérvény, önéletrajz, motivációs levél, meghatalmazás, elismervény. Esszé, értekezés, tanulmány.</p>

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Helyesírási ismeretek	Órakeret 12 óra
Elzárts tudás	Helyesírási alapelvek felismerése, használata, írásjelek adekvát használata, helyesírási szótárak ismerete és használata a gyakorlatban.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A nyelvi normaérzék, a normakövet írás fejlesztése. A helyesírás rendszerszer ségének megismertetése. A hibajavítási képesség és az önkorrekción fejlesztése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>A helyesírás alapelvei, megismert f bb szabályszer ségei. A szöveg központoszásának szabályai, használata, az írásjelek funkciója. Szövegelemzési gyakorlatok a központoszás szerepének tanulmányozására. Helyesírási gyakorlatok az egybe- és különírás, a gyakoribb tulajdonnevek írására stb. Idegen szavak helyesírása, a latin bet s szavak átírása. Helyesírási szótárak, elektronikus helyesírás-ellen rz programok szerkezetének és m kódésének megismerése, használatuk az iskolai és a mindennapi szövegalkotásban. Az internetes szövegek eltér helyesírásának, jelhasználatának funkciója. A normától való eltérés stilsztikai hatásának felismerése, értelmezése.</p>		<p><i>Minden tantárgy:</i> helyesírás.</p> <p><i>Informatika:</i> helyesírás-ellen rz programok ismerete, használata.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Helyesírási alapelv, nyelvi norma.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Jelentéstan	Órakeret 8 óra
Elzárts tudás	Befogadói, jelentéselemzési tapasztalatok. Szókincs, világismeret. Az azonos alakú, többjelentés és a rokon értelm szavak, alkalmazásuk a beszélt és írott szövegalkotásban. Közmondások, szólások jelentésének és eredeti funkciójának ismerete, nyelvi és nem nyelvi kommunikációs üzenetek jelentése. Közismert egynyelv szótárak önálló használata (pl. értelmez , szinonima).	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A hangalak és jelentés viszonyának felismerése, értelmezése különböz beszédhelyzetekben. A mondat és szövegjelentést meghatározó tényez k felismerése. A magyar szórend megváltozása és az üzenet jelentésváltozása közötti összefüggés felismerése mondat-átalakítási gyakorlatokkal. Nyelvünk gyakori metaforikus kifejezésének és használati körének megfigyelése, értelmezése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>A szavak jelentésének szerkezete, jelentéselemek. A hangalak és jelentés viszonya, jelentésmező. Motivált és motiválatlan szavak felismerése, használata. A metaforikus kifejezések szerkezete, jellemző típusai, használati köre. A mondat és szövegjelentés. A jelentés szerepe a nyelvi szerkezetek kialakításában. A jelentés és a nyelvi-grammatikai funkció összefüggése. A szórend jelentésváltozatainak megfigyelése, hatásértelmezés. Egynyelvű szótárak használata.</p>		<p><i>Idegen nyelvek:</i> motivált, motiválatlan szavak, szórend. <i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek; Etika;</i> <i>Filozófia:</i> kifejezések köznyelvi és tantárgyi jelentése.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>Jelentésszerkezet, jelentéselem, jelentésmező, jelhasználati szabály. Denotatív, konnotatív jelentés. Metaforikus jelentés. Motivált és motiválatlan szó, hangutánzó, hangulatfestő szó. Egyjelentésű, többjelentésű szó, homonima, szinonima, hasonló alakú szópár, ellentétes jelentés.</p>	

Az elsajátított ismeretek gyakorlása

7 óra

A továbbhaladás feltételei

Kell tempójú, olvasható írás, a szöveg megértését biztosító olvasás, felolvasás.

A kommunikációs helyzetnek megfelelő nyelvhasználat. A címzettnak, a témának, a beszédhelyzetnek megfelelő fogalmazás. A tömegkommunikáció gyakori műfajairól, eszközeiről és hatásukról szerzett alapvető ismeretek birtokában véleményalkotás, kritikus magatartás befogadásukban. Az irodalom és az olvasó kapcsolatában a sajátos kommunikációs viszony fölismerése.

Jártasság szövegelemzés eljárásokban: a tételmondat kiemelése, tömörítés megadott terjedelemben, szövegfeldolgozás megadott kérdések alapján. A szöveg szerkezetének, témahálózatának fölismerése. Az olvasott szépirodalmi szövegek szó szerinti és többjelentésének megkülönböztetése. A szövegfonetikai eszközök és pragmatikai szint jelzések szerepének fölismerése a szövegek értelmezésében. Szabatos, világos fogalmazás: a kommunikációs helyzetnek megfelelő szövegfelépítés. Vizuális kifejező elemek alkalmazása írott és digitális szövegekben. A művek szereplőinek jellemzése egy másik szereplő nézőpontjából.

A magyar helyesírás alapelveinek ismerete, alapvető helyesírási készség. Jegyzet és vázlat készítése írott szövegről, előadásról. Könyvtárhasználati tájékozottság.

Magyar nyelv
10. évfolyam
Heti óraszám: 1 óra
Évi óraszám: 36 óra

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A szöveg	Órakeret 22 óra
Elzáró tudás	A szövegértési és szövegalkotási képesség megfelelő szintje: szövegértési, szöveg-feldolgozási stratégiák (átfutás, jóslás, elzáró tudás aktiválása, szintézis, szelektív olvasás stb.) alkalmazása különféle megjelenés és típusú szövegeken. Elbeszélő, magyarázó, dokumentum típusú szövegek kommunikációs funkcióinak, fő jellemzőinek ismerete. Beszélő és írott nyelvi, továbbá internetes szövegek eltéréseinek azonosítása. Rendszeres könyv- és könyvtárhasználat.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A szövegszervezőerők megismertetése és alkalmazása a gyakorlatban. A szöveg általános szerkezetének, a szövegértelem összetevőinek megfigyelési és értelmezési képességének fejlesztése a legjellemzőbb szövegtípusokon. A valamilyen szempontból egymással összefüggő szövegek közötti értelemhálózat felismertetése. A szövegelemző képességek fejlesztése: a szövegfeldolgozás módjainak gyakorlása a feladatnak megfelelő leghatékonyabb olvasástípus alkalmazásával.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>A szöveg fogalma, jellemzőinek megfigyelése, megnevezése, rendszerezése.</p> <p>A szóbeliség és az írásbeliség hatása a szövegformálásra. A szóbeli és írott szövegek szerepe, eltérő jegyei. A szövegfonetikai eszközök és az írásjegyek szövegértelmező szerepe.</p> <p>A szöveg szerkezete: a szöveg és a mondat viszonya, szövegegységek.</p> <p>A szövegértelem összetevői: pragmatikai, jelentésbeli és nyelvtani szintje.</p> <p>Szövegtípusok jellemzői megjelenés, műfajok és nyelvhasználati szintek szerint. A legjellegzetesebb szövegtípusok: a beszélt nyelvi társalgási és az írott monologikus szövegek.</p> <p>Szövegköziség, az internetes szövegek jellemzői.</p> <p>Az írott és internetes szövegek összehasonlítása, az eltérő és azonos jegyek megfigyelése, megnevezése.</p> <p>Az internetes adatkeresés, szöveghálók, az intertextualitás kezelése, a különböző forrásokból származó adatok megbízhatóságának és használhatóságának kérdései.</p> <p>A különböző forrásból származó információk megadott szempontok szerint való összehasonlítása, megvitatása, kritikai következtetés levonása.</p> <p>Szövegek összefüggése, értelemhálózata; intertextualitás.</p>		<p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> a forrásszövegek típusai.</p> <p><i>Idegen nyelvek:</i> az idegen nyelvi szöveg/ek kultúrafüggő felépítése.</p> <p><i>Biológia-egészségtan; Fizika; Kémia; Földrajz:</i> a természettudományos ismeretterjesztő, illetve szakszövegek témahálózata, szóincse, felépítése.</p>

A szövegértés, szövegfeldolgozás technikája, olvasási típusok és stratégiák.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>Szöveg, szövegösszefüggés, beszédhelyzet. Szövegmondat, bekezdés, tömb, szakasz. Szövegkohézió (témahálózat, téma-réma, szövegtopik, szövegfókusz, kulcsszó, cím). Szövegpragmatika (szövegvilág, néz pont, fogalmi séma, tudáskeret, forgatókönyv). Nyelvtani (szintaktikai) tényez (köt szó, névmás, nével , határozószó, el re- és visszautalás, deixis, egyeztetés). Intertextualitás. Szövegtípus (monologikus, dialogikus és polilogikus; beszélt, írott, elektronikus; spontán, tervezett). Szövegm faj (elbeszél , leíró, érvel). Nyelvhasználati szinterek szerinti szövegtípus (mindennapi, közéleti és hivatalos, tudományos, sajtó és média, szépirodalmi). Szövegfonetika (hangsúly, hanglejtés, hanger , szünet, beszédtempó).</p>

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Stilisztikai alapismeretek	Órakeret 10 óra
El zetes tudás	Befogadói és m elemzési tapasztalatok, alapvet szóképek és alakzatok, nyelvi játékok, kreatív írás. Stílusregiszterek, nyelvi magatartás, nyelvi norma.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Annak megtapasztalása, hogy a nyelvi elemek stílusértéke a konkrét szövegben, nyelvhasználatban kap szerepet; a stílust befolyásolja a beszél , a kommunikációs helyzet, a megnyilatkozás célja. A megismert jelentéstani, stilisztikai, a szövegtani jelenségek felismerése és alkalmazása a m elemzésben, a mindennapi élet nyelvi jelenségeinek megítélésében, szövegalkotásban. A közlési szándéknak és beszédhelyzetnek megfelel stílusréteg, stílusárnyalat és stílus eszköz használata. A fogalmi, a kreatív gondolkodás, a szövegértelmez kéesség fejlesztése.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>A jellegzetes stílustípusok (stílusárnyalatok) megismerése (pl. a társalgás bizalmas vagy közömbös), felismerése, hatásának elemzése. A nyelvi szintek alkalmi és a szótárakban jelölt állandó stílusértékének megfigyelése, felismerésük, valamint alkalmazásuk a szövegalkotásban. A leggyakoribb stílusrétegek jellemz inek megismerése, felismerése, elemzése, összefüggésben a szövegtani jellemz kkel. A szövegek stílusának, jelentésének a befogadóra tett hatásának (stílushatás) megtapasztalása, vizsgálata; stílusgyakorlatok, szövegtranszformációk. A stíluselemek, stílus eszközök szerepének értelmezése m vészi és mindennapi szövegekben (jelentésfeltáró, hatáselemz gyakorlatok). A helyzetnek, kommunikációs célnak megfelel stílus eszközök</p>		<p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> különböző forrásszövegek stílusjellemez i. <i>Idegen nyelvek:</i> beszélt nyelvi stílusregiszterek. <i>Biológia-egészségtan; Fizika; Kémia;</i></p>

	<p>tudatos használata a szövegalkotásban. A metafora funkciója és használata a mindennapi, továbbá a publicisztikai és a tudományos nyelvhasználatban.</p>	<p><i>Földrajz:</i> metaforák a természettudományos szövegekben.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> drámajáték; társalgási stílusárnyalatok megjelenítése.</p> <p><i>Mozgóképkultúra és médiaismeret:</i> nyilvános megnyilatkozások, különféle m sortípusok, illetve internetes felületek jellemző stílusregiszterei.</p> <p><i>Informatika, könyvtár:</i> kézikönyvek, egynyelv szótárak használata.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Stílus, stilisztika, stílustípus (bizalmas, közömbös, választékos stb.). Stílusérték (alkalmi és állandó). Stílusréteg (társalgási, tudományos, publicisztikai, hivatalos, szónoki, irodalmi). Stílushatás. Szókép (metafora, hasonlat, szinesztézia, metonímia, szinekdoché, összetett költői kép, allegória, szimbólum). Alakzat (ellipszis, költői szóhiány, ismétlés, gondolatritmus, oximoron). Mondatstilisztikai eszköz (verbális stílus, nominális stílus, körmondat). Hangszimbolika, hangutánzás, hangulatfestés, alliteráció, áthajlás, figura etimologica, expresszivitás, eufemizmus, evokáció, archaizálás, egyéni szóalkotás, poétizáció.</p>	

Az elsajátított ismeretek gyakorlása

4 óra

A továbbhaladás feltételei

Tájékozottság a különféle beszédhelyzetek megítélésében; megfelelő stílus és magatartás váratlan, új kommunikációs helyzetben is.

Lényegre törő, világos felépítésű közlés a tájékoztató, érvelő, meggyőző, vitázó közlésformában. A mindennapi élet problémáiról, irodalmi, művészeti élményekről vélemény kifejtése szóban és írásban, különféle műfajokban: kommentár, ajánlás, kisértkezés. Szövegformálási, szerkesztési, stilisztikai és helyesírási hibák önálló javítása. A hosszabb fölkészülést igénylő szóbeli és írásbeli feladatok megoldásához önálló könyvtári munka, megadott vagy önállóan kialakított szempontokat követő anyaggyűjtés, az információfeldolgozás szabályainak megtartásával.

A tanult stilisztikai jelenségek megnevezése, alkalmazása a szakmai-tudományos, szépirodalmi szövegek értelmezésében. A helyesírás értelmezés szerepének megfigyelése különféle műfajú szövegekben. Adott szempontú műelemzés készítése közösen fel nem dolgozott kisepikai és lírai alkotásról. Nagyepikai és drámai művek szóbeli és írásbeli bemutatása. Művek összehasonlítása adott tematikai, poétikai szempontok követésével. Jellemző stílusok, jellegzetes konfliktushelyzetek bemutatása, értelmezése. Stílusirányzatok jellemző vonásainak bemutatása néhány irodalmi és képzőművészeti alkotásban (az impresszionizmustól a szürrealizmusig).

11–12. évfolyam

A magyar nyelvi képzés célja a szövegelemzési jártasság fokozatos b vítése a tanult szövegtani, jelentéstani, stilisztikai, retorikai ismeretekkel; a kritikai érzék továbbfejlesztése különféle m fajú és témájú és megjelenés (pl. multimédiás-digitális, audiovizuális) szövegek értelmezésében, szerkezeti és stiláris min ségének értékelésében, saját szövegek alkotásában.

A tevékenységek iránya kiterjed a nyelvi norma és a társadalmi igény összefüggéseinek vizsgálatára, a saját nyelvhasználat kontrollja; a kommunikációs helyzetnek megfelelő nyelvváltozatok szókincsének, elem- és szabálykészletének tudatos használata. A nyelvi tudatosság fejlesztésének része a helyesírási ismeretek kib vítése. A tanulási képesség továbbfejlesztése, az önálló adatgy jtés módszereinek kiegészítése a könyvtári katalógusok, bibliográfiák használata mellett a számítógépes adatbázisokkal, az internet kínálta lehet ségekkel.

A nyelvi képzés életszer , gyakorlati tudásösszeteve je a kommunikációs zavarok felfedezése, értelmezése, kezelési módok keresése.

A nyelvi magatartás és az általános nyelvi kultúra részeként cél a retorikai tudás növelése, ennek keretében néhány klasszikus és mai szónoki beszéd, értekezés m faji jellemz inek megfigyelése (szerkesztésmód, nyelvi kifejezésmód, retorikai eszközök használata); az érvelés technikájának megismerése és alkalmazása: érvek, ellenérvek felsorakoztatása. Mind a problémamegoldó gondolkodást, mind a kreativitást növeli, ha a tanuló ismeri a deduktív vagy induktív érvelést, a cáfolat módszereit; képes szónoklatnak, alkalmi beszédnek vagy ezek egyes részleteinek önálló kidolgozására. Retorikai tudását megfelelő en képes használni a tanulásban és a társadalmi nyilvánosságban.

Elvárt a kell tájékozottság a magyar nyelv rokonságáról, típusáról, helyér l a világ nyelvei között, továbbá a legfontosabb nyelvemlékeink (A *Tihanyi apátság alapítólevele*, *Halotti beszéd*, *Ómagyar Mária-siralom*) megismerése.

A nyelvi tanulmányok eredményeképpen a tanuló képes hosszabb fölkeszülést igényl szóbeli és írásbeli feladatokhoz adott, illetve önállóan kialakított szempontokat követ anyaggy jtésre és válogatásra többféle forrásból, jegyzet, vázlat, hivatkozás, forrásjegyzék készítésére.

A nyelvtörténeti és leíró nyelvtani ismeretek birtokában kész felel s magatartásra a magyar nyelv értékeinek rzésében. A magyar nyelv rendszerér l, a beszédnek a társadalomban és az egyén életében betöltött szerepér l tanultak áttekintésével fölkeszül az érettségire és a továbbtanulásra.

Az irodalomtanítás alapvet célja irodalmi m vek olvasása, értelmezése, megvitatása. A m veltségépítés szempontja a hagyományos m nemi és m faji keretek átalakulásának, megsz nésének megfigyelése, megnevezése és értelmezése: új regénytípusok és regényszerkezetek, a tárgyias líra, az összetett hangnem ség, a groteszk és az irónia szerepének megértése.

Az irodalmi olvasmányok jellegéb l következ en fejlesztési cél a magyar és az európai hagyományok és a modernség együtthatásának, egyedi megjelenési formáinak észrevétele, megnevezése az életm vekben, az egyes alkotásokban; stílusirányzatok jellemz , esetleg mozgalmoszer vonásainak bemutatása néhány irodalmi és képz m vészeti alkotásban;a tárgyalt korszak stílusirányzati sokszínű ségének megismerése, az egyes irányzatok egymás mellett éléséb l néhány következtetés megfogalmazása.

Az irodalomértést elmélyít , az önkifejezést, a gondolkodást támogató tevékenység m vek összehasonlítása adott tematikai, poétikai szempont követésével szóban és írásban; nagyepikai és drámai m vek szóbeli és írásbeli (pl. prezentáció) bemutatása különböző néz pontból, illetve különféle címzetteknek, önálló m elemzés készítése közösen fel nem dolgozott kisepikai és lírai alkotásról többféle elemzési szempont alkalmazásával. Mind az érvel lépességet, mind a szociális kompetenciák, mind az erkölcsi gondolkodás fejlesztését

támogatja a jellemző stílusok, jellegzetes élethelyzetek, konfliktushelyzetek (pl. szerelem, megbocsátás, felnőtté válás, bűn, bünyés, hazugság, kiszolgáltatottság), személyiségdilemmák felfogása, értelmezése, megvitatása.

Az ítéletképeség, az erkölcsi, esztétikai és történeti érzék fejlesztését célozza néhány szerző és műtípus megfigyelése az irodalmi hagyományban, a kortárs irodalomban, más művészi ágakban.

Alapvető irodalomszemlélet az irodalmi művek egymásra utaltságának megértése és ennek példaként az irodalmi szövegek összekapcsolódását bizonyító szövegek gyűjtése, megfigyelése, a rájátszás, az evokáció, intertextualitás, reflexió példáinak elemzése, végül annak néhány példával való bizonyítása, hogy az irodalom egyrészt folyamatos, másrészt történetileg változó hagyomány. E témakörbe tartozó tevékenység műfaji, poétikai fogalmak változó jelentésének megfigyelése, bizonyítása, a szépirodalom nyelvének megváltozását jelző jelenségek megfigyelése. Az önálló ismeretszerzés elengedhetetlen feltétele a rendszeres könyvtárhasználat (ide értve az internet adta lehetőségeket is), azaz az ismeretterjesztő (például műelemző, művelődéstörténeti, művészettörténeti, nyelvészeti) irodalom – audiovizuális, digitális források – alkotó felhasználása feljegyzés, beszámoló, értekezés, kiadvány, hozzászólás, prezentáció formájában. E tevékenység része a hosszabb főkészület igényelt szóbeli és írásbeli feladatokhoz adott, illetve önállóan kialakított szempontokat követő anyaggyűjtés és válogatás többféle forrásból, jegyzet, vázlat, hivatkozás, forrásjegyzék készítése.

Az önálló tájékozódás igényével is összefügg a nyitottság a jelenkori irodalmi szövegek befogadásában, megértésében a szokatlan szerkezetű, nyelvhasználatú művek, a magyar és az európai szöveghagyományt újraíró, újraértelmező művek befogadása iránt. E témakörben is kívánatos a tájékozódás a kortárs irodalmi nyilvánosságban, például antológiákban, az irodalmi ismeretterjesztés (könyvajánlás, könyvismertetés) műfajaiban, a televíziós, a filmes adaptáció néhány kérdésében.

Cél az irodalom határterületeihez tartozó modern kori alkotások feldolgozása, egy-két tipikus írott, digitális és filmes-audiovizuális műfaj megismerése. A kortárs irodalmi élethez tartozik az irodalom megjelenéseinek kutatása, felismerése más közegekben (pl. filmen, rajzfilmen, televízióban, képregényben, hangzó közegben – pl. hangoskönyv, rádiójáték, megzenésített vers –, digitális közegben – pl. internetes közlés, multimédiás kiadás –); az adaptáció, a műfajcsere jelensége, jellegzetes megoldásai a posztmodern, kortárs magas művészi és szórakoztató művekben. Fontos feladat a szórakoztató irodalom hatásának, vonzerejének és csapdáinak értelmezése (pl. tipikus műfajainak, helyzeteinek, motívumainak bemutatása, kultuszalkotások megismerése).

A továbbtanulásra való főkészülésként feladattá tehető egyéni „kutatómunka” alapján nagyobb lélegzetű dolgozat megírása, prezentáció készítése a könyvtárhasználat, digitális források alkalmazása, szakszeranyaggyűjtés, rendezés, kidolgozás, forrásjelölés tudásanyagának hasznosításával; tematikus tájékozódás nyomtatott és elektronikus ismeretterjesztő információforrásokban (például irodalmi adatbázisok, CD-ROM, magyar elektronikus könyvtár), irodalmi és más kérdések megvitatásához információk kiválasztása és újrendezése.

A szorkebb régióhoz, településhez, a hazához való kötődés érzését erősíti a tájékozódás a régió, a település kulturális, irodalmi hagyományaiban a helyi kultúrák közvetítő intézmények körében.

Magyar nyelv
11. évfolyam
Heti óraszám: 1 óra
Évi óraszám: 36 óra

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Kommunikáció	Órakeret 4 óra
Elzets tudás	Gyakorlott, tudatos szóbeli kommunikáció.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A különböző kommunikációs színtereknek és helyzeteknek megfelelő nyelvi és nem nyelvi jelek használata. Az egyes helyzetek által megkívánt formák megsértésének dekódolása, a szándék felismerése, megfelelő kezelése. A kommunikációs zavarok felismerésére és feloldására néhány taktika elsajátítása. A manipulációs szándékok felismerése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Tájékozottság különféle beszédhelyzetek megítélésében; megfelelő stílus és magatartás megtalálása ismeretlen kommunikációs helyzetben is. Kommunikációs zavarok felfedezése, elhárítása. A mindennapi társalgásban, a nyilvános kommunikációs színtereken, valamint az internetes felületeken előforduló manipulációs szándékok, hibás következtetések felismerése. A reklámok, internetes felületek verbális és nem verbális közlési szándékának felismerése.		<i>Mozgóképkultúra és médiaismeret:</i> reklám, meggyőzés, manipuláció. <i>Vizuális kultúra:</i> képi közlés. <i>Dráma és tánc:</i> szituációk, dialógusok értelmezése.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Kommunikációs zavar. Manipuláció.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Retorika	Órakeret 12 óra
Elzets tudás	A kommunikációs funkciók ismerete, alkalmazása. Érvelő szövegek értelmezése és alkotása. Stilisztikai és jelentéstani ismeretek. Kulturált véleménynyilvánítás.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A klasszikus retorika alapfogalmainak megismertetése, ezek alkalmazása a tanulók életével, mindennapjaival összefüggő nyilvános megszólalásokban. A hatásos érvelés technikájának, a legfőbb érvelési hibáknak a megismertetése. Önálló beszéd megírásához, annak a hatásos előadásához szükséges nyelvi, gondolkodási képességek fejlesztése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
A kulturált vita, véleménynyilvánítás gyakorlása. A szónok tulajdonságai, feladatai.		<i>Történelem,</i> <i>társadalmi és</i>

<p>A szóközi beszéd kommunikációs funkciói. A beszéd felépítése, a beszéd megszerkesztésének menete az anyaggyjtést l a megszólalásig. Az érv felépítése. Az érvelés logikája, technikája; az érvek elrendezése. Az érvelési hibák. A cáfolat módszerei. A kisel adás és a vizsgafelelet felépítése. A hatásos el adásmód eszközei. Az el adás szemléltetésének módjai: bemutatás, prezentáció stb. A hatásos meggy zés és véleménynyilvánítás nyelvi (mondat- és szövegfonetikai eszközök) és nem nyelvi kifejezésbeli eszközei a különféle szövegm fajokban, az audiovizuális és multimédiás közlés különböző formáiban. A hivatalos felszólalás, hozzászólás gyakorlása különböző helyzetekben. Monologikus szöveg (el adás, beszéd) és memoriter kifejez tolmácsolása.</p>	<p><i>állampolgári ismeretek:</i> antik szónokok, neves magyar szónoklatok (pl. Kölcsey, Kossuth, Deák). Közéleti megnyilatkozások retorikája.</p> <p><i>Mozgóképkultúra és médiaismeret:</i> a meggy zés, befolyásolás, a hatás eszközei.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> a színpadi beszéd retorikai elemei, klasszikus monológok értelmezése.</p> <p><i>Matematika:</i> bizonyítás, érvelés, cáfolat.</p> <p><i>Filozófia:</i> Érvelési szerkezetek tudatosítása</p>
---	--

<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Retorika, szónok, szónoklat, beszéd fajta (bemutató, tanácsadó, törvényszéki), alkalmi beszéd, meggy z szövegm faj (vita, ajánlás). Szónoklat, bevezetés (az érdekl és felkeltése, a jóindulat megnyerése, témamegjelölés), elbeszélés, érv, cáfolat, befejezés (összefoglalás, kitekintés). Érv, tétel, bizonyítás, összeköt elem. Érvelés, indukció, dedukció.</p>
---------------------------------------	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Pragmatikai ismeretek	Órakeret 7 óra
<p>El zetes tudás</p>	<p>Szövegtani, jelentéstani és stilisztikai ismeretek.</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>A nyelv m ködésének, a nyelvhasználatnak a megfigyelése különböző kontextusokban, különböző cél elérésére. Annak megtapasztalása, hogy az emberek hogyan képesek a nyelvi szöveg által közvetített jelentésen túl is hatni, befolyásolni partnerüket, hogyan képesek megnyilatkozásaikkal akár cselekvéseket is végrehajtani. A kulturált nyelvi magatartás fejlesztése: a magyar nyelv leggyakoribb udvariassági formái használati körének, nyelvi formáinak megfigyelése.</p>	

Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>A nyelvhasználat a beszélgetés, a társalgás főbb összetevőinek a különféle beszédaktusok szerepének, megnyilvánulási formáinak megfigyelése, az együttműködési elvek tudatos használata, illetve megsértésük következményeinek megtapasztalása.</p> <p>A társalgásban előforduló néhány jellemző deixis forma szerepe. Az udvariassági formák használata.</p>		<p><i>Idegen nyelvek:</i> idegen nyelvi kommunikáció, udvariassági formák.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>Megnyilatkozás. Társalgás, társalgási forduló, szóátvétel, szóátadás. Beszédaktus (lokúció, illokúció, perlokúció). Deixis. Együttműködési elv (mennyiségi, minőségi, mód, kapcsolódási).</p>	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Nyelv és társadalom	Órakeret 9 óra
Előzetes tudás	A személyes és a tömegkommunikációval kapcsolatos ismeretek, nyelvi tudatosság, egyéni nyelvhasználat, stílusrétegek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A nyelvhasználat társadalmi jelenségként való szemlélete. A vitakészség, a meggyőző érvelés fejlesztése: ismeret és véleményalkotás a nyelvtervezés néhány alapvető kérdéséről (nyelvvédelem és nyelvmenyítés).</p> <p>Nyelvi tudatosság növelése: a saját és a közvetlen környezet nyelvhasználatának azonos és eltérő vonásainak, valamint nyelvjárási szövegek jellemzőinek megfigyelése.</p> <p>Rendszerező, szintetizáló képesség fejlesztése: a tömegkommunikáció, valamint az információs társadalom nyelvhasználatra gyakorolt hatásának megfigyelése, érvek, adatok értelmezése.</p>	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>Fejlesztési irányok, változások a mai magyar nyelvben. Nyelvi sokszínűség, nyelvi tolerancia. Nyelvünk helyzete a határon túl. Hazánkban élő nemzetiségek nyelvhasználata. A nyelvi tervezés elvei és feladatai.</p> <p>A nyelvmenyítés fogalma, kérdései, feladata, színterei; a nyelvi norma.</p> <p>A nyelvváltozatok rendszere, a vízszintes és függőleges tagolódásuk. A köznyelv jellemzői, használati területe.</p> <p>A nyelv társadalmi tagolódása szerinti csoportnyelvek, azok jellemző használati köre, szóincse.</p> <p>A szleng és az argó fogalma, kialakulásuk, jellemző előfordulásuk, funkciójuk.</p> <p>A nyelv területi tagolódása: a leggyakoribb nyelvjárásaink jellemzői, területi megjelenésük, a regionális köznyelv jellemzői.</p> <p>A határon túli magyar nyelvhasználat főbb adatai, tendenciái, a kétnyelvűség, kétnyelvűség, kevert nyelvűség kérdései.</p>	<p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> történelmi nemzetiségek, bevándorló magyarság, szórványmagyarság kialakulásának történelmi, társadalmi okai, tendenciái.</p> <p><i>Mozgókép-kultúra és médiaismeret:</i> az információs társadalom, mediatiszt nyelvhasználat.</p>

<p>A nyelvváltozatot bemutató nyomtatott és elektronikus források (pl. szótárak, kézikönyvek, adatbázisok, honlapok) tanulmányozása.</p> <p>A tömegkommunikáció, valamint az információs társadalom hatása a nyelvhasználatra.</p>	<p><i>Földrajz:</i> a magyar nyelvhasználat területi tagolódása.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Nyelvi tervezés, nyelvpolitika, nyelvvelés, nyelvtörvény, norma. Nyelvváltozat. Vízszintes és függőleges tagolódás (standard köznyelv, társalgási nyelv, irodalmi nyelv, dialektus, szociolektus). Nyelvjárás, regionális köznyelv, tájszó. Csoportnyelv, szaknyelv, hobbinyelv, rétegnyelv. Szleng, argó. Kettős nyelviség, kétnyelvűség, kevert nyelvesség.</p>

<p>Az elsajátított ismeretek gyakorlása</p>	<p>4 óra</p>
--	---------------------

A továbbhaladás feltételei

A szöveg megértését biztosító néma olvasás, szöveg felolvasás, kell tempójú, olvasható, rendezett írás. A kommunikációs helyzetnek megfelelő hangnem, nyelvváltozat, stílusréteg kiválasztása. A magyar köznyelv (regionális köznyelv), illetve a nyelvváltozatok nyelvhelyességi normáinak ismerete.

Az érvelés alkalmazása irodalmi beszámolókból, mindennapi kérdések megválaszolásában és különféle tantárgyak feladatainak megoldásában. Definíció, magyarázat, egyszerű értekezés (kiserkeztetés) készítése a tanulmányi munkához kapcsolódóan. Hivatalos írásművek jellemzőinek ismerete és önálló szövegalkotás ezek gyakori műfajaiban. Az idézés szabályainak és etikai normáinak ismerete. Közéleti írásművek, néhány klasszikus és mai szónoki beszéd értelmezése.

Magyar nyelv
12. évfolyam
Heti óraszám: 1 óra
Évi óraszám: 31 óra

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Általános nyelvészeti ismeretek	Órakeret 4 óra
Elzáró tudás	Kommunikáció, jelentéstan.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A rendszerező, szintetizáló képesség fejlesztése: általános, összefoglaló ismeretek a nyelvről, a nyelv és az ember viszonyáról.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Az ember mint nyelvhasználó lény; a nyelv, a kommunikáció és az ember elválaszthatatlan egysége.</p> <p>A nyelv mint jelrendszer, a nyelv mint a gondolkodás része.</p> <p>A nyelvek egyezős és eltérő tulajdonságai, nyelvtipológia, főbb nyelvtípusok és jellemzőik (az anyanyelvhez és más, tanult, ismert nyelvek jellemző tulajdonságainak összehasonlító megfigyelése).</p> <p>Nyelvi identitás.</p> <p>Korlátozott kódú nyelvek: gesztusnyelvek, jelnyelvek.</p>		<p><i>Idegen nyelvek:</i> nyelvtípus, kommunikáció, nyelvi tolerancia.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> a vizuális nyelv összetevői.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>Nyelvtípus (agglutináló, izoláló, flektáló).</p> <p>Korlátozott kód, gesztusnyelv, jelnyelv.</p>	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Szövegalkotás	Órakeret 7 óra
Elzáró tudás	<p>A kommunikációs céloknak megfelelő papíralapú és elektronikus szövegalkotás.</p> <p>A papíralapú és számítógépes jegyzetelés technikájának, módjainak ismerete.</p> <p>Az elbeszélés, jellemzés, vélemény, esszé formai és tartalmi jellemzőinek ismerete. A kommunikációs céloknak, műfajnak, címzettnek, kontextusnak megfelelő stílus eszközök alkalmazása.</p>	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Gondolkodásfejlesztés, az önkifejezés fejlesztése: a papíralapú és elektronikus szövegek eltérő és hasonló jellemzőinek megfigyelése.</p> <p>A szövegalkotási képesség fejlesztése: a megismert szövegtípusokban a közlés céljának, a helyzetnek megfelelő stílusban történő szövegalkotás. Esszéírási gyakorlatok.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Lényegre törő, világos fölépítés, információban gazdag, kifejtett szöveg alkotása a tájékoztató, érvelő, meggyőző, vitázó közlésformák valamelyikében (pl. digitális formában, multimédiás kiegészítésekkel).</p> <p>Kreatív gyakorlatok a mondat- és szövegszerkezet stiláris lehetőségeinek, a szavak hangulatának, stílusértékének, nyelvrétegbeli stiláris különbségének figyelembevételével.</p>		<p><i>Informatika:</i> szövegszerkesztési, könyvtárhasználati, információkeresési ismeretek.</p> <p><i>Filozófia:</i> A globális</p>

Az érvelésszé szerkezete.	világ kihívásaira kínált erkölcsfilozófiai válaszok megfogalmazása.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szövegalkotás, szövegszerkesztés, érvelésszé.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Nyelvtörténet	Órakeret 8 óra
Elzertes tudás	A nyelvhasználat társadalmi jelenségként való szemlélete, néhány alapvető kérdése, a történetiség fogalma, a nyelv területi tagolódása, nyelvjáráások.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A szinkrón és diakrón nyelv szemlélet fejlesztése. Kell tájékozottság a magyar nyelv rokonságáról, típusáról, helyéről a világ nyelvei között. A magyar nyelv történeti korszakairól szerzett tudás összekapcsolása az irodalomtörténeti és történelmi tanulmányokkal. A problémamegoldó gondolkodás fejlesztése: a magyar nyelv eredetéről kialakított elméletek ismeretében elhatárolódás a tudománytalan nyelvrokonítástól, de nyitottság az újabb tudományos kutatások irányában.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Változás és állandóság a nyelvben. Nyelvtípusok és nyelvcsaládok, a magyar nyelv jellemzői. A magyar nyelv eredete, finnugor rokonságának bizonyítékai, története, kutatói. A nyelvrokonság bizonyítékainak tudományos eszközei.</p> <p>A nyelvtörténeti kutatások forrásai: kéziratos és nyomtatott nyelvemlékek.</p> <p>A magyar nyelv történetének főbb korszakai, a legfontosabb nyelvemlékeink (<i>A tihanyi apátság alapítólevele</i>, <i>Halotti beszéd</i>, <i>Ómagyar Mária-siralom</i>) megismerése. Nyelvtörténeti-nyelvtudományi kézikönyvek (pl. <i>A magyar nyelv történeti-etimológiai szótára – TESZ</i>) megismerése, használata.</p> <p>Az összehasonlító nyelvtudomány módszerei.</p> <p>A szókincs jelentésváltozásának főbb típusai, tendenciái.</p> <p>A nyelvújítás története, hatása, értékelése, ortológus-neológus vita főbb állomásai és szereplői, a magyar nyelv sztenderdizációja.</p> <p>A mai nyelvállapot néhány jellemzője.</p>		<i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek</i> : a magyar nép vándorlásának története, nyelvemlékek, kódexek.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>Nyelvtípus, nyelvcsalád.</p> <p>Uráli nyelvcsalád, finnugor rokonság.</p> <p>Ómagyar, középmagyar kor, újmagyar kor, újabb magyar kor.</p> <p>Nyelvemlék (szórványemlék, vendégszöveg, kódex, nyomtatvány).</p> <p>si szó, belső keletkezésű szó, jövevény- és idegen szó.</p> <p>Nyelvújítás, ortológus, neológus.</p> <p>Szinkrón és diakrón nyelv szemlélet.</p>	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Ismeretek a nyelvr 1	Órakeret 9 óra
El zetes tudás	A tanult anyanyelvi ismeretek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Rendszerez kéesség, önálló tanulás fejlesztése: az érettségi témaköreinek és a követelményeknek megfelel tételvázlatok összeállítása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
A tanult nyelvészeti, kommunikációs, szövegértési és szövegalkotási, nyelvi ismeretek rendszerez áttekintése.		<i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek; Etika; Filozófia; Idegen nyelvek: a nyelvr 1, a nyelvhasználatról szerzett ismeretek.</i>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Nyelv, beszéd, kommunikáció, szöveg, nyelvi szint, retorika, stílus, jelentés, nyelv és társadalom, magyar nyelv, nyelvtörténet, nyelvi változás.	

Az elsajátított ismeretek gyakorlása	3 óra
---	--------------

A továbbhaladás feltételei

A megértést biztosító olvasni tudás; törekvés a rendezett, olvasható írásképre, megfelelő helyesírásra minden írásbeli munkában. A páros, a kisközösségi, a magán- és közéleti kommunikációról, a tömegkommunikációról tanultak alkalmazása az egyéni nyelvhasználatban, a különféle szövegm fajok értelmezésében.

Új szakmai, publicisztikai, gyakorlati szövegek megértése. Világos felépítés , szabatos szöveg alkotása a mindennapi élet problémáiról, irodalmi élményekr l szóban és írásban. A könyvtár lehet ségeinek felhasználása önálló feladatok megoldásához: szakszer anyaggy jtés, -feldolgozás, idézés.

Tájékozottság a magyar nyelv rokonságáról, típusáról, helyér l a világ nyelvei között, a magyar nyelv legf bb történeti korszakairól, példák bemutatása a legf bb nyelvi változásokról.

Nyelvtörténeti és irodalomtörténeti tanulmányok birtokában az olvasott irodalmi és nem irodalmi m vek társadalmi-történelmi háttérének és a szöveg jelentésének értelmezése. Értekezés és esszé írása megfelelő helyesírással, nyelvhelyességgel, szabatos és egyéni stílusban, a szövegalkotás vizuális kifejez lehet ségeinek tudatos alkalmazásával. A megnyilatkozás témájának és céljának megfelelő hiteles szóbeli el adás, ismertetés, összegezés. Különböz korokban keletkezett alkotások tematikai, poétikai szempontú összevetése.

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

Fakultáció, specializáció 11-12. évfolyam

A magyar nyelv és irodalom tantárgy ezen képzési terve els sorban az emelt szint érettségire készül, ill. a fels oktatásban továbbtanulni szándékozó tanulók számára készült. Célja (a középszintnél megfogalmazottakon túl), hogy a hallgatók b vebb, a középszintet meghaladó irodalomtörténeti és –elméleti, valamint nyelvi ismeretekre tegyenek szert, illetve bonyolultabb ismeretszerzési eljárásokat, összetettebb rendszerezési, alkalmazási, összehasonlítási és elemzési szempontokat sajátítsanak el. Mindezekkel magasabb fokú gondolkodási, önállóbb ítéletalkotási képességek kialakítását kívánjuk elérni.

Nyelvi téren a cél az alkalmazott fogalmak megnevezése, rendszerbeli összefüggésük pontos ismerete; az igényes, stílusos szövegalkotás a m faji sokszínű ség adta lehet ségekkel; a mondat- és szövegfonetikai eszközök alapos elsajátítása és magas színvonalú alkalmazása el adásban és szövegmondásban; a nyelvvelés fontosságának tudatosítása és elveinek érvényesítése a köznyelvi változások megítélésében; a nyelv és gondolkodás összefüggéseinek, a nyelv és megismerés viszonyának tudatosítása.

Az irodalom területén a következőket kívánjuk hallgatóinknál elérni: az irodalom- és m vel déstörténeti korszakok, folyamatok ismerete; az irodalmi jelenségek id rendi áttekintése, a m vek ill. szerz k kapcsán jellemző tények, összefüggések ismerete, értelmezése, ezek hivatkozási, újraértelmezési alkalmazásainak feltárása; szövegekben az irodalmi hagyomány felismerése; tények, vélemények, jellegzetességek alkalmazásával saját értékelés; a különböző m vészeti ágak azonosságainak, kölcsönhatásainak ismerete; a világszemlélet, filozófia, életforma koronkénti meghatározottságainak és m vészi megjelenéseinek vizsgálata; fogalmak értelmezése, meghatározása, összehasonlítása történeti kontextusokban is; fogalmak változó érvényességéb l következtetések megfogalmazása (*pl. a köznyelvi norma alakulása, az irodalmiság fogalmának változásai*).

A specializáció, ill. fakultáció témakörei megegyeznek a 11-12. év magyar nyelv ill. irodalom tárgy helyi tantervének témaköreivel. A feltüntetett órakeretek a tartalmakban és a belép tevékenységekben lév (az emelt szint érettségi követelményében meghatározott) többletfeladatok teljesítésére szolgálnak.

Magyar nyelv

11. évfolyam

Heti óraszám: 1 óra

Évi óraszám: 36 óra

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Kommunikáció	Órakeret 4 óra
El zetes tudás	Gyakorlott, tudatos szóbeli kommunikáció.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A különböző kommunikációs színtereknek és helyzeteknek megfelel nyelvi és nem nyelvi jelek használata. Az egyes helyzetek által megkívánt formák megsértésének dekódolása, a szándék felismerése, megfelel kezelése. A kommunikációs zavarok felismerésére és feloldására néhány taktika	

	elsajátítása. A manipulációs szándékok felismerése.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Tájékozottság különféle beszédhelyzetek megítélésében; megfelelő stílus és magatartás megtalálása ismeretlen kommunikációs helyzetben is. Kommunikációs zavarok felfedezése, elhárítása. A mindennapi társalgásban, a nyilvános kommunikációs színtereken, valamint az internetes felületeken elforduló manipulációs szándékok, hibás következtetések felismerése. A reklámok, internetes felületek verbális és nem verbális közlési szándékának felismerése.	<i>Mozgóképkultúra és médiaismeret:</i> reklám, meggyezés, manipuláció. <i>Vizuális kultúra:</i> képi közlés. <i>Dráma és tánc:</i> szituációk, dialógusok értelmezése.
Kulcsfogalmak/fogalmak	Kommunikációs zavar. Manipuláció.

Tematikai egység/Fejlesztési cél	Retorika	Órakeret 12 óra
Elzetes tudás	A kommunikációs funkciók ismerete, alkalmazása. Érv szövegek értelmezése és alkotása. Stilisztikai és jelentéstani ismeretek. Kulturált véleménynyilvánítás.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A klasszikus retorika alapfogalmainak megismertetése, ezek alkalmazása a tanulók életével, mindennapjaival összefüggő nyilvános megszólalásokban. A hatásos érvelés technikájának, a legfőbb érvelési hibáknak a megismertetése. Önálló beszéd megírásához, annak a hatásos eladásához szükséges nyelvi, gondolkodási képességek fejlesztése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
A kulturált vita, véleménynyilvánítás gyakorlása. A szónok tulajdonságai, feladatai. A szónoki beszéd kommunikációs funkciói. A beszéd felépítése, a beszéd megszerkesztésének menete az anyaggyjtéstől a megszólalásig. Az érv felépítése. Az érvelés logikája, technikája; az érvek elrendezése. Az érvelési hibák. A cáfolat módszerei. A kiseladás és a vizsgafelelet felépítése. A hatásos eladásmód eszközei. Az eladás szemléltetésének módjai: bemutatás, prezentáció stb. A hatásos meggyezés és véleménynyilvánítás nyelvi (mondat- és szövegfonetikai eszközök) és nem nyelvi kifejezésbeli eszközei a különféle szövegm fajokban, az audiovizuális és multimédiás közlés különböző formáiban.	<i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> antik szónokok, neves magyar szónoklatok (pl. Kölcsey, Kossuth, Deák). Közéleti megnyilatkozások retorikája. <i>Mozgóképkultúra és médiaismeret:</i> a meggyezés, befolyásolás, a hatás eszközei.	

	<p>A hivatalos felszólalás, hozzászólás gyakorlása különböző helyzetekben. Monologikus szöveg (eladás, beszéd) és memoriter kifejez tolmácsolása.</p>	<p><i>Dráma és tánc:</i> a színpadi beszéd retorikai elemei, klasszikus monológok értelmezése.</p> <p><i>Matematika:</i> bizonyítás, érvelés, cáfolat.</p> <p><i>Filozófia:</i> Érvelési szerkezetek tudatosítása</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Retorika, szónok, szónoklat, beszédfajta (bemutató, tanácsadó, törvényszéki), alkalmi beszéd, meggyőzés szövegm. faj (vita, ajánlás). Szónoklat, bevezetés (az érdeklődés felkeltése, a jóindulat megnyerése, témamegjelölés), elbeszélés, érv, cáfolat, befejezés (összefoglalás, kitekintés). Érv, tétel, bizonyítás, összekötő elem. Érvelés, indukció, dedukció.</p>	

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>Pragmatikai ismeretek</p>		<p>Órakeret 7 óra</p>
<p>Elzetes tudás</p>	<p>Szövegtani, jelentéstani és stilisztikai ismeretek.</p>		
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>A nyelv működésének, a nyelvhasználatnak a megfigyelése különböző kontextusokban, különböző cél elérésére. Annak megtapasztalása, hogy az emberek hogyan képesek a nyelvi szöveg által közvetített jelentésen túl is hatni, befolyásolni partnerüket, hogyan képesek megnyilatkozásaikkal akár cselekvéseket is végrehajtani. A kulturált nyelvi magatartás fejlesztése: a magyar nyelv leggyakoribb udvariassági formái használati körének, nyelvi formáinak megfigyelése.</p>		
<p>Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>		<p>Kapcsolódási pontok</p>	
<p>A nyelvhasználat a beszélgetés, a társalgás főbb összetevőinek a különféle beszédaktusok szerepének, megnyilvánulási formáinak megfigyelése, az együttműködési elvek tudatos használata, illetve megsértésük következményeinek megtapasztalása. A társalgásban elforduló néhány jellemző deixis forma szerepe. Az udvariassági formák használata.</p>		<p><i>Idegen nyelvek:</i> idegen nyelvi kommunikáció, udvariassági formák.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Megnyilatkozás. Társalgás, társalgási forduló, szóátvétel, szóátadás. Beszédaktus (lokúció, illokúció, perlokúció). Deixis. Együttműködési elv (mennyiségi, minőségi, mód, kapcsolódási).</p>		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Nyelv és társadalom	Órakeret 9 óra
Elzárts tudás	A személyes és a tömegkommunikációval kapcsolatos ismeretek, nyelvi tudatosság, egyéni nyelvhasználat, stílusrétegek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A nyelvhasználat társadalmi jelenségként való szemlélete.</p> <p>A vitakészség, a meggy z érvelés fejlesztése: ismeret és véleményalkotás a nyelvtervezés néhány alapvet kérdésér l (nyelvvédelem és nyelv m velés).</p> <p>Nyelvi tudatosság növelése: a saját és a közvetlen környezet nyelvhasználatának azonos és eltér vonásainak, valamint nyelvjárási szövegek jellemz inek megfigyelése.</p> <p>Rendszerez , szintetizáló képesség fejlesztése: a tömegkommunikáció, valamint az információs társadalom nyelvhasználatra gyakorolt hatásának megfigyelése, érvek, adatok értelmezése.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Fejldési irányok, változások a mai magyar nyelvben. Nyelvi sokszínűség, nyelvi tolerancia. Nyelvünk helyzete a határon túl. Hazánkban él nemzetiségi nyelvhasználat. A nyelvi tervezés elvei és feladatai.</p> <p>A nyelv m velés fogalma, kérdései, feladata, színterei; a nyelvi norma.</p> <p>A nyelvváltozatok rendszere, a vízszintes és függ leges tagolódásuk. A köznyelv jellemz i, használati területe.</p> <p>A nyelv társadalmi tagolódása szerinti csoportnyelvek, azok jellemz használati köre, szókinccse.</p> <p>A szleng és az argó fogalma, kialakulásuk, jellemz el fordulásuk, funkciójuk.</p> <p>A nyelv területi tagolódása: a leggyakoribb nyelvjárásaink jellemz i, területi megjelenésük, a regionális köznyelv jellemz i.</p> <p>A határon túli magyar nyelvhasználat főbb adatai, tendenciái, a kétnyelv ség, kétnyelv ség, kevert nyelv ség kérdései.</p> <p>A nyelvváltozatot bemutató nyomtatott és elektronikus források (pl. szótárak, kézikönyvek, adatbázisok, honlapok) tanulmányozása.</p> <p>A tömegkommunikáció, valamint az információs társadalom hatása a nyelvhasználatra.</p>		<p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> történelmi nemzetiségek, bevándorló magyarság, szórványmagyarság kialakulásának történelmi, társadalmi okai, tendenciái.</p> <p><i>Mozgókép kultúra és médiaismeret:</i> az információs társadalom, mediatisált nyelvhasználat.</p> <p><i>Földrajz:</i> a magyar nyelvhasználat területi tagolódása.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>Nyelvi tervezés, nyelvpolitika, nyelv m velés, nyelvtörvény, norma.</p> <p>Nyelvváltozat.</p> <p>Vízszintes és függ leges tagolódás (standard köznyelv, társalgási nyelv, irodalmi nyelv, dialektus, szociolektus).</p> <p>Nyelvjárás, regionális köznyelv, tájszó.</p> <p>Csoportnyelv, szaknyelv, hobbinyelv, rétegnyelv.</p> <p>Szleng, argó.</p> <p>Kétnyelv ség, kétnyelv ség, kevert nyelv ség.</p>	

A továbbhaladás feltételei

Tájékozottság a különféle beszédhelyzetek megítélésében; megfelelő stílus és magatartás váratlan, új kommunikációs helyzetben is. Lényegre tör, világos felépítésű közlés a tájékoztató, érvelő, meggyőző, vitázó közlésformában. A mindennapi élet problémáiról, irodalmi, művészeti élményekről vélemény kifejtése szóban és írásban, különféle műfajokban: kommentár, ajánlás, kisértkezés. Szövegformálási, szerkesztési, stilisztikai és helyesírási hibák önálló javítása. A hosszabb felkészülést igénylő szóbeli és írásbeli feladatok megoldásához önálló könyvtári munka, megadott vagy önállóan kialakított szempontokat követő anyaggyűjtés, az információ-feldolgozás szabályainak megtartásával. A tanult jelentéstani, stilisztikai jelenségek megnevezése, alkalmazása a szakmai-tudományos, szépirodalmi szövegek értelmezésében. A helyesírás értelmezésének megfigyelése különféle műfajú szövegekben.

Magyar nyelv
12. évfolyam
Heti óraszám: 1 óra
Évi óraszám: 31 óra

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Általános nyelvészeti ismeretek	Órakeret 4 óra
Elzáró tudás	Kommunikáció, jelentéstan.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A rendszerező, szintetizáló képesség fejlesztése: általános, összefoglaló ismeretek a nyelvről, a nyelv és az ember viszonyáról.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Az ember mint nyelvhasználó lény; a nyelv, a kommunikáció és az ember elválaszthatatlan egysége.</p> <p>A nyelv mint jelrendszer, a nyelv mint a gondolkodás része.</p> <p>A nyelvek egyező és eltérő tulajdonságai, nyelvtipológia, főbb nyelvtípusok és jellemzőik (az anyanyelvhez és más, tanult, ismert nyelvek jellemző tulajdonságainak összehasonlító megfigyelése).</p> <p>Nyelvi identitás.</p> <p>Korlátozott kódú nyelvek: gesztusnyelvek, jelnyelvek.</p>		<p><i>Idegen nyelvek:</i> nyelvtípus, kommunikáció, nyelvi tolerancia.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> a vizuális nyelv összetevői.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>Nyelvtípus (agglutináló, izoláló, flektáló).</p> <p>Korlátozott kód, gesztusnyelv, jelnyelv.</p>	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Szövegalkotás	Órakeret 7 óra
Elzáró tudás	<p>A kommunikációs céloknak megfelelő papíralapú és elektronikus szövegalkotás.</p> <p>A papíralapú és számítógépes jegyzetelés technikájának, módjainak ismerete.</p> <p>Az elbeszélés, jellemzés, vélemény, esszé formai és tartalmi jellemzőinek ismerete. A kommunikációs célnak, műfajnak, címzettnek, kontextusnak megfelelő stílusesszék alkalmazása.</p>	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Gondolkodásfejlesztés, az önkifejezés fejlesztése: a papíralapú és elektronikus szövegek eltérő és hasonló jellemzőinek megfigyelése.</p> <p>A szövegalkotási képesség fejlesztése: a megismert szövegtípusokban a közlés céljának, a helyzetnek megfelelő stílusban történő szövegalkotás. Esszéírási gyakorlatok.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Lényegre törő, világos fölépítés, információban gazdag, kifejtett szöveg alkotása a tájékoztató, érvelő, meggyőző, vitázó közlésformák valamelyikében (pl. digitális formában, multimédiás kiegészítésekkel).</p> <p>Kreatív gyakorlatok a mondat- és szövegszerkezet stiláris lehetőségeinek, a szavak hangulatának, stílusértékének,</p>		<p><i>Informatika:</i> szövegszerkesztési, könyvtárhasználati, információkeresési ismeretek.</p>

nyelvrétegbeli stiláris különbségének figyelembevételével. Az érvelésszé szerkezete.	<i>Filozófia:</i> A globális világ kihívásaira kínált erkölcsfilozófiai válaszok megfogalmazása.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szövegalkotás, szövegszerkesztés, érvelésszé.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Nyelvtörténet	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	A nyelvhasználat társadalmi jelenségként való szemlélete, néhány alapvető kérdése, a történetiség fogalma, a nyelv területi tagolódása, nyelvjárások.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A szinkrón és diakrón nyelv szemlélet fejlesztése. Kellő tájékozottság a magyar nyelv rokonságáról, típusáról, helyéről a világ nyelvei között. A magyar nyelv történeti korszakairól szerzett tudás összekapcsolása az irodalomtörténeti és történelmi tanulmányokkal. A problémamegoldó gondolkodás fejlesztése: a magyar nyelv eredetéről kialakított elméletek ismeretében elhatárolódás a tudománytalan nyelvrokonítástól, de nyitottság az újabb tudományos kutatások irányában.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Változás és állandóság a nyelvben. Nyelvtípusok és nyelvcsaládok, a magyar nyelv jellemzői. A magyar nyelv eredete, finnugor rokonságának bizonyítékai, története, kutatói. A nyelvrokonság bizonyítékainak tudományos eszközei.</p> <p>A nyelvtörténeti kutatások forrásai: kéziratos és nyomtatott nyelvemlékek.</p> <p>A magyar nyelv történetének főbb korszakai, a legfontosabb nyelvemlékeink (<i>A tihanyi apátság alapítólevele</i>, <i>Halotti beszéd</i>, <i>Ómagyar Mária-siralom</i>) megismerése. Nyelvtörténeti-nyelvtudományi kézikönyvek (pl. <i>A magyar nyelv történeti-etimológiai szótára – TESZ</i>) megismerése, használata.</p> <p>Az összehasonlító nyelvtudomány módszerei.</p> <p>A szókincs jelentésváltozásának főbb típusai, tendenciái.</p> <p>A nyelvújítás története, hatása, értékelése, ortológus-neológus vita főbb állomásai és szereplői, a magyar nyelv sztenderdizációja.</p> <p>A mai nyelvállapot néhány jellemzője.</p>		<i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> a magyar nép vándorlásának története, nyelvemlékek, kódexek.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>Nyelvtípus, nyelvcsalád.</p> <p>Uráli nyelvcsalád, finnugor rokonság.</p> <p>Ómagyar, középmagyar kor, újmagyar kor, újabb magyar kor.</p> <p>Nyelvemlék (szórványemlék, vendégszöveg, kódex, nyomtatvány).</p> <p>si szó, belső keletkezésű szó, jövevény- és idegen szó.</p> <p>Nyelvújítás, ortológus, neológus.</p> <p>Szinkrón és diakrón nyelv szemlélet.</p>	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Ismeretek a nyelvr 1		Órakeret 9 óra
El zetes tudás	A tanult anyanyelvi ismeretek.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Rendszerez kéesség, önálló tanulás fejlesztése: az érettségi témaköreinek és a követelményeknek megfelel tételvázlatok összeállítása.		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok	
A tanult nyelvészeti, kommunikációs, szövegértési és szövegalkotási, nyelvi ismeretek rendszerez áttekintése.		<i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek; Etika; Filozófia; Idegen nyelvek: a nyelvr 1, a nyelvhasználatról szerzett ismeretek.</i>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Nyelv, beszéd, kommunikáció, szöveg, nyelvi szint, retorika, stílus, jelentés, nyelv és társadalom, magyar nyelv, nyelvtörténet, nyelvi változás.		
Az elsajátított ismeretek gyakorlása			3 óra

A továbbhaladás feltételei

A megértést biztosító olvasni tudás; törekvés a rendezett, olvasható írásképre, megfelelő helyesírásra minden írásbeli munkában. A páros, a kisközösségi, a magán- és közéleti kommunikációról, a tömegkommunikációról tanultak alkalmazása az egyéni nyelvhasználatban, a különféle szövegm fajok értelmezésében.

Új szakmai, publicisztikai, gyakorlati szövegek megértése. Világos felépítés , szabatos szöveg alkotása a mindennapi élet problémáiról, irodalmi élményekr l szóban és írásban. A könyvtár lehet ségeinek felhasználása önálló feladatok megoldásához: szakszer anyaggy jtés, -feldolgozás, idézés.

Tájékozottság a magyar nyelv rokonságáról, típusáról, helyér l a világ nyelvei között, a magyar nyelv legf bb történeti korszakairól, példák bemutatása a legf bb nyelvi változásokról. Nyelvtörténeti és irodalomtörténeti tanulmányok birtokában az olvasott irodalmi és nem irodalmi m vek társadalmi-történelmi háttérének és a szöveg jelentésének értelmezése. Értekezés és esszé írása megfelelő helyesírással, nyelvhelyességgel, szabatos és egyéni stílusban. A megnyilatkozás témájának és céljának megfelelő hiteles szóbeli el adás, ismertetés, összegezés.

Magyar irodalom 9.

Heti óraszám: 3 óra

Éves óraszám: 108 óra

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Szövegvilágok	Órakeret 4 óra		
Elzeter tudás	Szóbeliség, írásbeliség, népköltészet, népszerű irodalom, szépirodalom, elbeszélés, novella,			
További feltételek	Személyi: magyar szakos tanár			
	Tárgyi: internetes hozzáférés, projektor, vetítvásznon/interaktív tábla			
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az irodalom fogalma, kialakulása, írásbeliség; irodalom, művészet összefüggései; az irodalom mint világlátás, szövegvilág, fikció; a szövegközösség (intertextualitás); a szerző - mű - befogadó kapcsolata			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Tan- eszközök	

<p>Az irodalom fogalma, eredete, szóbeliség és írásbeliség. Az irodalom mint világgalkotás.</p> <p>Szerz – m – befogadó (Karinthy: <i>A cirkusz</i>)</p> <p>Az alábbi témák közül kettő : <i>Népszerű irodalom – szépirodalom; Az irodalom mint szövegvilág</i> (szabadon választott m-ek alapján)</p> <p><i>M-nemek, m-fajok</i>: rendszerezés</p>	<p>A tanuló</p> <p>– pontosítja az irodalom és az írásbeliség, irodalom és m-vészet összefüggéseit</p> <p>– megismeri és értelmezi az irodalmi m-vek fikcionalitását, nyelvi megalkotottságát</p> <p>– tudatosítja a szépirodalom és a népszerű irodalom kapcsolatát, / megismeri a szövegek közti párbeszéd lehetőségeit / ismeri az irodalmi m-nemek, m-fajok rendszerét</p>	<p>Tanulói tevékenységek szervezése pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés</p>	<p><i>Történelem</i>: skor, írásbeliség kialakulása, a m-vészet mint emberi kifejezés eszköze</p>	<p>internetes kapcsolat</p> <p>filmrészletek</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>irodalom, szóbeliség, írásbeliség, esztétika, szépirodalom, fikcionalitás, nyelvi megalkotottság, lírai én, elbeszélő, beszédhelyzet, vershelyzet, időbeliség, irodalmi közlésfolyamat (szerző, mű, befogadó), megértés, értelmezés</p>			

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Világirodalom – görög mitológia, antik görög epika és líra		Órakeret 12 óra	
Elztes tudás	<p>Mitológiai ismeretek, m nemek, epika (elbeszélés, monda), líra (dal, elégia, epigramma, himnusz, óda), id mértékes verselés. M fordítás.</p> <p>Epikai és lírai m vek elemzése, értelmezése. Elbeszélés és történet. A kompozíció meghatározó elemei. Zeneiség, ritmus. Költ i képek típusai.</p>			
További feltételek	Személyi: magyar szakos tanár			
	Tárgyi: internetes hozzáférés, projektor, vetít vászon/interaktív tábla			
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Annak felismerése és tudatosítása, hogy az irodalomolvasás érzelmi, gondolati, erkölcsi és esztétikai élmények forrása. Más kultúrák megismerése iránti igény er sítése.</p> <p>Alapvet emberi magatartásformák felismertetése, megvitatása révén az erkölcsi és esztétikai érzék fejlesztése. Az irodalmi alapm veltség építése. Irodalmi alapformák, m fajok, motívumok befogadása, értelmezése. Hatásértelmezés, kapcsolatkeresés az antik-görög és a mai kultúra nagy hagyományaival, kódjaival.</p>			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök	
<p>Mitológiai történetek és h sök különféle feldolgozásokban; történettípusok.</p> <p>Homérosz: <i>Iliász</i> és <i>Odüsszeia</i> (részletek).</p> <p>Szemelvények a görög lírából (Anakreon, Szapphó, Alkaios).</p> <p>A szerz khöz, ill. h sökhöz kapcsolódó toposzok. Irodalmi alapformák, történetek és motívumok hatása, továbbélése</p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – felismer, azonosít alapvet emberi magatartásformák at mitológiai történetekben és eposzokban – megismer irodalmi alapformákat, m fajokat, motívumokat; – elemzi a történetmesélés formáit, az elbeszél i néz pontokat és a narratív struktúra szerepét 	<p>Tanulói tevékenységek szervezése: pármunka, csoportmunka, prezentációkészít és</p> <p>Listakészítés, rövid esszé, értelmezés,</p> <p>összehasonlítás, megbeszélés, vita</p>	<p><i>Vizuális kultúra:</i> az antik görög m vészet néhány alkotása; illusztrációk és irodalmi m vek párhuzamai, kés bbi korok témafeldolgozásai</p> <p><i>Földrajz:</i> tájékozódás térben.</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> az antik világ nagy szónokai, történetírói.</p>	<p>történeti atlasz, az antik világ atlasza,</p> <p>internetes kapcsolat,</p> <p>filmrészletek</p>

többféle értelmezésben az európai és a magyar irodalomban, képzőművészetben, filmen.	– felismeri a görög kultúra máig tartó hatását (archetipikus helyzetek, mitológiai és irodalmi adaptációk, intertextualitás; mai magyar szókincs).		<i>Matematika;</i> <i>fizika:</i> tudománytörténet; az antik világ tudományosságának öröksége. <i>Filozófia:</i> antik filozófusok, filozófiai irányzatok.	
Kulcsfogalmak/fogalmak	szóbeliség, írásbeliség, antikvitás, mítosz, mitológia, eposz, eposzi konvenciók, kaland, utazás mint toposz; dal, elégia, epigramma, himnusz, időmértékes verselés, versláb, hexameter, disztichon, szapphói strófa, toposz			

Tematikai egység/Fejlesztési cél	Színház- és drámatörténet – az antik színház és dráma			Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	Dráma, tragédia, komédia, színház, előadás, párbeszéd, helyzet, jelenet, konfliktus.			
További feltételek	Személyi: magyar szakos tanár			
	Tárgyi: internetes hozzáférés, projektor, vetítékvászon/interaktív tábla			
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Alapvető erkölcsi értékek képviselése, azonosulás a példaadó emberi magatartásformákkal. Dialogikus művek befogadásának, értelmezésének képessége, az erkölcsi gondolkodás fejlesztése			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Tananyagkönyvek	

<p>Az antik görög színház jellemzői. Drámai előadások (tragédia és komédia), versenyjátékok.</p> <p>Szophoklész: Antigoné (és az Oidipusz király egy részlete)</p> <p>Az antik dráma hatása a drámatörténetre.</p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – képes dialogikus művek olvasására, befogadására, értelmezésére, egy drámarészlet előadására; – felismer különböző magatartásformákat konfliktusokat, értékeket és hibákat (harmónia, mértéktartás, hübrisz); ezek elemzésével, értékelésével fejlődik erkölcsi érzéke; – pontosítja a katarzisz fogalmát; felismeri, hogy a befogadóra tett hatások változatosak; – képes a műről szóló vélemények kritikus befogadására. 	<p>Tanulói tevékenységek szervezése</p> <p>pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés</p> <p>Listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés, vita</p>	<p><i>Vizuális kultúra; történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> görög és római színházépítészet</p> <p><i>Földrajz:</i> 1-2 fennmaradt antik színház helyének beazonosítása.</p> <p><i>Etika; filozófia:</i> Arisztotelész <i>Poétikájának</i> néhány alapvetése.</p> <p><i>Tánc és dráma:</i> színházművészet, színház történet.</p>	<p>internetes hozzáférés,</p> <p>dráma előadások részletei</p> <p>képek a görög színházról, PowerPoint-bemutató</p>
<p>Kulcsfogalmak / fogalmak</p>	<p>színház, esztétikai művészet, tragikum, komikum, tragédia, komédia, dialógus, akció, dikció, alapszituáció, konfliktus, drámai szerkezet, katarzisz</p>			

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Világirodalom – antik római irodalom			Órakeret 5 óra
Elzets tudás	Antik görög irodalom, homéroszi eposzok, m nemek, m fajok, id mértékes verselés.			
További feltételek	Személyi: magyar szakos tanár			
	Tárgyi: internetes hozzáférés, projektor, laptop, vetít vászon/interaktív tábla			
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Különböz magatartásformák megértésének és értékelésének képessége, azonosulás a példaadó erkölcsi értékekkel.</p> <p>M fajok, versformák szervez i elveinek felismerése, befogadása. Hatásértelmezés, kapcsolatkeresés az antik római és a mai kultúra nagy hagyományaival, kódjaival.</p>			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Tan-eszközök	
<p>Szemelvények a római lírából és epikából.</p> <p>Catullus, Vergilius, Horatius néhány m ve (vagy részletek).</p> <p>A római irodalom m fajainak, témáinak, motívumainak hatása, továbbélése.</p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – azonosít, értékeli emberi magatartásformákat a m vek, illetve a szerz k portréi alapján; – véleményezi a horatiusi életelvek érvényességét; – megismer irodalmi m fajokat, versformákat; – értelmezi a görög és római kultúra viszonyát; – felismeri a római kultúra máig tartó hatását 	<p>Tanulói tevékenységek szervezése</p> <p>pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés</p> <p>Listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés, vita</p>	<p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek;</i> földrajz: az antik római kultúra kiterjedése.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> korabeli m vek és kés bbi feldolgozások.</p> <p>internetes hozzáférés szövegrészletek</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	eposz, dal, óda, strófaszerkezet, elégia, ekloga, episztola, ars poetica, átváltozástörténet			

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Világirodalom – Biblia			Órakeret 10 óra
Elzets tudás	Bibliai történetek, az Ó- és Újszövetség néhány szereplje.			
További feltételek	Személyi: magyar szakos tanár			
	Tárgyi: internetes hozzáférés, projektor, vetít vászon/interaktív tábla			
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A bibliai történetek etikai vonatkozásainak tudatosítása. Bibliai élethelyzetek, magatartásformák, témák, motívumok megismerése, befogadásának képessége, továbbél hatásuk tudatosítása.			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök	
<p>Szemelvények az Ószövetségben 1</p> <p>Szemelvények az Újszövetségben 1</p> <p>A bibliai hagyomány továbbélése az európai és a magyar szóbeli és írásos kultúrában (pl. szókincsben, szólásokban, témákban, motívumokban).</p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – megismer/ felismer bibliai élethelyzeteket, magatartásformákat, témákat, motívumokat; – tudja néhány közkelet bibliai szólás, állandósult kifejezés eredetét és jelentését; – ismeri a <i>Bibliához</i> kapcsolódó ünnepek, hagyományok eredetét, tartalmát; – tudatosítja a bibliai motívumok, témák, munkafajok továbbélését a kultúrában; – ismeri a <i>Biblia</i> máig tartó hatását az európai irodalomra és művészetre (zene, képzőművészet, film; dramatikus hagyomány); 	<p>Tanulói tevékenységek szervezése</p> <p>pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés.</p> <p>Listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés, vita.</p>	<p><i>Vizuális kultúra;</i></p> <p><i>éneke-zene:</i></p> <p>a Biblia hatása más művészetek területére; különböző korok bibliai témafeldolgozásai, különböző művészetek példáival.</p>	<p>bibliai atlasz, internetes hozzáférés, biblikus témájú festmények,</p> <p>Power-Point-bemutató</p> <p>zeneműrészletek</p> <p>internetes kapcsolat vagy CD-lejátszó</p>

	parafrázisok, adaptációk többféle m vészeti ágból).			
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<i>Biblia, Ószövetség, Újszövetség</i> , kánon, teremtéstörténet, pusztulástörténet, zsoltár, próféta, evangélium, apostol, példabeszéd, apokalipszis			

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Világirodalom – az európai irodalom a 4–15. században (középkori)			Órakeret 8 óra
El zetes tudás	Himnusz, verses epika, rím, középkor.			
További feltételek	Személyi: magyar szakos tanár			
	Tárgyi: internetes hozzáférés, projektor, vetít vászon/interaktív tábla			
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Kapcsolatkeresés az európai és a magyar irodalom nagy hagyományaival, kódjaival. A történelmi és m vel déstörténeti korszakolás problémáinak (ókor- középkor- reneszánsz fogalmak koordinátái) megértetése, érzékenyítés a középkori irodalom sajátosságaira, m fajok, világkép, értékrend, néhány alkotás befogadásának támogatása.			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök	
<p>Szemelvények a 4–14. századi európai irodalomból, himnuszköltészet (Assisi Szt. Ferenc, J. da Todi),</p> <p>vallomás (Augustinus); legendák; h si ének (Roland-ének),</p> <p>trubadúr- és lovagi költészet (W. von der Vogelweide), vágánsdalok.</p> <p>Dante: <i>Isteni színjáték</i></p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – megérti a történelmi és m vel déstörténeti korszakolás problémáit (ókor- középkor- reneszánsz fogalmak koordinátái); – megismerkedik a középkori irodalom jellegével az ókeresztény és középkori szakaszban; a vallásos és világi irodalom együtthatásával; – tud példákat hozni a különféle 	<p>Tanulói tevékenységek szervezése pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés, vita, reflektálás</p>	<p><i>Vizuális kultúra; ének-zene:</i> a középkori építészet, képz m vés zet, zene néhány alkotása.</p> <p><i>Informatika:</i> tájékozódás a Villon-fordításokról.</p>	<p>inter- netes hozzáfér és</p> <p>képz m -vészeti, kultúrtör téneti diasorok</p> <p>, PowerPo intbemut ató</p>

(részlet/ek a <i>Pokolból</i>). Villon m ve (egy-két részlet a <i>Nagy testamentumból</i> , 15. sz.).	irodalomtípusokra (pl. kolostori, lovagi és vágáns irodalom), összhangban a korszak világgképével, értékrendjével; – felismeri az antikvitás hatását a középkorra; néhány szemelvény alapján értékeli Dante és Villon életm vének jelent ségét.			
Kulcsfogalmak/ fogalmak	középkori irodalom, himnusz, legenda, vallomás, trubadúr, lovagi költészet, vágánslíra, rím, tercina, testamentum, balladaforma, refrén			

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Középkori nyelvmélekek			Órakeret 3 óra
El zetes tudás	Nyelvtörténeti alapismeretek, szórványemlék, szövegemlék, kódex, legenda, himnusz.			
További feltételek	Személyi: magyar szakos tanár			
	Tárgyi: internetes hozzáférés, projektor, vetít vászon/interaktív tábla			
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A nyelvi és irodalmi hagyomány megbecsülése. Az anyanyelvi kultúra építése: a magyar kultúra legkorábbi emlékeinek megértése, értelmezése – összefüggésben a középkori írásbeliség szerepének, a nyelvmélekek jelent ségének tudatosításával. M vel déstörténeti összefüggések megértése.			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsoló- dási pontok	Tanesz- közök	
Középkori írásbeliség, m fajok, nyelvmélekek.	A tanuló – értelmezi a magyar nyelv kultúra legkorábbi	Tanulói tevékenységek szervezése pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés, grafikai szervez k	<i>Történelem és állampol- gári ismeretek:</i> a könyvkészít	internetes kapcsolat szöveg- részletek

<p><i>Halotti beszéd és könyörgés;</i> <i>Ómagyar Mária-siralom.</i></p>	<p>emlékeit (kötelező művek: <i>HB, ÓMS</i>);</p> <ul style="list-style-type: none"> – megismeri a középkori írásbeliség sajátosságait; – tudatosítja a nyelvemlékek szerepét, jelentőségét és továbbélésüket későbbi korokban (l. „Halotti beszéd”-ek – Kosztolányi, Márai) 	<p>használata</p> <p>listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, reflektálás, megbeszélés, vita</p>	<p>és történetér 1: kéziratoktól a könyvnyomtatásig; könyvtörténet.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/fogalmak</p>	<p>írásbeliség, szóbeliség, nyelvemlék, szövegemlék, kódex, prédikáció</p>			

<p>Tematikai egység/Fejlesztési cél</p>	<p>Világirodalom – az európai irodalom a 14–16. században (reneszánsz)</p>			<p>Órakeret 5 óra</p>
<p>Elzárts tudás</p>	<p>Szerkesztett ciklus, kötet, versszerkezet, rím, rímképlet, lírai én, novella, reneszánsz.</p>			
<p>További feltételek</p>	<p>Személyi:</p> <p>Tárgyi: internetes hozzáférés, projektor, vetít vászon/interaktív tábla</p>			
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>Az eszménykép és műalkotás helyének tudatosítása a hétköznapi életben. A reneszánsz eszmények, értékek, témák, alkotások, alkotói magatartások befogadása révén az azonosulás és kritikai érzék fejlesztése. Művelődéstörténeti és stílustörténeti korszakolás problémáinak tudatosítása. A poétikai műveltség továbbépítése (novella, szonettforma, versciklus).</p>			
<p>Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>	<p>Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák</p>	<p>Kapcsolódási pontok</p>	<p>Tananyagok</p>	
<p>Szemelvények a 14–16. századi európai</p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – értelmezi a 	<p>Tanulói tevékenységek szervezése pármunka,</p>	<p><i>Vizuális kultúra;</i> <i>ének-zene:</i> a</p>	<p>zenei anyag, CD-</p>

<p>reneszánsz irodalomból.</p> <p>Az itáliai kora reneszánsz irodalomból:</p> <p>Petrarca: <i>Dalokkönyv Ti szerencsés fiúvek, Pó, földi kérgem</i> c. szonettjei</p> <p>Boccaccio: <i>Dekameron Els nap harmadik novellája</i></p>	<p>mivel a történelmi és stílustörténelmi korszakolás problémáit (középkor/ reneszánsz és 16–17. sz.);</p> <p>– tudatosítja a legfontosabb reneszánsz eszményeket, értékeket, tárgyakat, témákat;</p> <p>– Petrarca és Boccaccio néhány műve alapján megismerkedik a kor lehetséges/ sajátos alkotói magatartásaival (kettős ségek: tudós humanizmus és személyes élményanyag, ill. a szórakoztatás szándéka); pontosítja ismereteit műelemzés alapján a novella műfajáról; felismeri a szonettformát.</p>	<p>csoportmunka, prezentációkészítés, grafikai szervezk használata</p> <p>listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, reflektálás, megbeszélés, vita</p>	<p>reneszánsz építészet, képzőművészet, zene néhány alkotása.</p>	<p>lejátzó vagy internetes hozzáférés</p> <p>képzőművészeti diák, PowerPoint-bemutató</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>reneszánsz, humanizmus, humanista, novella, szonett, versciklus</p>			

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Janus Pannonius portréja			Órakeret 6 óra
Elzets tudás	<p>Id mértékes verselés, disztichon, epigramma, elégia, ars poetica.</p> <p>Humanizmus, humanista.</p> <p>Ismétlés: <i>Pannónia dicsérete</i> (memoriter is).</p>			
További feltételek	Személyi: magyar szakos tanár			
	Tárgyi: internetes hozzáférés, projektor, vetít vászon/interaktív tábla			
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A hazához való felel s költ és felismerése. Egy humanista alkotó portréjának megismerése. Az életm néhány fontos témájának tudatosítása, értékelése. Az emberi lét és az embert körülvev világ lényegi kérdéseinek különböző megközelítési módokat felölel megvitatása, test és lélek viszonyának értelmezési lehet ségei.</p> <p>A történeti és a problémamegoldó gondolkodás fejlesztése: fogalmak változó jelentésének megértése.</p>			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök	
<p>Janus Pannonius lírája, jellemző témái (humanista természet- és értékszemplélet, búcsúvers, költészetének utóélete</p> <p>Epigrammák és elégiák <i>Egy dunántúli mandulafáról</i>, <i>Búcsú Váradtól</i>, <i>Saját lelkéhez</i>).</p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – megismeri egy humanista alkotó portréját, költ i és emberi szerepvállalását; személyes élményanyagának költészetformáló szerepét; – tudatosítja, értékeli az életm néhány fontos témáját, a lírai alany magatartását (pl. költ i öntudat, m vészi becsvágy, búcsúzás, betegség, katonáskodás, test és lélek); – megismeri néhány fogalom változó 	<p>Tanulói tevékenységek szervezése</p> <p>pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés,</p> <p>grafikai szervezk használata</p> <p>listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, refelktálás, megbeszélés, vita</p>	<p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek</i>: a 15. sz. kulturális élete Magyarországón.</p> <p><i>Vizuális kultúra; énekzene</i>: a reneszánsz kultúra Magyarországon.</p>	<p>zenei részletek</p> <p>internetes kapcsolat vagy CD-lejátszó</p>

	<p>jelentését (pl. elégia, epigramma);</p> <p>– elemzési minimuma: <i>Pannónia dicsérete</i> és Janus Pannonius még egy m ve</p>			
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>elégia, epigramma, búcsúzásvers, refrén, disztichon, költ i magatartás, újplatonizmus</p>			

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Balassi Bálint portréja			Órakeret 8 óra
Elzeted tudás	Reneszánsz, kompozíció, ütemhangsúlyos verselés, lírai én, téma, motívum.			
További feltételek	Személyi: magyar szakos tanár			
	Tárgyi: internetes hozzáférés, projektor, vetít vászon/interaktív tábla			
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A magyar nyelv költészet megbecsülése, a Balassi-versekben megjelenített magatartásformák és értékek felismerése. A szövegvers és dallamra írott énekvers megkülönböztetésének kérdései. Életformák találkozásai, értelmezései: végvári élet, költ lét.</p> <p>Az életm megközelítési problémáinak (kötetkompozíció; kéziratos énekeskönyv; különféle felfogások: kompozíció / tematika, dallamvers, szövegvers) megértését támogató Balassi Bálint portré közvetítése. Szövegbefogadási képességek, ritmusérzék fejlesztése: ütemhangsúlyos formák ritmizálása, a Balassi-strófa azonosítása.</p>			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Tan-eszközök	
<p>Balassi Bálint lírája; költ i tudatosság; az életm néhány tematikus és formai jellemz je.</p> <p><i>Egy katonaének</i> (kompozíció, értékrend).</p> <p>Legalább további két m értelmezése <i>Hogy Júliára talál, így köszöne neki, Kiben az Celia szerelméért való gyötrelmél l szól</i></p> <p>Istenes tematika, könyörgésvers, <i>Adj már csendességet;</i> Szövegvers, Megformáltság,</p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – megismeri az alkotó költ i portréját és magatartását (az életm 3-4 darabja nyomán); – tudatosítja az életm megközelítési problémáit (kötetkompozíció; kéziratos énekeskönyv; különféle felfogások: kompozíció/tematika); – megkülönbözteti a dallamvers és szövegvers fogalmát; – tud ritmizálni ütemhangsúlyos 	<p>Tanulói tevékenységek szervezése: pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés, grafikai szervez k használata listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás,</p> <p>reflektálás, megbeszélés, vita</p>	<p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> a 16. sz. kulturális élete Magyarországon.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> a reneszánsz kultúra Magyarországon; az arany-metszés.</p>	<p>internetes hozzáférés , diasorok PowerPoint-bemutató</p>

szerkezet (arany metszés, három pillér kompozíció).	formákat, felismeri a Balassi-strófát; – elemzési minimuma: <i>Egy katonaének</i> és még egy-két m ve.			
Kulcsfogalmak/ fogalmak	kötetkompozíció, ütemhangsúlyos verselés, rímelhelyezkedés, Balassi-strófa			

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Színház- és drámatörténet – drámajátékos tevékenységgel			Órakeret
				2 óra
El zetes tudás	Dramatikus megjelenítés, el adási formák.			
További feltételek	Személyi: magyar szakos tanár			
	Tárgyi: internetes hozzáférés, projektor, vetít vászon/interaktív tábla			
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A helyzetfelismerés és rögtönzés szerepe hétköznapi szituációkban, váratlan helyzetek kezelése.</p> <p>A megismert emberi magatartásformák mérlegel megítélése.</p> <p>Színház- és drámatörténeti ismeretek drámajátékos tevékenységgel történ megközelítése. A dráma és a színháték m faji sajátosságainak vizsgálata, és elhelyezése a dráma- és színháztörténet korszakaiban.</p>			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Tan-eszközök	
Néhány sajátos színhátéktípus a 10–16. században (a középkor és reneszánsz vallásos és világi el adási formái).	A tanuló – részt vesz a témakörhöz kapcsolódó drámajáték el készítésében és el adásában; – képes rögtönzésre (cselekményváz és	Tanulói tevékenység szervezése Pármunka, csoportmunka, karaktertípusok alkotása,	<i>Tánc és dráma:</i> dráma és színháztörténet, játéktípusok.	internetes hozzáférés filmrész- letek

	<p>adott állandó típusok alapján);</p> <p>– megismer néhányat az európai színhátság máig él hagyományaiból;</p> <p>– felismeri az el adásmódok és színhátság sokféleségét a középkori játéktípusokban.</p>	<p>cselekményváz írása,</p> <p>színhátságképek</p>		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>misztériumjáték, moralitás, passió, rögtönzés, színhátságformák.</p>			

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Színház- és drámatörténet – az angol színház a 16–17. században és Shakespeare		Órakeret 8 óra	
Elzárható tudás	A drámai műnem. A tragédia műfaja, alapfogalmai. Drámai szövegek olvasása, elemzése, előadása, egy dráma ismerete.			
További feltételek	Személyi: magyar szakos tanár			
	Tárgyi: internetes hozzáférés, projektor, vetít vászon/interaktív tábla			
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A drámai műnem. A tragédia műfaja, alapfogalmai. Drámai szövegek olvasása, elemzése, előadása. Lehetséges: <i>Romeo és Júlia</i> ismerete (8. évfolyam).			
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszkö zök
Az angol színház a 16– 17. században (színház, előadás és dramaturgia összekapcsoló dája). Shakespeare egy drámája <i>Romeo és Júlia</i> vagy <i>Hamlet</i>	A tanuló – ismer néhány Shakespeare-témát, szállóigét; – képes egy mű részletes elemzése kapcsán a hősök jellemezésére, magatartásuk, konfliktusaik értékelésére; – megérti a befogadói elvárások (korabeli közönség) és a dramaturgia összefüggését; – részt vesz egy jelenet kidolgozásában és előadásában; – felismeri a dráma másik létformáját (aktuális színházi előadások, rendezői értelmezések hatásával); értékeli az	Tanulói tevékenységek szervezése pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés, grafikai szervezők használata listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés, vita reflektálás,	<i>Vizuális kultúra; ének- zene; mozgóképkultúra és médiaismeret:</i> illusztrációk, zenei és filmes feldolgozások Shakespeare- művekből. <i>Dráma és tánc:</i> színháztörténe t, színházművés zet, színpadi hatás.	internetes hozzáférés drámaelőadások részletei képek az angol színházról , PowerPoi nt- bemutató

	<p>újrarendítések, filmes feldolgozások szerepét;</p> <p>– lehet ség szerint megtekint egy színházi el adást (vagy felvételt);</p> <p>– m ismereti minimuma: egy Shakespeare-dráma elemz feldolgozása és memoriter: egy monológ/részlete;</p> <p>– alkalmassá válik az adott m r l szóló vélemények kritikus befogadására; egy szóbeli érettségi témakör anyagának összeállítására és az abban megjelölt feladat kifejtésére.</p>			
Kulcsfogal- mak/ fogalmak	drámai m fajok, drámai szerkezet, drámai nyelv, drámai jellem			

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Világirodalom – kés reneszánsz, barokk, klasszicizmus (16–17. század)	Órakeret 4 óra
El zetes tudás	Reneszánsz, humanizmus, reformáció.	
További feltételek	Személyi: magyar szakos tanár	
	Tárgyi: internetes kapcsolat, projektor, vetít vászon/interaktív tábla	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A reneszánsz, barokk, klasszicista életeszmény mai tanulságai.</p> <p>Annak belátása, hogy a különböz korszakok egyaránt gazdagították az emberi kultúrát.</p> <p>A kronológiai tájékozottság, a fogalmi m veltség, a történeti érzék továbbfejlesztése (pl. m vel déstörténeti korszak, korstílus, stílusirányzat, irányzatok egymás mellett élése); képesség a reneszánsz és a barokk/klasszicizmus alapvet formai és stílusjegyeinek</p>	

		azonosítására, megnevezésére.		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneshközök
<p>A reneszánsz kései szakasza (manierizmus)</p> <p>Szemelvény a korszakból: Cervantes: <i>Don Quijote</i> (részlet).</p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – ismeri a fogalomhasználati problémákat (m vel déstörténeti korszak, korstílus, stílusirányzat); – tisztában van irányzatok egymás mellett élésével; – meg tudja különböztetni a reneszánsz / barokk alapvet formai és stílusjegyeit, ismeri ezek esztétikai háttérét; <p>M ismereti minimuma: Cervantes: <i>Don Quijote</i> (részlet).</p>	<p>Tanulói tevékenységek szervezése</p> <p>pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés,</p> <p>grafikai szervez k használata</p> <p>listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés, vita, reflektálás</p>	<p><i>Vizuális kultúra; ének-zene:</i> az irányzatokhoz kapcsolódó, jellemz alkotások formajegyei (minden m vészeti ágból).</p>	<p>internetes kapcsolat</p> <p>zenei-részletek</p> <p>diasorok:</p> <p>barokk klasszicista épületek, szobrok, festmények</p> <p>PowerPoint-bemutató</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	reneszánsz, barokk; korstílus, stílusirányzat			

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Látásmód – Zrínyi Miklós: <i>Szigeti veszedelem</i>			Órakeret 7 óra
Elzeter tudás	Barokk, eposz, eposzi konvenciók (kellékek).			
További feltételek	Személyi: magyar szakos tanár			
	Tárgyi: internetes hozzáférés, projektor, vetít vászon/interaktív tábla			
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A társadalmi, közösségi és egyéni konfliktusok megértése, a morális gondolkodásra és ítéletalkotásra való képesség fejlesztése. A hazához való kötődés erősítése, a Zrínyi által képviselt értékek elfogadása.</p> <p>Tájékozottság a stíluskorszakokban, a stílus-és formaérzék fejlesztése: a barokk formajegyeinek, a világkép és műfajok, poétikai/retorikai megoldások összefüggéseinek megismertetése (az irodalmi művekben és más művészeti ágakban). A műfaji konvenció jelentéshordozó szerepének bemutatása. Az olvasott művek befogadásának, megértésének támogatása.</p>			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök	
<p>Magyar barokk irodalom.</p> <p>Szemelvény: Pázmány Péter értekez prózájából (hitvita, prédikáció).</p> <p>Zrínyi Miklós: <i>Szigeti veszedelem</i> (vagy részletek); a barokk eposz (szerkezet; koncepció; embereszmény/afhsmint Krisztus katonája; értékrend).</p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – felismeri a barokk formajegyeit az irodalmi művekben és más művészeti ágakban is, összhangban az irodalommal; – megismeri világkép és műfajok, poétikai / retorikai megoldások összefüggését; – tisztában van az eposzi kellékek hagyományozódásával, az antik és barokk eposzok különbségével (koncepció, szerkezet, értékrend, embereszmény); – ismereti minimuma: Zrínyi 	<p>Tanulói tevékenységek szervezése</p> <p>pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés, grafikai szervezk használata</p> <p>listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés, vita reflektálás</p>	<p><i>Vizuális kultúra; ének-zene:</i> a barokk formajegyei más művészeti ágakban.</p> <p>internetes kapcsolat</p> <p>festmények, képek, PowerPoint-bemutató,</p> <p>zenei részletek</p>	

	Miklós: <i>Szigeti veszedelem</i> (részlete).			
Kulcsfogalmak / fogalmak	barokk eposz, eposzi konvenciók a barokkban, erkölcsi érték, heroizmus, körmondat			

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Színház- és drámatörténet – a francia klasszicista színház (17. század)			Órakeret 6 óra
Elzárts tudás	Barokk és klasszicizmus a 17. században. Ars poetica. Drámatörténeti és drámaelméleti ismeretek. Komikum és tragikum. Lehetséges: <i>Fösvény</i> vagy más Molière-m ismerete.			
További feltételek	Személyi: magyar szakos tanár			
	Tárgyi: internetes hozzáférés, projektor, vetít vászon/interaktív tábla			
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az emberi magatartások sokféleségének belátása és felel s megítélése. Kötelesség és szenvedély, egyén és közösség viszonya. A klasszicista normatív esztétika sajátosságainak (m faji hierarchia, szabályok); a korabeli elvárások és a dramaturgia összefüggésének felismertetése. A komikum m fajformáló min ségének és változatainak megértése pl. drámajátékban való részvétel révén. M elemz kéesség fejlesztése: egy m részletes elemzése, a h sök jellemzése, magatartásuk, konfliktusaik értékelése. Színházlátogatás, illetve színházi el adás élményének megbeszélése.			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Tananyagok	
A klasszicizmus elvárásai. Tragédia és komédia. A francia színház a 17. században (színház, el adás és dramaturgia összekapcsolódása).	A tanuló – felismeri a klasszicista normatív esztétika sajátosságait (m faji hierarchia, szabályok); a korabeli elvárások és a dramaturgia összefüggését; – megérti a komikum	Tanulói tevékenységek szervezése pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés, grafikai szervez k használata listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés, vita	<i>Tánc és dráma:</i> színháztörténet, a színpadi kísér zene, a koreográfia.	internetes hozzáférés drámael adások részletei képek a francia színházról, PowerPoint-bemutató

<p>Molière: <i>Tartuffe</i>. A komikum megjelenési formái.</p>	<p>m fajformáló min ségét és változatait (helyzet- és jellemkomikum);</p> <ul style="list-style-type: none"> – képes egy m részletes elemzése kapcsán a h sök jellemzésére, magatartásuk, konfliktusaik értékelésére; – részt vesz egy jelenet kidolgozásában és el adásában; – lehet ség szerint megtekint egy színházi el adást (vagy felvételét); – m ismereti minimuma: egy Molière-m elemz feldolgozása és memoriter: egy részlet; – alkalmassá válik az adott m r l szóló vélemények kritikus befogadására; egy szóbeli érettségi témakör anyagának összeállítására és az abban megjelölt feladat kifejtésére. 	<p>reflektálás</p>		
<p>Kulcsfogalmak / fogalmak</p>	<p>felvonás, jelenet, díszlet, jelmez, szerz i utasítás, hármas egység, mértéktartás, helyzetkomikum, jellemkomikum, nyelvi komikum, jellemtípus, bizalmas, rezon r</p>			

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>Ismétlés, rendszerezés, számonkérés</p>	<p>Órakeret 14 óra</p>
---	---	-----------------------------------

A továbbhaladás feltételei

Jártasság szövegelemzés eljárásokban: a tételmondat kiemelése, tömörítés megadott terjedelemben, szövegfeldolgozás megadott kérdések alapján. Az olvasott szépirodalmi szövegek szó szerinti és többletjelentésének megkülönböztetése. Szabatos, világos fogalmazás: a kommunikációs helyzetnek megfelelő szövegfelépítés, a művek szereplőinek jellemzése egy másik szereplő nézőpontjából.

Epikai, drámai, lírai formák és a tanult műfajok azonosítása. Az epikai művekben

a szereplők és a köztük levő viszony jellemzése, a drámai művekben az idő-, tér- és cselekményszerkezet bemutatása. A szerző, az elbeszélő és a szereplők megkülönböztetése, az elbeszélő nézőpont, a beszédhelyzet értelmezése. A lírai kompozíció néhány meghatározó elemének (beszédhelyzet, verselés, ismétlés) megnevezése. Az ütemhangsúlyos és az időmértékes verselés megkülönböztetése, néhány alapvető versforma ismerete. Az olvasott művek elhelyezése a korban, néhány fontos részlet földézés az alkotók életrajzából. Kapcsolatok földézés az európai irodalom kezdetei és a későbbi magyar irodalmi alkotások között.

A legfontosabb színházi műfajok és stílusok ismerete, felismerése. A legfontosabb színházi és drámai fogalmak ismerete.

Magyar irodalom 10.

Heti óraszám: 3 óra

Éves óraszám: 108 óra

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Világirodalom – barokk, klasszicizmus (16–17. század)			Órakeret 1 óra
Elzeter tudás	Reneszánsz, humanizmus, reformáció.			
További feltételek	Személyi: magyar szakos tanár			
	Tárgyi: internetes kapcsolat, projektor, vetítvásznon/interaktív tábla			
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A barokk, klasszicista életeszmény mai tanulságai.</p> <p>A kronológiai tájékozottság, a fogalmi mveltség, a történeti érzék továbbfejlesztése (pl. mvel déstörténeti korszak, korstílus, stílusirányzat, irányzatok egymás mellett élése); képesség a barokk/klasszicizmus alapvető formai és stílusjegyeinek azonosítására, megnevezésére.</p>			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsoló- dási pontok	Taneshközök	
<p>Barokk és klasszicizmus a 17. században (háttér, tematika, stílus- és formajegyek).</p> <p>Szemelvényrészletek az irányzatokról, szerzőkről, művekről.</p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – ismeri a fogalomhasználati problémákat (mvel déstörténeti korszak, korstílus, stílusirányzat); – tisztában van irányzatok egymás mellett élésével; – meg tudja különböztetni a reneszánsz/ barokk / klasszicizmus alapvető formai és stílusjegyeit, ismeri ezek esztétikai háttérét. 	<p>Tanulói tevékenységek szervezése</p> <p>pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés, grafikai szervezők használata</p> <p>listakészítés, rövid esszéértelmezés, összehasonlítás, megbeszélés, vita, reflektálás</p>	<p><i>Vizuális kultúra; ének-zene:</i> az irányzatokhoz kapcsolódó, jellemző alkotások formajegyei (minden művészeti ágból).</p>	<p>internetes kapcsolat</p> <p>zenei-részletek</p> <p>diasorok:</p> <p>barokk klasszicista épületek, szobrok, festmények</p> <p>PowerPoint-bemutató</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	barokk, klasszicizmus; korstílus, stílusirányzat.			
Tematikai egység/	Színház- és drámatörténet – drámajátékos			Órakeret

Fejlesztési cél	tevékenységgel	2 óra		
Elztes tudás	Dramatikus megjelenítés, eladási formák.			
További feltételek	Személyi: magyar szakos tanár			
	Tárgyi: internetes hozzáférés, projektor, vetít vászon/interaktív tábla			
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A helyzetfelismerés és rögtönzés szerepe hétköznapi szituációkban, váratlan helyzetek kezelése.</p> <p>A megismert emberi magatartásformák mérlegel megítélése.</p> <p>Színház- és drámatörténeti ismeretek drámajátékos tevékenységgel történ megközelítése. A dráma és a színháték m faji sajátosságainak vizsgálata, és elhelyezése a dráma- és színháztörténet korszakaiban.</p>			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök	
<p>Színhátéktípus a 10–16. században, rögtönzés cselekményváz az alapján.</p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – részt vesz a témakörhöz kapcsolódó drámajáték el készítésében és el adásában; – képes rögtönzésre (cselekményváz és adott állandó típusok alapján); – megismer néhányat az európai színhátzás máig él hagyományaiból; – felismeri az el adásmódok és színhátformák sokféleségét a középkori hátéktípusokban. 	<p>Tanulói tevékenység szervezése</p> <p>Pármunka, csoportmunka, karaktertípusok alkotása, cselekményváz írása, színhátképek</p>	<p><i>Tánc és dráma:</i> dráma és színhátztörténet, hátéktípusok.</p> <p>internetes hozzáférés filmrészletek</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	commedia dell'arte, farce, állandó típusok			

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Világirodalom – az európai irodalom a 18. században		Órakeret 12 óra	
Elzets tudás	Felvilágosodás, klasszicizmus, regény, regénym faji változatok.			
További feltételek	Személyi: magyar szakos tanár			
	Tárgyi: internetes hozzáférés, projektor, vetít vászon/ interaktív tábla			
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Különböz világlátású m vek megjelenített témáinak, élethelyzeteknek elhelyezése többféle értelmezési kontextusban, ezáltal az erkölcsi és esztétikai ítéel kéesség fejlesztése.</p> <p>Felvilágosodás eszmerendszerében felvetett erkölcsi problémák. A szabadság eszményének különböz megközelítései. A m vekben megjelenített erkölcsi és vilásképi problémák mérlegel értékelése.</p> <p>Összehasonlítás és megkülönböztetés: az eszmetörténeti korszak, filozófiai irányzat és stílusirányzat kategóriáinak megkülönböztetése, összefüggések megvilágítása. Szemelvények, m vek értelmezése.</p>			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök	
<p>A felvilágosodás irodalmának jellemz m fajai és stílusirányzatai: klasszicizmus, szentimentalizmus (érzékenység), rokokó.</p> <p>M vek, szemelvények az angol, francia és német irodalomból, Voltaire <i>Candide</i>, részletek Defoe <i>Robinson Crusoe</i>, Swift <i>Gulliver utazásai c. regényeib</i> 1,</p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – megkülönbözteti az eszmetörténeti korszak, filozófiai irányzat és stílusirányzat kategóriáit; – megismeri a bölcseleti háttér és a stílusirányzat, m faj, tematika néhány összefüggését, az egyes irányzatok jellemz tendenciáit, irodalmi m fajait az európai irodalmakból vett egyes szemelvények alapján; – felismeri a preromantika jellegét, szerepét; – választható beszámolót készíthet 	<p>Tanulói tevékenységek szervezése</p> <p>pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés, grafikai szervez k használata</p> <p>listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés, vita, reflektálás</p>	<p><i>Vizuális kultúra; ének-zene:</i> klasszicizmus, rokokó más m vészeti ágakban; megzenésített irodalmi m vek (pl. Goethe, Schiller alkotásai).</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek; filozófia; etika:</i> a felvilágosodás korának bölcselete;</p>	<p>internetes kapcsolat</p> <p>festmények, képek, PowerPoint-bemutató,</p> <p>zenei részletek</p>

Rousseau, Goethe, Schiller különféle m fajú alkotásaiból. A választott szerz khöz, m vekhez kapcsolódó fogalmi ismeretek.	olvasmányélménye vagy látott színházi élménye alapján (Defoe, Swift, Schiller m vei); – m ismereti minimuma: Swift, Voltaire, Goethe egy-egy m vének/ részletének ismerete.		értekezések a kor szerz it 1	
Kulcsfogalmak / fogalmak	felvilágosodás, klasszicizmus, szentimentalizmus, rokokó, valóság és fikció, elbeszél i néz pont, kalandregény, robinzonád, fejl désregény, énrégény, levélregény, tézisregény, ellenutópia, satíra (satirikus hangnem)			

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Magyar irodalom a 18. században – portrék: Csokonai Vitéz Mihály, Berzsenyi Dániel		Órakeret 22 óra
El zetes tudás	Barokk és felvilágosodás. Anakreón és Horatius életm vének néhány jellemz je. Csokonai Vitéz Mihály: <i>A Reményhez</i>		
További feltételek	Személyi: magyar szakos tanár		
	Tárgyi: internetes hozzáférés, projektor, vetít vászon/interaktív tábla		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az európai és a magyar irodalom összekapcsolódásának felismerése által a nemzeti és az európai identitás er sítése. Az egyén és közösség problémáinak európai és hazai dimenziói: polgárosodás, parlagiasság. Az anyanyelv és az anyanyelvi kultúra fejlesztésére irányuló törekvések megbecsülése. A magyar nyelv ügyében született legfontosabb programok, értekezések gondolatainak; Kazinczy tevékenységének; a magyar felvilágosodás id szakának, irodalmi életének, néhány sajátosságának megismertetése; a nyelvújítási mozgalom jelent ségének tudatosítása. Jellemz stílusirányzatok, m fajok, verstípusok és versformák felismertetése, összefüggésben Csokonai és Berzsenyi életm vének jellegével		
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneshkö zök

<p>A 18. század irodalma a felvilágosodás el tt</p> <p>(a kuruc költészethez kapcsolódó irodalmi formák; Mikes Kelemen: <i>Törökországi levelek</i> részlete).</p> <p>A felvilágosodás korának irodalma.</p> <p>M vel dési programok. Bessenyei György értekez prózai m vének részlete – <i>Magyarság</i>.</p> <p>Alkotói csoportok, irodalmi központok, sajátos életutak Batsányi János, Kármán József.</p> <p>Kazinczy Ferenc irodalomszervező tevékenysége és írói munkássága, epigrammái (<i>A nagy titok, Írói érdem</i>)</p> <p>Csokonai Vitéz Mihály portréja; életm vének m faji, formai és stiláris sokszínűsége</p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – ismereteket szerez a kuruc kor irodalmáról; – ismeri a magyar nyelv ügyében született legfontosabb programok, értekezések gondolatait; Kazinczy tevékenységét; a magyar felvilágosodás id szakának, irodalmi életének néhány sajátosságát; – tudatosítja a nyelvújítási mozgalom jelent ségét; – tisztában van Csokonai és Berzsenyi életm vének jellegével, az alkotók helyével, szerepével a magyar irodalom történetében; felismer jellemző stílusirányzatokat, m fajokat, verstípusokat és versformákat; – m ismereti minimuma: Mikes Kelemen: <i>Törökországi levelek</i> (részlet), Kazinczy Ferenc egy epigrammája; Bessenyei György egy értekez prózai részlete; Csokonai 	<p>Tanulói tevékenységek szervezése</p> <p>pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés, listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés, vita, reflektálás</p>	<p><i>Vizuális kultúra; ének-zene:</i> stílusirányzatok egymásmellet tisége a 18. században.</p> <p><i>Földrajz:</i> a témakörhöz, az alkotókhoz kapcsolódó tájegységek, települések</p>	<p>m vel dé störté-neti atlasz</p> <p>internetes kapcsolat</p> <p>festmények, képek, PowerPoint-bemutató,</p> <p>zenei részletek</p>
---	---	---	--	--

<p><i>A Reményhez, A tihanyi Ekhóhoz, és a Tartózkodó kérelem</i> alapján.</p> <p>Berzsenyi Dániel portréja; jellemző fajok, témák, életérzések költészetében.</p> <p><i>A közelít tél, A magyarokhoz I. . Levéltöredék barátnémhoz,</i> értelmezése.</p> <p>Csokonai és Berzsenyi hatása, továbbélése a későbbi magyar költészetben.</p>	<p>Vitéz Mihály: <i>A Reményhez</i> (ált. isk., memoriter is); <i>A tihanyi Ekhóhoz Tartózkodó kérelem</i>; Berzsenyi Dániel: <i>A közelít tél, A magyarokhoz I. Levéltöredék barátnémhoz</i> c. m .</p> <p>– Csokonai és Berzsenyi kapcsolatán alkalmassá válik legalább 3-4 alkotásuk és a művekről szóló vélemények, elemzések értelmezésére; egy-egy szóbeli témakör kifejtésére; memoriterek tolmácsolására</p>			
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>nyelvújítás, irodalmi élet, művelődési program, értekezés, szentencia, szimultán ritmus, bölcséleti óda, elégiko-óda, elégia, dal, episztola, létösszegzés, időszembesítő verstípus, antik strófaszerkezetek</p>			

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>Világirodalom – az európai irodalom a 19. század első felében (romantika, romantika és realizmus)</p>	<p>Órakeret 15 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Romantika, a romantikus korstílus néhány alapvető jellemzője; romantika és realizmus</p>	
<p>További feltételek</p>	<p>Személyi: magyar szakos tanár</p> <p>Tárgyi: internetes hozzáférés, projektor, vetítőképernyő/vászon/interaktív tábla</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>Az európai és a magyar irodalom összekapcsolódási pontjainak felismerése által a nemzeti és az európai identitás erősítése. Eszmény és valóság viszonyának értelmezése különböző korstílusokban.</p> <p>Embertípusok, életvezetési stratégiák, eszmei és erkölcsi törekvések értékelése.</p> <p>A romantika korstílus jellegének, jelentőségének, a romantika és a kritikus, realista szemlélet együtthatásának megértetése. Felkészítés a stiláris és hangnemi összetettségre, az ironia és a groteszk befogadására.</p>	

		Információgyjtés- és feldolgozás, szövegalkotás, értelmez képeségek: házi olvasmány önálló feldolgozása, beszámoló készítése		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Tananyagok
<p>A romantika irodalmának jellemzői (esztétikai elvek, művészi szabadság, stílus- és formajegyek; ironikus látásmód, groteszk minőség).</p> <p>Új műfajok, formák (pl. történelmi regény, bűnügyi történet, drámai költemény, verses regény).</p> <p>Társadalmi típusok (felesleges és karrierista hősök, hivatalnokok) megjelenése a romantikával egyidejűleg, realista szemléletű művekben.</p> <p>Művek, szemelvények az angol/amerikai, francia, német és orosz irodalomból: E. T. A. Hoffmann, Poe; Victor Hugo, Puskin, Byron, Shelley, Keats; illetve Balzac, Stendhal, Gogol műveiből.</p> <p>A választott</p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – felismeri az életművek egymásmellettiét az 1830-as években (klasszika, romantika, realizmus tendenciái, l. Goethe/ Hugo/Stendhal, Balzac) és a romantika korstílus-jellegét, jelentőségét; a romantika és a kritikus, realista szemlélet együtthatását; – megismeri az irodalmi liberalizmus szerepét és hatását az esztétikára (új műfaji változatok; stiláris és hangnemi összetettség, irónia és groteszk); – ismerete: Shelley, Keats, Poe, V. Hugo, E. T. A. Hoffmann, Puskin, illetve Balzac, Stendhal, Gogol egy-egy művének/ 	<p>Portfólió készítése.</p> <p>Tanulói tevékenységek szervezése:</p> <p>pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés, listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés, vita, reflektálás</p>	<p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek; vizuális kultúra; ének-zene: a romantika művészete.</i></p> <p><i>Mozgóképkultúra és médiaismeret : a romantika, romantikus műveinek médiaértelmezése</i></p>	<p>internetes kapcsolat</p> <p>festmények, képek, Power-Point-bemutató, zenei részletek</p>

<p>szereplők, művekhez kapcsolódó fogalmi ismeretek.</p>	<p>részletének ismerete;</p> <p>– képes egy választott/kijelölt epikai alkotás (házi olvasmány) elemzés bemutatására a közös értelmezés után;</p> <p>– beszámolót/ könyvajánlót készíthet egyéni olvasmányélménye alapján a művek korai műveiből;</p> <p>alkalmassá válik a művekről, a művek korai műveiről szóló vélemények kritikus befogadására, egy lehetséges szóbeli kifejtésére.</p>			
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>műfajkeveredés, hangnemi kevertség, groteszk, ironia, bűnügyi történet, verses regény, regényciklus</p>			

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>Színház- és drámatörténet – Katona József: <i>Bánk bán</i></p>	<p>Órakeret 8 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Klasszicizmus és romantika. Tragédia, drámai szerkezet. A tragikus hős összeomlása.</p>	
<p>További feltételek</p>	<p>Személyi:</p>	
	<p>Tárgyi: internetes hozzáférés, projektor, vetítékvászon/interaktív tábla</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>Élet-választatok a különböző helyzetekben és a figurák alakjában.</p> <p>A tettek és a szavak közötti viszony szerepének felismerése. A „nemzeti dráma” mint közös ismeret.</p> <p>A tragédiában megjelenített magánéleti és közéleti konfliktus értékelése.</p> <p>Felkészítés a <i>Bánk bán</i> olvasására, befogadására, értelmezésére</p>	

	(problematika, drámai szerkezet és nyelv, sajátos lezárás, „megoldás”). Érvel képesség: álláspontok megismerése, összevetése, értékelése.		
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneshközök
<p>Katona József: <i>Bánk bán</i> – sok szempontú m értelmezés.</p> <p>– magánéleti és közéleti konfliktus, alapkérdések;</p> <p>– a szerepl k körei, Bánk összeomlása; a címszerepl megítélésének változatai; felépítés, szerkezeti megoldások (az V. felvonás szerepe).</p>	<p>A tanuló</p> <p>– ismeri a magyar színház történetének néhány sajátosságát (az állandó magyar színház hiányát, törekvéseket a létrehozására);</p> <p>– képes elemezni nemzeti tragédiánk sajátosságait (problematika, drámai szerkezet és nyelv, sajátos lezárás, „megoldás)</p> <p>– megismer néhány álláspontot a m értelmezéshez;</p> <p>– lehet ség szerint megtekint egy színházi el adást (vagy felvételét), és közös elemzéssel értékeli az adott interpretációt;</p> <p>– m ismereti minimuma: a tragédia (házi olvasmány) elemz feldolgozása és memoriter: részlet(ek) a m b l;</p> <p>– alkalmassá válik a m értelmezéseinek kritikus befogadására; egy szóbeli érettségi témakör anyagának összeállítására és az abban megjelölt feladat kifejtésére.</p>	<p>Tanulói tevékenységek szervezése</p> <p>pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés</p> <p>listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés, vita, reflektálás</p>	<p><i>Ének-zene:</i> operafeldolgozás</p> <p>interne-tes kapcsolat</p> <p>az opera részletei, filmrészlet</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	vándorszínház, állandó színház, szerepkör, intrikus, naiva, késleltetés, drámai nyelv, klasszicizmus és romantika		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Magyar irodalom a 19. század els felében – portrék: Kölcsy Ferenc, Vörösmarty Mihály		Órakeret 17 óra	
Elzets tudás	Romantika; néhány népdal; ismeretek Kölcseyr l, Vörösmartyról. Kölcsy Ferenc: <i>Hymnus, Huszt</i> (ált. isk.; memoriter is); Vörösmarty Mihály: <i>Szózat</i> (memoriter is).			
További feltételek	Személyi: magyar szakos tanár Tárgyi: internetes hozzáférés, projektor, vetít vászon/interaktív tábla			
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Törekvés a társadalmi, közösségi és egyéni konfliktusok, kérdésfelvetések szellemi háttérének megértésére, a morális gondolkodásra és ítéletalkotásra. A nemzeti romantika sorskérdéseinek elemzése. Az alkotók m veiben megjelenített egyéni és nemzeti sorsproblémák megértése és értékelése. A reformkor–nemzeti romantika–népiesség fogalmak tartalmának, szerepének és jelent ségének felismertetése. Kölcsey- és Vörösmarty-m vek befogadásának, értelmezésének el segítése, jelent ségük megértése, elfogadása. A kreativitás, a képzel er , a képzettársítási képesség fejlesztése.			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök	
Magyar irodalmi élet a 19. század els felében; orgánumok, folyóiratok, alkotói csoportok. A reformkori nemzeti romantika. A népiesség programjai. Kölcsy Ferenc alkotói portréja; közéleti szerep, egyéni és közösségi sors. <i>Hymnus</i> ; és még egy lírai alkotása (<i>Vanitatium</i>	A tanuló – ismeri a magyar irodalom néhány sajátosságát a 19. század els felében; – felismeri a reformkor-nemzeti romantika-népiesség fogalmak tartalmát, szerepét és jelent ségét; – tisztában van Kölcsey és Vörösmarty életm vének jellegével, az alkotók helyével, szerepével a magyar irodalom történetében;	Tanulói tevékenységek szervezése pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés, vita, reflektálás	<i>Vizuális kultúra; ének-zene:</i> a magyar romantika más m vészeti ágakban; népdalok. <i>Földrajz:</i> az alkotókhöz kapcsolódó tájegységek, települések. <i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> a reformkori m vel dés és	internetes kapcsolat festmények, képek, épületek, szobrok a magyar romantikából PowerPoint-bemutató, zenei részletek

<p><i>vanitas; Zrínyi dala; Zrínyi második éneke).</i></p> <p>Értekez prózája <i>Nemzeti hagyományok és a Parainesis</i> részlete.</p> <p>Vörösmarty Mihály portréja. Romantikus világlátás, tematika és képalkotás lírában és drámában a <i>Szózat; El szó; Gondolatok a könyvtárban; A vén cigány</i>) alapján, illetve a <i>Csongor és Tünde</i> értelmezésével (alapkérdések, értékszerkezet, motívumok, m faji sajátosságok: mesejáték/ drámai költemény).</p>	<p>– m ismereti minimuma: Kölcsey: <i>Hymnus, Huszt</i> és még egy lírai m , egy értekez prózai részlet; Vörösmarty: <i>Szózat, El szó</i> és még egy-két lírai m , valamint a <i>Csongor és Tünde</i>; memoriterek;</p> <p>– Kölcsey és Vörösmarty kapcsán alkalmassá válik legalább négy alkotásuk és a m veikről szóló vélemények, elemzések értelmezésére; egy-egy szóbeli témakör kifejtésére; memoriterek tolmácsolására.</p>		<p>társadalmi élet.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>irodalmi élet, népköltészet, népdalgyjtés; nemzeti himnusz, értekezés, intelem, értékszembesít és id szembesít verstípus, rapszódia, romantikus ironia, drámai költemény</p>			

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Életm – Pet fi Sándor			Órakeret 15 óra
Elztes tudás	<p>Romantika, népiesség, népdal, dal, helyzetdal, elbeszél költemény, életkép, episztola, felez tizenkettes versforma. Ismeretek Pet fi életútjáról, m veir l.</p> <p><i>Anyám tyúkja; Füstbe ment terv</i> (memoriterek); <i>János vitéz</i> (és memoriter-részletei); <i>Az Alföld; Nemzeti dal</i> (memoriterek is) és más lírai alkotások.</p>			
További feltételek	<p>Személyi: magyar szakos tanár</p> <p>Tárgyi: internetes hozzáférés, projektor, laptop, vetít vászon vagy interaktív tábla</p>			
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A lírai beszédmód változatainak értelmezése; Pet fi jellemz témáinak, m fajainak, poétikai megoldásainak, versformáinak megkülönböztetése, jellemz hangnemeinek (pl. humor és irónia) befogadása.</p> <p>A kreativitás, a képzel er , a képzettársítási képesség fejlesztése.</p> <p>Felkészítés önálló m értelmezés megfogalmazására. Pet fi m veir l szóló vélemények, elemzések értelmezésére, kritikus befogadására.</p>			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszkö zök	
<p>Pet fi Sándor életm ve.</p> <p>Pályaszakaszok (életérzések, költ i magatartás) és jellemz alkotások.</p> <p>A népi szemléletmód hatása; romantika és népiesség.</p> <p>Témák: szerelem, táj, ars</p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – ismeri az életm f bb alkotói korszakait; Pet fi helyét, szerepét a magyar irodalom történetében; költészetének jellegét; – tisztában van a romantikus korstílus és a népiesség stílustendenciájának együtthatásával; – m elemzések során megismeri 	<p>Tanulói tevékenységek szervezése:</p> <p>pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés, listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés, vita,</p> <p>reflektálás</p>	<p><i>Hon és népismeret:</i> Pet fi emlékhelyek.</p> <p><i>Földrajz:</i> Pet fi életútjának állomásai.</p> <p><i>Vizuális kultúra; ének-zene:</i> a romantika m vészete, Pet fi m vek feldolgozásai (hangoskönyv, színház, rajzfilm,</p> <p>hangoskönyv, m vel -déstörténeti atlasz, internetes kapcsolat, festmények, képek, Power-Point-bemutató, zenei, film- és színházi</p>	

<p>poetica, versciklusok; lírai m fajok és líratípusok (dalok, helyzetdalok, ódák, elégiák, rapszódiák; tájlíra, forradalmi látomásvers) és versformák változatossága;</p> <p><i>A puszta, télen; A XIX. század költ i; Európa csendes, újra csendes...; Szeptember végén, Minek nevezzelek? A Felh k-ciklus két verse, Dalaim, stb. elemz feldolgozása.</i></p> <p>Verses epika</p> <p><i>(A helység kalapácsa mint eposzparódia; és Az apostol; ismétlés: János vitéz).</i></p>	<p>Pet fi jellemz témáit, m fajait, poétikai megoldásait, versformáit; megkülönbözteti jellemz hangnemeit (pl. humor és ironia);</p> <p>– képes önálló m értelmezés megfogalmazására;</p> <p>– m ismereti minimuma: <i>Az Alföld; Nemzeti dal</i> (ált. <i>János vitéz, A puszta, télen; A XIX. század költ i; Európa csendes, újra csendes...; Szeptember végén</i> és még három-négy m és memoriterek;</p> <p>– képessé válik Pet fi életm vének bemutatására (legalább 10–12 lírai és 1–2 verses epikai alkotás alapján); a m veir 1 szóló vélemények, elemzések értelmezésére, kritikus befogadására; egy szóbeli témakörben kijelölt feladat kifejtésére, memoriterek tolmácsolására.</p>		dal).	el adás-részletek
Kulcsfogalmak/ fogalmak	népiesség, elbeszél költemény, versciklus, helyzetdal, tájlíra, látomásköltészet, ars poetica, komikus eposz, költ i szerep, váteszkölt			

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Látásmód – Jókai Mór			Órakeret 7 óra
Elzets tudás	<p>Romantika, romantikus ábrázolásmód, romantika és népiesség, heroizmus és humor, regénym faji változatok, történelmi regény, anekdota, anekdotikusság.</p> <p><i>A k szív ember fiai</i> vagy más regénye.</p>			
További feltételek	<p>Személyi: magyar szakos tanár</p> <p>Tárgyi: internetes hozzáférés, projektor, vetít vászon/interaktív tábla</p>			
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A Jókai-regényekben fölmutatott erkölcsi, egyéni és nemzeti-közösségi problémakörök felismerése. Értékek és szerepek konfliktusai.</p> <p>Jókai m vének/m veinek ismeretében, azok olvasására építve beszélgetés, vita a korabeli és a mai olvasóközönség befogói elvárásainak különbségér l, a különbség megértése. A befogadói horizont tágítása: Jókai alkotásmódjának jellemz i, a romantikus ábrázolásmód sajátosságai és a romantikus regény jellemz m faji változatai. Felkészítés egy regény sokoldalú megközelítésére, önálló véleménykifejtésre. A történetmondás képességének fejlesztése.</p>			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök	
<p>Jókai alkotásainak jellemz i, m faji változatok az életm vében;</p> <p>regényírói m vészetének sajátosságai a romantikus prózaepika jegyében.</p> <p>Jókai Mór: <i>Az arany ember</i> elemz értelmezése sok szempontú megközelítéssel, pl.: a romantika megjelenési formái; m faji változat; szerkezet, jellemábrázolás, elbeszéléstechni-</p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – tisztában van a korabeli és a mai olvasóközönség befogadói elvárásainak különbségével; – ismeri Jókai helyét a magyar regényirodalom történetében, alkotásmódjának jellemz it; – felismeri a romantikus ábrázolásmód sajátosságait és a romantikus regény jellemz m faji változatait; 	<p>Tanulói tevékenységek szervezése</p> <p>pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés, vita, reflektálás</p>	<p><i>Hon és népismeret; történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek; vizuális kultúra; ének-zene: a romantika m vészete.</i></p> <p><i>Mozgóképkultúra és médiaismeret: Jókai-m vek filmes</i></p>	<p>interne-tes kapcsolata t</p> <p>festmény ek, képek, PowerPo int-bemutat ó, zenei és filmrészl etek</p>

<p>ka, néz pont, közlésformák; hangnemi és motivikus összetettség.</p> <p>Problematika a m höz: természet és civilizáció, b n és büntetés, kett s jellem.</p>	<p>– képes egy regény sok szempontú megközelítésére, saját álláspont kifejtésére;</p> <p>– m ismereti minimuma: egy regénye: <i>Az arany ember</i> (vagy más, pl. <i>Egy magyar nábob</i>, <i>Fekete gyémántok</i>)</p> <p>egy regényelemzés kapcsán képes önálló szóbeli tétel keretében egy elemzési feladat kifejt megoldására.</p>		<p>feldolgozás ai.</p> <p><i>Földrajz:</i> a regényekben el forduló tájegységek, helyszínek.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>történelmi regény, vallomásregény, epizód, leírás, utópia, humor, anekdota</p>			

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>Ismétlés, rendszerezés, számonkérés</p>	<p>Órakeret 9 óra</p>
---	---	----------------------------------

A továbbhaladás feltételei

A kommunikációs helyzetnek megfelelő hangnem, nyelvváltozat, stílusréteg kiválasztása.

Az érvelés alkalmazása irodalmi beszámolókbán, mindennapi kérdések megválaszolásában és különféle tantárgyak feladatainak megoldásában. Definíció, magyarázat, egyszerűbb értekezés (kisértékezés) készítése a tanulmányi munkához kapcsolódóan. Az órai eszmecserékben és az irodalmi művekben megjelenő álláspontok követése, az eltérő vélemények megértése, újrafogalmazása. A kifejezésmódok, stílus eszközök megfigyelése, értelmezése: a megbeszéltek művek értelmezésének világos összefoglalása.

Tudásanyag megfogalmazása a magyar és a világirodalom kiemelkedő alkotóiról írásban. A tanult irodalomtörténeti korszakok és stílusirányzatok sajátosságainak bemutatása. A feldolgozott epikai, lírai és drámai művek jelentésének, erkölcsi tartalmának tárgyyszerű ismertetése.

Magyar irodalom 11.

Heti óraszám: 3 óra

Éves óraszám: 108 óra

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Életm – Arany János			Órakeret 12 óra
Elzertes tudás	<p>A feladatvállaló szemlélet példájának megismerése. A b n és b nh dés erkölcsi kérdéseinek végiggondolása.</p> <p>Romantika, népiesség, elbeszél költemény, életkép, episztola, ballada, ütemhangsúlyos és id mértékes verselési formák, felez tizenkettes versforma. Ismeretek Arany életútjáról, m veir I; kapcsolat Pet fivel.</p> <p>Arany: <i>A walesi bárdok</i>, <i>Rege a csodaszarvasról</i>, <i>Toldi</i>, <i>Családi kör</i> (memoriterek is).</p>			
További feltételek	Személyi: magyar szakos tanár			
	Tárgyi: internetes hozzáférés, projektor, vetít vászon/ interaktív tábla			
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Az Arany-életm ben felvetett erkölcsi, magatartásbeli kérdések és válaszok megismerése és értékelése révén az egyéni és közösségi felel sségérzet növelése.</p> <p>A lírai beszédmód változatainak értelmezése; korszakjellemz beszédmódok néhány jellegzetes alkotásának összevetése, az életm f bb alkotói korszakainak, Arany költ i szerepének, költészete jellegének megismertetése. M elemzés, értelmezés: Arany jellemz lírai témái, m fajtái, poétikai megoldásai, versformái és néhány verses epikai alkotása. Felkészítés lírai és epikai alkotások önálló értelmezésének megfogalmazására, a m veir I szóló vélemények, elemzések értelmezésére, kritikus befogadására.</p>			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Tan-eszközök	
<p>Arany János életm ve.</p> <p>Pályaszakaszok (életérzések, költ i magatartások) és jellemz alkotások.</p> <p>A romantika utáni költ szerep-</p>	<p>A tanuló</p> <p>– ismeri az életm f bb alkotói korszakait; Arany költ i szerepét a magyar irodalom történetében; költészetének</p>	<p>Tanulói tevékenységek szervezése</p> <p>pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés</p> <p>listakészítés, rövid</p>	<p><i>Informatika:</i> könyvtári és internetes tájékozódás.</p> <p><i>Etika:</i> b n, b nh dés, testvérfélték</p>	<p>internetes hozzáférés</p> <p>vers CD-k</p>

<p>lehet ségek és lírai tendenciák.</p> <p>Jellemz lírai tematika (pl. ars poeticák), hangnemek, m fajok (pl. elégiko-óda, elégia) és szerkesztésmód, verstípusok (pl. id - és értékszembesítés, létösszegzés) a nagyk rösi és a kései költészetben (<i>Letésem a lantot, Epilogus</i> és legalább még két-három lírai alkotás).</p> <p>A ballada m faji sajátosságai; tematikus és szerkesztésmódbeli különbségek a két balladakorszak alkotásaiban (<i>A walesi bárdok</i> és még legalább 1-2 ballada).</p> <p><i>A Toldi estéje</i> elemz bemutatása.</p> <p>Utalás egy-egy téma, motívum, poétikai jellemz kortárs irodalmi megjelenítésére; az evokáció, az intertextualitás néhány példája.</p>	<p>jelleget;</p> <p>– m elemzések során megismeri Arany jellemz lírai témáit, m fajait, poétikai megoldásait, versformáit és néhány verses epikai alkotását;</p> <p>– megismeri a lírikus és epikus költ szerep szembeállítását, változó megítélését;</p> <p>– képes lírai és epikai alkotások önálló értelmezésének megfogalmazására; a <i>Toldi</i> és a <i>Toldi estéje</i> néhány szempontú összevetésére;</p> <p>– m ismereti minimuma: <i>A walesi bárdok, Rege a csodaszarvasról, Toldi, Családi kör,</i> további egy-két ballada; <i>Toldi estéje; Letésem a lantot, Epilogus</i> és még két-három lírai alkotás (memoriterék is);</p> <p>– képessé válik Arany életm vének bemutatására (legalább 5-6 lírai alkotás, 2-3 ballada és a <i>Toldi</i> és a <i>Toldi estéje</i> alapján); a m veir l szóló vélemények, elemzések</p>	<p>esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés, vita, reflektálás</p>	<p>enyység.</p>	<p>CD-lejátszó ballada - illusztrációk</p>
--	---	---	-----------------	--

	<p>értelmezésére, kritikus befogadására; egy- egy szóbeli témakörben kijelölt feladat kifejtésére, memoriterek tolmácsolására.</p>			
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>elbeszél költemény és verses regény, ballada, ütemhangsúlyosa és id mértékes formák (és együtthatásuk), verstípusok (id - és értékszembesítés, létösszegzés)</p>			

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Színház– és drámatörténet – Madách Imre: <i>Az ember tragédiája</i>		Órakeret 8 óra	
Elzets tudás	A magyar színház történetének néhány sajátossága, drámairodalmunk helyzete a 19. század első felében. Alapvető drámai műfajok és formák. A romantika műfaji kevertsége			
További feltételek	Személyi: magyar szakos tanár Tárgyi: internetes hozzáférés, projektor, vetít vászon/ interaktív tábla			
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az emberi létezés alapkérdéseinek értelmezése. Transzcendens és materiális létezés konfliktusa. Annak belátása, hogy a küzdés és a ráhagyatkozó hit egymás erősítői az ember életében. Olvasás, szövegelemzés, beszélgetés révén a mű megértésének támogatása (a tragédia műfaji változatának jellemzői, filozófiai, bölcséleti tartalmak), sajátos drámai műfajai; többféle világfelfogás egyidejű létezése; a drámai költemény mibenléte). Mű értelmezés többféle megközelítésből.			
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
<p>Madách Imre: <i>Az ember tragédiája</i> – sok szempontú mű értelmezés.</p> <p>A drámai költemény műfajának következménye a szerkezetre és műfajokra.</p> <p>Felépítés (cselekményszerkezet: keret- és történeti színek, személyiségközpontú / lírai szerkezet: tematikus, szétválás-sorozat).</p> <p>Problematika, történelemszemlélet, bölcséleti háttér</p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – megismeri a drámai költemény műfaji változatának jellemzőit (filozófiai, bölcséleti tartalmak), sajátos drámai műfajait; többféle világfelfogás egyidejű létezését; – értelmezi a művet (lehet leg többféle megközelítésből); – megismerkedik néhány mű értelmezéssel, 	<p>Tanulói tevékenységek szervezése</p> <p>pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés, listakészítés,</p> <p>rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés, vita,</p> <p>reflektálás</p>	<p><i>Etika;</i> <i>filozófia:</i> filozófiai irányzatok a 19. században.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> színház művészet, a mű színrevitele, dramatikus játékok.</p> <p><i>Informatika:</i> tájékozódás a <i>Tragédia</i> hazai és nemzetközi színházi</p>	<p>Internetes hozzáférés</p> <p>drámaelemzések részletei</p> <p>Tragédia-illusztrációk</p> <p>PowerPoint</p> <p>bemutató</p>

<p>(szabadelv ség és pozitívizmus).</p> <p>Az id , tér, anyag szerepe az emberiség és különböző szellemi irányok történetében.</p>	<p>állásponttal;</p> <p>– lehet ség szerint megtekint egy színházi el adást (vagy felvételét), és közös elemzéssel értékelik az adott interpretációt és a m színpadra állításának lehet ségeit;</p> <p>– m ismereti minimuma: a <i>Tragédia</i> (házi olvasmány) elemz feldolgozása és memoriter: részlet(ek) a m b l, valamint szállóigévé vált sorok;</p> <p>– alkalmassá válik a m értelmezéseinek kritikus befogadására; egy szóbeli érettségi témakör anyagának összeállítására és az abban megjelölt feladat kifejtésére</p>		<p>el adásairól , fordításairól .</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>drámai költemény, lírai dráma, bölcséleti mondanivaló, falanszter, ellenutópia, pozitívizmus</p>			

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Világirodalom – az európai epika és líra a romantika után (19. sz. második fele)			Órakeret 14 óra
Elzárts tudás	Romantika és realizmus, kritikus szemlélet, h stípusok, karrierista h sök, felesleges h sök, hivatalnokfigurák, regényciklus, analitikus regény; ált. isk.: impresszionizmus, szimbolizmus, szecesszió; a m fordítások szerepe.			
További feltételek	Személyi: magyar szakos tanár			
	Tárgyi: internetes hozzáférés, projektor, vetít vászon/interaktív tábla			
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A környezet és származás hatása a h sök karakterére. Különböz világlátású m vekben megjelenített témák, élethelyzetek elhelyezése többféle értelmezési kontextusban, ezáltal az olvasói empátia, az esztétikai és erkölcsi ítélt képtesség fejlesztése.</p> <p>A megjelenített erkölcsi, világképi és esztétikai problémák mérlegelése és értékelése.</p> <p>Az epikában a romantika és realizmus együttthatásának, folytonosságának felismertetése, a realista és naturalista stílusirányzat jellemz inek értelmezése. Felkészítés világirodalmi alkotások önálló értelmezésére, stílusirányzatok jellemz i jegyeinek felkutatására.</p>			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneshközök	
<p>A realista és naturalista epika jellemz i (esztétikai elvek, tematika, látásmód, stílus- és formajegyek) a 19. század közepét l; a prózaepika újításai (néz pontok, síkváltások, id szerkezet, polifónia; új m faji változatok) a kis- és nagyepikában.</p> <p>Impresszionizmus, szimbolizmus és a lírai m nem megújítása (pl. a személyiség, a lírai</p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – felismeri a romantika és realizmus együttthatását, folytonosságát az epikában; értelmezi a realista és naturalista stílusirányzat jellemz it; – megismeri az impresszionista és (pre)szimbolista európai líra néhány sajátosságát; – képes egy választott/kijelölt epikai alkotás (házi 	<p>Tanulói tevékenységek szervezése</p> <p>pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés</p> <p>listakészítés,</p> <p>rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés, vita,</p> <p>reflektálás</p>	<p><i>Vizuális kultúra;</i> <i>ének-zene:</i> impresszionizmus, szimbolizmus us más m vészeti ágakban</p> <p>zenei anyag, CD-lejátszó vagy internetes hozzáférés</p> <p>képz m vészeti diák, PowerPoint-bemutató</p>	

<p>közvetlenség háttérbe szorulása, a látomás felszabadítása, objektivizálódás).</p> <p>M vek, szemelvények az angol/amerikai, francia, német és orosz irodalomból (pl. Emily Brontë, Dickens, Flaubert, Zola, Lev Tolsztoj, Dosztojevszkij alkotásaiból, illetve Baudelaire, Verlaine, Rimbaud, Rilke, Whitman) m veib 1.</p> <p>A választott szerz khöz, m vekhez kapcsolódó fogalmi ismeretek.</p>	<p>olvasmány) elemz bemutatására a közös értelmezés után; néhány lírai alkotás értelmezésére;</p> <p>– beszámolót / könyvajánlót készíthet egyéni olvasmányélménye alapján a korszak szerz inek m veib 1;</p> <p>– m ismeret: néhány m / részlet pl. Emily Brontë, Dickens, Flaubert, Lev Tolsztoj, Dosztojevszkij alkotásaiból, illetve Baudelaire, Rimbaud, Rilke, Whitman m veib 1;</p> <p>– alkalmassá válik a korszakról, a szerz kr 1, m vekr 1 szóló vélemények kritikus befogadására, egy lehetséges szóbeli tétel kifejtésére.</p>			
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>realizmus, naturalizmus, impresszionizmus, szimbolizmus; eszmeregény, polifonikus regény, tolsztojizmus, regényciklus, l'art pour l'art, tiszta költészet, kötetkompozíció, hangulatlíra, prózavers, szabad vers, objektív líra, tárgyvers</p>			

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Színház- és drámatörténet – az európai dráma és színház a 19. sz. második felében			Órakeret 8 óra
Elzárható tudás	Az európai dráma és színház néhány megjelölt nagy korszaka (antikvitás, középkor, reneszánsz, klasszicizmus) és szerzője (Szophoklész, Shakespeare, Molière). A drámai műnem alapfogalmai (drámai szerkezet, jellem, nyelv). Arisztotelészi dramaturgia.			
További feltételek	Személyi: magyar szakos tanár			
	Tárgyi: internetes hozzáférés, projektor, vetít vászon/interaktív tábla			
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A személyiség tisztelete. A megjelenített élethelyzetek, konfliktusok ért és felelős megítélése, például az élethazugság témakörének morális vonatkozásai különböző művekben. A férfi-női társadalmi szerepek megértése.</p> <p>A romantika utáni drámatörténet néhány jellemző tendenciájának megvitatása, két jelentős szerző egy-egy alkotásának, figyelembevételével, újításaik, dramaturgiai sajátosságai bemutatása.</p> <p>A művek 1. színházi előadásokról alkotott álláspontok értelmezése. Dramatikus játékok.</p>			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök	
<p>Az európai dráma és színház a 19. sz. második felében – a korszak drámairodalmának újdonságai és két drámai alkotás, két szerző dramaturgiája.</p> <p>Egy drámai mű elemzése a 19. század második feléből (Ibsen: <i>Babaszoba/Nóra</i> vagy <i>A vadkacsa</i> – az ibseni dramaturgia sajátosságai, pl. az analitikus szerkesztésmód)</p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – megismeri a romantika utáni drámatörténet néhány jellemző tendenciáját; – elemzi két jelentős szerző egy-egy alkotását, újításaik figyelembevételével, bemutatja dramaturgiájuk sajátosságait; – megismer néhány álláspontot a művek értelmezéséhez; – lehetőség szerint megtekint egy 	<p>Tanulói tevékenységek szervezése pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés</p> <p>listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés, vita, reflektálás</p>	<p><i>Dráma és tánc:</i> színháztörténet.</p> <p><i>Etika:</i> a szerzői problémafelvetések etikai szempontú megvitatása, értékelése.</p>	<p>internetes hozzáférés</p> <p>drámák filmes feldolgozásai</p>

<p>felújítása, középponti szimbólumok alkalmazása, reformátorok és rezonőrök, hangnemkeveredés stb.; a szerző problémafelvetése, pl. házassági válság, élethazugság).</p> <p>Egy Csehov-mű elemzés bemutatása (pl. <i>Sirály</i>).</p> <p>A csehovi dramaturgia sajátosságai (pl. a drámaiság fogalmi változása; drámaiatlan/lírai dráma; szereplők, konfliktusok és cselekmény-nélküliség; csoportképek/cselekvés-képtelenség; párhuzamos monológok/fedett dialógusok, ironikus látásmód); új műfaji változatok, új játékműstílus.</p>	<p>színházi előadást (vagy felvételét), és közös elemzéssel értékelik az adott interpretációt;</p> <p>– lehetőség szerint kidolgoznak egy-egy jelenetet az elemzett művekben;</p> <p>– műismereti minimuma: egy dráma a 19. század második feléből és Csehov egy drámája;</p> <p>– alkalmassá válik a művek értelmezéseinek kritikus befogadására; egy szóbeli érettségi témakör anyagának összeállítására és az abban megjelölt feladat kifejtésére.</p>			
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Drámaiatlan dráma, analitikus drámai szerkezet, párhuzamos monológ, élethazugság.</p>			

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Magyar irodalom a 19. század második felében – portré: Mikszáth Kálmán			Órakeret 11 óra
Elzárható tudás	<p>Arany János életműve. Madách: <i>Az ember tragédiája</i>.</p> <p>Mikszáth Kálmán egy novellája, esetleg egy (kis)regénye (pl. <i>Szent Péter esernyője</i>); Gárdonyi Géza művei.</p>			
További feltételek	<p>Személyi: magyar szakos tanár</p> <p>Tárgyi: internetes hozzáférés, projektor, vetítékvászon/interaktív tábla</p>			
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Néhány alapvető emberi léthelyzet megismerése (élet és halál, család, férfi–nő, szerelem, gyermek, szülőföld, haza, törvény, bünyés és bünyés). Az elbeszélés és állásfoglalásának viszonya az elbeszélésben.</p> <p>Annak belátása, hogy a régióhoz köthető egyetemes emberi kérdések felvetését is jelentheti.</p> <p>A 19. sz. második fele magyar irodalmának áttekintő megismertetése: sajátosságok, néhány jellemző tendencia. (Petőfi és a népiesség továbbhatása, a líra alakulása, a századvég novellisztikájának néhány darabja).</p> <p>Mikszáth alkotói portréjának közvetítése, alkotásmódjának jellemzői, a novellaelemző készség fejlesztése, a mikszáthi történetesség megfigyelése, egy regény sok szempontú megközelítése.</p>			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsoló- dási pontok	Taneszközök	
<p>A 19. század második felének magyar irodalmából néhány szerző és mű (részlet) ismerete.</p> <p>Vajda János alkotói helyzete, költészetének jellemzői (legalább egy műve – <i>Húsz év múlva</i>).</p> <p>A századvég és századelő novellisztikája (pl. Gárdonyi Géza, Gozsdu Elek, Petelei</p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – tisztában van a 19. sz. második fele magyar irodalmának sajátosságaival, ismeri a korszak néhány jellemző tendenciáját (Petőfi és a népiesség továbbhatásával); – megismeri a Petőfi és Ady közötti, Arannyal részben 	<p>Tanulói tevékenységek szervezése</p> <p>pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés</p> <p>listakészítés,</p> <p>rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés, vita,</p> <p>reflektálás</p>	<p><i>Etika:</i> Mikszáth műveiben felvetett erkölcsi kérdések megvitatása, pl. a kapcsolatok világa, törvény és lelkiismeret.</p> <p><i>Filozófia:</i> a létre vonatkozó</p>	<p>internetes hozzáférés</p> <p>hangoskönyv</p> <p>verses CD</p> <p>CD lejátszó</p>

<p>István, Bródy Sándor, Csáth Géza)</p> <p>Mikszáth alkotásainak jellemzői, témák, motívumok és műfaji változatok az életművében;</p> <p>írásművészetének sajátosságai, stílusszintézise.</p> <p><i>A jó palócok</i> novelláinak világa (legalább két műelemzése).</p> <p>Egy Mikszáth-regény – pl. <i>Beszterce ostroma</i>, <i>Új Zrínyiász</i> - elemzés értelmezése, sok szempontú megközelítéssel, pl. műfaji változat; szerkezet, jellemábrázolás, elbeszélés-technika, nézőpont, közlésformák, hangnemek; problematika (pl. megkérdőjelezés, dezentriábrázolás).</p>	<p>párhuzamos líra helyzetét; Vajda és az Ady fellépése eltt költők szerepét;</p> <p>– a századvég novellisztikájának néhány darabját értelmezve fejleszti novellaelemzési készségét;</p> <p>– ismeri Mikszáth helyét a magyar regényirodalom történetében, alkotásmódjának jellemzőit; képes egy regényének sok szempontú megközelítésére, saját álláspont kifejtésére és adott szempontú, önálló novellaértelmezésre; lehetőséget kap beszámoló / könyvajánló készítésére egyéni olvasmányélménye alapján;</p> <p>– műismereti minimuma: Vajda János egy műve; Mikszáth egy regénye (házi olvasmány) és két novellája;</p> <p>– alkalmassá válik a művek értelmezéseinek kritikus befogadására; egy szóbeli érettségi témakör anyagának</p>		<p>kérdések, etika, erkölcsfilozófia.</p> <p><i>Földrajz</i>: a földrajzi tér regionális szerveződése, a Mikszáth-regényekben elforduló tájegységek, helynevek</p>	
--	---	--	--	--

	összeállítására és az abban megjelölt feladat kifejtésére.			
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Hangulatlíra, filozófiai dal, anekdotikusság.			

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Magyar irodalom – a Nyugat és els nemzedéke			Órakeret 2 óra
El zetes tudás	A klasszikus modernség néhány irányzata és alkotója, a századvég magyar irodalma.			
További feltételek	Személyi: magyar szakos tanár			
	Tárgyi: internetes hozzáférés, projektor, vetít vászon/interaktív tábla			
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Érvel bemutatás: a <i>Nyugat</i> jelent sége a magyar kultúrtörténetben; a korban megismertetett stílusirányzatok, filozófiai, lélektani iskolák (Freud, Bergson) néhány jellemz jének azonosítása. Értse egy folyóirat felépítését, tudjon benne tájékozódni			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Tan-eszközök	
A <i>Nyugat</i> mint folyóirat és mozgalom; szerkesztési elvek, szerkeszt k, kritikusok, nemzedékek; célkit zések; filozófiai és stílusirányzatok hatása, megismertetése. Egy folyóirat (id szak kiadvány) periodicitása, felépítése, folyóiratcikkek visszakeresése, hivatkozása.	A tanuló – felismeri a <i>Nyugat</i> jelent ségét a magyar kultúrtörténetben; – alkalmazza a nemzedék-korszakolást kés bbi tanulmányai során; – tudja a korban megismertetett stílusirányzatok, filozófiai, lélektani iskolák (Freud, Bergson) néhány	Tanulói tevékenységek szervezése pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés, vita, reflektálás	<i>Informatika:</i> dokumentumtípusok, hivatkozás; tájékozódás a PIM honlapján (<i>Nyugat</i>) <i>Filozófia:</i> életfilozófiák, id problémák.	internetes hozzáférés PowerPoint bemutató folyóiratok

	jellemz jét.			
Kulcsfogalmak/ fogalmak	klasszikus modernség			

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Életm – Ady Endre			Órakeret 12 óra
El zetes tudás	A <i>Nyugat</i> ; stílusirányzatok a századel n			
További feltételek	Személyi: magyar szakos tanár			
	Tárgyi: internetes hozzáférés, projektor, vetít vászon/interaktív tábla			
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Annak elfogadása, hogy a nemzethez köt dés, a sorsvállalás sokféle hangon és módon jelentkezhet. Hazaszeretet és haladás kérdései. Az etikai és m vérszi lét konfliktusai.</p> <p>Ady költészetének befogadása: f bb alkotói korszakai, költ i szerepe, költészetének jellege. M elemzések, összpontosítva Ady jellemz köteteire, szerkesztési módszereire, lírai témáira, poétikai megoldásaira. A kreativitás, a képzel er , a képzettársítási képesség fejlesztése.</p> <p>Önálló, több szempontú m értelmezések megfogalmazása a m vekr l szóló vélemények, elemzések értelmezésével is.</p>			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök	
<p>Ady Endre életm ve.</p> <p>Kötet- és cikluskompozíció; költ i szerepvállalás, az innováció szándéka.</p> <p>Klasszikus modernség, szecessziós-szimbolista látásmód; a versritmus megújítása.</p>	<p>A tanuló</p> <p>– ismeri az életm f bb alkotói korszakait; Ady helyét, költ i szerepét a magyar irodalom történetében; költészetének jellegét;</p> <p>– tisztában van a 20. eleji magyar</p>	<p>Tanulói tevékenységek szervezése</p> <p>pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés</p> <p>listakészítés,</p> <p>rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés, vita, reflektálás</p>	<p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> társadalmi modernizáció, városiasodás, a modern újságírás.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> Ady-illusztrációk, korabeli</p>	<p>internetes hozzáférés</p> <p>vers CD-k,</p> <p>CD-lejátszó</p> <p>PowerPoint-bemutató</p> <p>illusztrációk</p> <p>portrék</p> <p>földrajzi,</p> <p>m vel dés-történeti</p>

<p>Meghatározó korszakok (pl. költ i indulás, világháború), kötetek (<i>Új versek, A halottak élné</i>), témák, motívumok (pl. magyarság, istenes, létharc, látomásszer tájvers, ars poetica; élet-halál, hajó, ugar) alapján</p> <p>jellemz alkotásainak értelmezése <i>A Sion-hegy alatt; Góg és Magóg fia vagyok én...; Kocsi-út az éjszakában, még 4-5 m választás szerint:</i></p> <p><i>Harc a Nagyúrral, A Tisza-parton, A Szajna partján, Az s kaján, Száz h ség h ség, Az eltévedt lovas, Sípja régi babonának, rizem a szemed, stb. (memoriterék is) esetleg publicisztikája is).</i></p>	<p>irodalom sajátosságaival és a megújítás szándékával;</p> <p>– m elemzések során megismeri Ady jellemz köteteit, szerkesztési módszereit, lírai témáit, poétikai megoldásait;</p> <p>– képes önálló versértelmezése k megfogalmazására;</p> <p>– m ismereti minimuma: <i>A Sion-hegy alatt; Góg és Magóg fia vagyok én...; Kocsi-út az éjszakában</i> és még 4-5 m (memoriterék is) és ált. isk.;</p> <p>– képessé válik az Ady-életm jellemz inek bemutatására (legalább 10 lírai alkotás alapján); a m veir l szóló vélemények, elemzések értelmezésére, kritikus befogadására; egy-egy szóbeli témakörben kijelölt feladat kifejtésére, memoriterék tolmácsolására.</p>		<p>dokumentumok.</p> <p><i>Földrajz: Ady-émlékhelyek</i></p>	<p>atlasz</p>
<p>Kulcsfogalmak/</p>	<p>Klasszikus modernség, szecessziós-szimbolista látásmód, tagoló</p>			

fogalmak	vers, kötetkompozíció, ciklikus szerkesztés.
-----------------	--

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Életm – Babits Mihály			Órakeret 12 óra
Elzeter tudás	A <i>Nyugat</i> mint folyóirat és mozgalom.			
További feltételek	Személyi: magyar szakos tanár			
	Tárgyi: internetes hozzáférés, projektor, vetít vászon/interaktív tábla			
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A lét erkölcsi aspektusai a háború, világégés idején. Betegség és prófétai küldetés értelmezési lehet ségei. A vívódó, az örök értékeket véd , a magyarság sorsát egyetemes horizontba helyez m vek megismerése.</p> <p>Babits f bb alkotói korszakainak, helyének, szerepének megismertetése, m értelmezések: jellemz témák, hangnemek, motívumok, poétikai megoldások feltárása. A jelentéstulajdonítás során kapcsolatkeresés az európai és a magyar irodalom nagy hagyományaiival, kódjaival. A kreativitás, a képzel er , a képzettársítási képesség fejlesztése.</p>			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Tan-eszközök	
<p>Babits Mihály életm ve.</p> <p>Pályaszakaszok, kötetek, költ i magatartásformák (pl. pályakezdés; világháborúk ideje; kései költészet); életérzések, világkép, értékrend, m vészetfelfogás (homo moralis); a bölcséleti, filozófiai érdekl és hatásai. Magyarság és</p>	<p>A tanuló</p> <p>– ismeri az életm f bb alkotói korszakait; Babits helyét, szerepét a magyar irodalom és a <i>Nyugat</i> történetében; írásm vészetének jellegét;</p> <p>– tisztában van a <i>Nyugat</i> els nemzedéke tevékenységével,</p>	<p>Tanulói tevékenységek szervezése</p> <p>pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés</p> <p>listakészítés,</p> <p>rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás,</p>	<p><i>Vizuális kultúra:</i> Babits-portrék.</p> <p><i>Informatika:</i> adattárak és internetes közlés, (pl. a <i>Nyugat</i>).</p> <p><i>Etika;</i></p>	<p>internetes hozzáférés</p> <p>vers CD-k, CD-lejátszó</p> <p>PowerPoint bemutató</p> <p>illusztrációk portrék</p> <p>film-</p>

<p>európaiság.</p> <p>Szerepe a <i>Nyugat</i> mozgalmában; irodalmi kapcsolatai; esszé- és irodalomtörténet-írói, m fordító tevékenysége.</p> <p>Stílusirányzati sokszínűsége (pl. impresszionizmus, szecesszió, szimbolizmus); klasszicizálás, antikizálás; hagyomány és modernség egysége.</p> <p>Jellemző lírai tematika, költői magatartás <i>Húsvét eltt</i>; a próféta szerep elutasítása vagy vállalása, <i>Mint különös hírmondó</i>; versszerkezetek, hangnemek, formák, motívumok gazdagsága</p> <p><i>Esti kérdés, sz és tavasz között</i>; ars poeticus alkotások</p> <p><i>A lírikus epilógja; Cigány a siralomházban; Csak posta voltál.</i></p> <p>A választott művekhez kapcsolódó fogalmi ismeretek (pl. gyászdal,</p>	<p>jelentőségével;</p> <p>– műelemzések során megismeri Babits jellemző lírai témáit, poétikai megoldásait és a <i>Jónás könyvét</i>;</p> <p>– képes Babits műveinek önálló értelmezésének megfogalmazására;</p> <p>– műismereti minimuma: <i>Esti kérdés, sz és tavasz között</i> és még egy-két műve (memoriter is) és a <i>Jónás könyve</i>;</p> <p>– képessé válik a Babits-életmű jellemzőinek bemutatására (legalább négy lírai alkotás); a műveiről szóló vélemények, elemzések értelmezésére, kritikus befogadására; egy-egy szóbeli témakörben kijelölt feladat kifejtésére, memoriterek tolmácsolására</p>	<p>megbeszélés, vita, reflektálás</p>	<p><i>filozófia</i>: filozófiai, etikai irányzatok és hatásuk</p>	<p>részletek</p>
---	--	---------------------------------------	---	------------------

tárgyias költészet, ditirambus, könyörgésvers).				
<i>A Jónás könyve, mint az ószövetségi példázat parafrázisa. Jónás és az Úr magatartása. Nyelvhasználati és hangnemi összetettség.</i>				
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Bergsoni id szemlélet, ditirambus, próféta-ság, küldetésstudat, rájátszás.			

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Életm – Kosztolányi Dezs			Órakeret 12 óra
El zetes tudás	Kosztolányi egy novellája és lírai alkotása(i), memoriterek.			
További feltételek	Személyi: magyar szakos tanár			
	Tárgyi: internetes hozzáférés, projektor, vetít vászon/interaktív tábla			
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Törekvés a társadalmi, közösségi és egyéni konfliktusok szellemi háttérének megértésére, a morális gondolkodásra és ítéletalkotásra. A személyiség, az egyediség tisztelete, a közös emberi sorsból fakadó szolidaritás. Kosztolányi jellegzetes lírai témáira, poétikai megoldásaira összpontosító m elemzések. Kis- és nagyepikájából néhány jelent s darab értelmezése. A kreativitás, a képzel er , a képzettársítási képesség fejlesztése			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Tan-eszközök	
Kosztolányi Dezs életm ve. Pályaszakaszok, életérzések, költ i magatartásformák; világkép, m vészetfelfogás (homo aestheticus); stílusirányzatok (pl.	A tanuló – ismeri az életm f bb alkotói korszakait; Kosztolányi helyét, szerepét a magyar irodalom történetében;	Tanulói tevékenységek szervezése pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés listakészítés,	<i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> urbanizáció, kulturális élet, sajtó.	internetes hozzáférés vers CD-k, CD-lejátszó PowerPoint bemutató

<p>impresszionizmus, expresszionizmus); viszonya az anyanyelvhez.</p> <p>Jellemz lírai tematika; hangnemek, m fajok, versciklusok (pl. <i>A szegény kisgyermek panasza</i>); <i>Számadás</i>-kötet; kis- és nagyszerkezetek; ars poeticák; legalább 4 lírai alkotás, köztük: <i>Hajnali részegség, Halotti beszéd, Boldog szomorú dal</i>.</p> <p>Novellák (pl. <i>A kulcs, Fürdés</i> stb.) és novellaciklusok (Esti Kornél-novellák).</p> <p>Egy Kosztolányi-regény (pl. <i>Édes Anna, Pacsirta</i>) elemz értelmezése, sok szempontú megközelítéssel, pl. m faji változat; szerkezet, jellemábrázolás, elbeszéléstechnika, néz pont, közlésformák, hangnemek, írói el adásmód; problematika.</p>	<p>írasm vészetének jellegét;</p> <p>– tisztában van a <i>Nyugat</i> els nemzedéke tevékenységével, jelent ségével;</p> <p>– m elemzések során megismeri Kosztolányi jellemz lírai témáit, poétikai megoldásait; kis- és nagyepikájának néhány jelent s darabját;</p> <p>– képes lírai és epikai alkotások önálló értelmezésének megfogalmazásár a;</p> <p>– m ismereti minimuma: Kosztolányi egy regénye és két novellája; lírai alkotásai (ált. isk. memoriter is), <i>Hajnali részegség, Halotti beszéd</i> és még egy-két m ve (memoriter is);</p> <p>– képessé válik a Kosztolányi-életm jellemz inek bemutatására (legalább 4 lírai alkotás, egy regény, két novella alapján); a m veir l szóló vélemények, elemzések</p>	<p>rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés, vita, reflektálás,</p>	<p><i>Mozgóképkultúra és médiaismeret</i>: Kosztolányi-m vek filmes feldolgozásai.</p> <p><i>Etika; filozófia</i>: filozófiai, lélektani irányzatok, pl. a freudizmus és hatása.</p>	<p>illusztrációk portrék film-részletek</p>
---	---	--	--	---

	értelmezésére, kritikus befogadására; egy-egy szóbeli témakörben kijelölt feladat kifejtésére, memoriterek tolmácsolására.			
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Versciklus, novellaciklus, példázat, lélektan.			

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Magyar irodalom – a Nyugat és els nemzedéke			Órakeret 5 óra
El zetes tudás	A klasszikus modernség néhány irányzata és alkotója, a századvég magyar irodalma.			
További feltételek	Személyi: magyar szakos tanár			
	Tárgyi: internetes hozzáférés, projektor, vetít vászon/interaktív tábla			
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az európai és magyar irodalmi hagyományok és modernség irányainak összevetése, konfliktusai. A kozmopolitizmus és patriotizmus kérdésfelvetései. Annak felismerése, hogy a magyar kultúra sokszín törekvések együttese.			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódá- si pontok	Tan- eszközök	
Juhász Gyula költészetének sajátosságai (pl. impreszionizmus, nosztalgia, emlékezés, legalább egy m ve, pl. <i>Tiszai csönd, Milyen volt; életképszerűség, leíró jelleg, Tápai lagzi.</i> Tóth Árpád lírájának	A tanuló – tudja a korban megismertetett stílusirányzatok, filozófiai, lélektani iskolák (Freud, Bergson) néhány jellemz jét; – m ismereti	Tanulói tevékenységek szervezése pármunka, csoportmunka, prezentációkészí- tés listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás,	<i>Vizuális kultúra; ének- zene:</i> impreszioniz- mus, szimboliz- mus, szecesszió más m vészeti ágakban.	internetes hozzáférés képz m vé- zeti diasor, PowerPoint bemutató vers CD-k

jellemez i; tematikája, hangnemei, formái (magányélmény, elégikusság, impresszionizmus stb., legalább egy-két m ve, <i>Esti sugárkoszorú</i> .	minimuma: Juhász Gyula egy m ve, Tóth Árpád egy-két m ve	megbeszélés, vita, reflektálás	<i>Filozófia:</i> életfilozófiák, id problémák.	CD-lejátszó folyóiratok
Kulcsfogalmak/ fogalmak	klasszikus modernség, szecessziós-szimbolista látásmód, tagoló vers, kötetkompozíció, ciklikus szerkesztés			

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Portré – Móricz Zsigmond			Órakeret 6 óra
El zetes tudás	Realista és naturalista epika, Móricz legalább egy m ve, pl. <i>Hét krajcár</i> vagy <i>Légy jó mindhalálig/Pillangó/Árvácska</i>			
További feltételek	Személyi: magyar szakos tanár			
	Tárgyi: internetes hozzáférés, projektor, laptop, vetít vászon vagy interaktív tábla			
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Annak felismerése, hogy a különböző élethelyzetek, emberi kapcsolatok ábrázolása mögött a nemzet sorsáért való aggodás húzódik. A paraszti létforma morális kérdései. Móricz helyének, alkotásmódja jellemz inek megismertetése, alkotások több szempontú megközelítése; felkészítés önálló novellaelemzésekre megfogalmazására, megvitatására			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Tan-eszközök	
Móricz alkotásainak jellemz i, írásm vészetének sajátosságai; naturalista és realista ábrázolásmódja. Tárgykörök, témák (pl. paraszti,	A tanuló – ismeri Móricz helyét a magyar epika történetében (<i>Nyugat</i> ; népi írók mozgalma, <i>Kelet Népe</i>); alkotásmódjának	tanulói tevékenységek szervezése pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés	<i>Mozgóképkultúra és médiaismeret:</i> Móricz-m vek filmes, televíziós adaptációi (pl. <i>Pillangó, Égi madár,</i>	internetes hozzáféré s filmfeldogozások részletei

<p>dzscentri; szegénység) és m faji változatok (novella, elbeszélés, történeti példázat, idill-típusú regény stb.).</p> <p>Novelláinak világa (legalább két m elemzése, pl. <i>Tragédia, Szegény emberek, Barbárok</i>).</p> <p>Egy Móricz-regény (pl. <i>Úri muri, Rokonok, Sárarany, Az Isten háta mögött</i>) elemz értelmezése, sok szempontú megközelítéssel, pl. m faji változat; szerkezet, jellemábrázolás, elbeszélés-technika, néz pont, közlésformák, hangnemek, írói el adásmód; problematika (pl. vívódó h sök, dzscentri-ábrázolás).</p>	<p>jellemz it;</p> <p>– képes néhány alkotásának sok szempontú megközelítésére, saját álláspont kifejtésére és adott szempontú, önálló m értelmezésre (novellaelemzése k megfogalmazásár a);</p> <p>– lehet séget kap beszámoló / könyvajánló készítésére egyéni olvasmányélmény e alapján;</p> <p>– m ismereti minimuma: Móricz egy regénye (házi olvasmány) és két novellája;</p> <p>– alkalmassá válik a m vek értelmezéseinek kritikus befogadására; egy szóbeli érettségi témakör anyagának összeállítására és az abban megjelölt feladat kifejtésére</p>	<p>listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés, vita, reflektálás</p>	<p><i>Rokonok, Barbárok, Árvácska</i>).</p>	<p>hangoskö nyvek</p> <p>illusztráci ókfestmé nyek</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Realista és naturalista ábrázolásmód, népi írók mozgalma.</p>			

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>Látásmódok: Karinthy Frigyes, Krúdy Gyula</p>	<p>Órakeret</p>
---	---	------------------------

		6 óra		
Elztes tudás	Karinthy Frigyes: <i>Tanár úr kérem</i> , részlet; karcolat, paródia; esetleg: <i>Ezeregyéjszaka</i> és Szindbád alakja.			
További feltételek	Személyi: magyar szakos tanár			
	Tárgyi: internetes hozzáférés, projektor, laptop, vetít vászon vagy interaktív tábla			
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A nosztalgia és humor szerepe a m alkotásban és az ember önértelmezésében.</p> <p>A szerepl kkel, szituációkkal való azonosulás és mérlegel kétség fejlesztése.</p> <p>Az alkotói életútra összpontosító bemutatás: Karinthy és Krúdy helye a korszakban; alkotás- és látásmódjuk jellemz i. Önálló tájékozódás, m választás, m értelmezések, összehasonlító elemzések.</p>			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Tan-eszközök	
<p>Karinthy kispikájának jellemz i választott novella (pl. <i>A cirkusz; Találkozás egy fiatalemberrel; Barabbás</i>) és a <i>Tanár úr kérem</i> karcolatgy jtemény darabjai alapján.</p> <p>Humorfelfogása (humoreszkjei).</p> <p>Irodalmi karikatúrák (néhány, már megismert szerz /m és paródiája) az <i>Így írtok ti</i> szemelvényei alapján.</p> <p>Krúdy Gyula írói világa, egyéni hangja legalább egy</p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – kijelöli Karinthy és Krúdy helyét a korszakban (újságírás; <i>Nyugat</i>, illetve csoporthoz nem tartozás); – ismeri alkotás- és látásmódjuk jellemz it; – képes néhány alkotás értelmezésére, m elemzések kritikus befogadására, saját álláspont kifejtésére és adott szempontú, önálló m megközelítésre (pl. 	<p>tanulói tevékenységek szervezése</p> <p>pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés</p> <p>listakészítés,</p> <p>rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés, vita, reflektálás</p>	<p><i>Mozgóképkultúra és médiaismeret:</i> Huszárik Zoltán <i>Szindbádja</i>.</p> <p>Karinthy m veinek filmes adaptációi, m veinek el adóm véseti példái.</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> urbanizáció, városi élet Budapesten.</p>	<p>internetes hozzáférés</p> <p>filmrészletek</p> <p>hangoskönyvek</p> <p>CD-k</p>

<p>Szindbád-novella alapján (pl. <i>Negyedik út, Ötödik út</i>); anekdotikusság, az id és az emlékezés formaalkotó szerepe.</p> <p>A Krúdy-m vek atmoszférájának, témáinak, alakjainak, motívumainak megidézése (stílusimitációk, pl. Márai Sándor: <i>Szindbád hazamegy</i>; Huszárik Zoltán: <i>Szindbád</i>).</p>	<p>novellaelemzések megfogalmazásár a);</p> <p>– képevé válik összehasonlító elemzésekre (párnovellák, pl. <i>A jó tanuló felel / A rossz tanuló felel</i>; ellentétesek, pl. <i>Magyar dolgozat / Röhög az egész osztály</i>); m és paródiája összevetésére); novellaciklus és film összehasonlító elemzésére;</p> <p>– m ismeret: Karinthy (választható valamely m ve); Krúdy egy novellája.</p>			
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>humor, paródia, karcolat, novellaciklus, hasonmásalak, nosztalgia</p>			

A továbbhaladás feltételei

20. századi szépirodalmi és egyéb m vek olvasásában, megbeszélésében önálló vélemény kialakítása, indoklása.

Lényegre tör , világos felépítés közlés a tájékoztató, érvel , meggy z , vitázó közlésformában. A mindennapi élet problémáiról, irodalmi, m vészeti élményekr l vélemény kifejtése szóban és írásban, különféle m fajokban: kommentár, ajánlás, kísértkezés. A hosszabb fölkészülést igényl szóbeli és írásbeli feladatok megoldásához önálló könyvtári munka, megadott vagy önállóan kialakított szempontokat követ anyaggy jtés, az információ-feldolgozás szabályainak megtartásával.

Adott szempontú m elemzés készítése közösen fel nem dolgozott kisepikai és lírai alkotásról. Nagyepikai és drámai m vek szóbeli és írásbeli bemutatása. M vek összehasonlítása adott

tematikai, poétikai szempontok követésével. Jellemző stílusok, jellegzetes konfliktushelyzetek bemutatása, értelmezése. Stílusirányzatok jellemző vonásainak bemutatása néhány irodalmi és képzőművészeti alkotásban (az impresszionizmustól a szecesszióig).

Az összetett drámai konvenciók alkalmazása a csoportos improvizációkban. A legfontosabb színházi műfajok és stílusok ismerete, felismerése. A legfontosabb színházi és drámai fogalmak ismerete. Részvétel maszk készítésében és/vagy maszkos improvizációban. Részvétel legalább egy, a tanult mozgáselemekre épülő mozgásetd létrehozásában.

Magyar irodalom 12.

Heti óraszám: 3 óra

Éves óraszám: 93 óra

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Világirodalom – avantgárd irányzatok; a magyar avantgárd			Órakeret 6 óra
Elzeter tudás	Stílusirányzatok a századfordulón.			
További feltételek	Személyi: m. vészettörténet tanár			
	Tárgyi: internetes hozzáférés, projektor, vetít. vászon/interaktív tábla			
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Modernség és hagyomány kérdésfelvetései a magyar avantgárd irodalomban. Mondandó és esztétikum harca.</p> <p>Annak belátása, hogy az új m. vészi jelenségek befogadásában nyitottság és kritikus szemlélet egyszerre szükséges.</p> <p>A 20. sz. eleji stílusirányzatok létrejöttének, a csoportok, programok szándékainak, esztétikai elveinek, poétikai megoldásainak feltárása. Dokumentumok megvitatása a magyar avantgárd sajátos helyzetéről, Kassák szerepéről.</p>			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Tananyagok	
<p>Világirodalom – avantgárd irányzatok.</p> <p>Formabontás és formaépítés (közös tendenciák a stílusirányzatokban).</p> <p>Futurizmus, expresszionizmus, szürrealizmus: néhány szemelvény az egyes irányzatok dokumentumaiból, illetve néhány</p>	<p>A tanuló</p> <p>– megismeri a 20. sz. eleji stílusirányzatok létrejöttét, a csoportok, programok szándékait, esztétikai elveit, poétikai megoldásait;</p> <p>– a magyar avantgárd sajátos helyzetét, Kassák</p>	<p>Tanulói tevékenységek szervezése</p> <p>pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés</p> <p>listakészítés,</p> <p>rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés, vita,</p> <p>reflektálás</p>	<p><i>Vizuális kultúra; mozgóképkultúra és médiaismeret:</i></p> <p>az avantgárd a képz. m. -vészetek-ben (futurizmus, expresszionizmus, szürrealizmus, kubizmus, konstruktivizmus, dada);</p>	<p>internetes hozzáférés</p> <p>képz. m. -vészeti, kultúrtörténeti diáriumok, PowerPoint-bemutató</p> <p>film-részletek</p>

<p>irodalmi alkotás (pl. Marinetti, Majakovszkij; Apollinaire, Éluard m veib l).</p> <p>A jellemz en nem irodalmi irányzatok (kubizmus, konstruktivizmus, dada, stb.) néhány célkit zése, formajegye. A magyar avantgárd sajátosságai, az aktivizmus programja; Kassák Lajos szerepe (egy-két m vének ismerete, <i>Mesteremberek; A ló meghal....</i></p>	szerepét.		az expresszionista és szürrealista filmm vészet.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Avantgárd, futurizmus, expresszionizmus, szürrealizmus, aktivizmus, szabad vers, szimultanizmus, önm köd írás, képvers.			

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Életm – József Attila	Órakeret 15 óra
El zetes tudás	József Attila: <i>Altató; Betlehemi királyok; Mama</i> (alsó tagozat, memoriter is); m vek az 5–8. évfolyamról (memoriter is).	
További feltételek	Személyi: magyar szakos tanár	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Szerepköltészet és költ i szerepek. Az esztétika hatása az önismeretre, a személyiség harmóniájának útjai. Igény és képesség az ízlés önálló fejlesztésére. Egyén és közösség viszonyrendszerének ellentmondásossága. Annak felismerése, hogy a társadalmi-szociális elkötelezettség és az egyénre vonatkozó lételemzés egyszerre van jelen az életm ben. Az életm f bb alkotói korszakainak többféle megközelítésmódot alkalmazó megismertetése. József Attila helye, szerepe a magyar irodalom történetében; írásm vészetének jellege. A komplex képek elemzése révén (is) a kreativitás, a képzel er , a képzettársítási képesség fejlesztése.</p> <p>M elemzések: jellemz lírai témák, stílusirányzati jellemz k, poétikai megoldások feltárása. Felkészítés önálló versértelmezések</p>	

		megfogalmazására, vélemények, interpretációk befogadására.		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
<p>József Attila életm ve.</p> <p>Pályaszakaszok, életérzések, költ i magatartásformák (<i>Tiszta szívvel; Tudod, hogy nincs bocsánat</i>); világkép, költészetfelfogás <i>Ars poetica; Thomas Mann üdvözlése</i>).</p> <p>Stílusirányzatok (pl. expresszionizmus, szürrealizmus, <i>Medáliák</i>) és stílustendenciák (pl. újnépesség) hatása.</p> <p>Jellemz lírai tematika (pl. <i>Külvárosi éj; Óda; Nem emel föl</i>); gondolati költészet 1932–1934 között (pl. <i>Téli éjszaka, Reménytelenül; A város peremén</i>); kései költészet (közéleti, pl. <i>Leveg t; A Dunánál; Hazám; szerelmi, pl. Nagyon fáj</i>; tragikus önsors versek, pl. <i>Karóval jöttél; Talán elt nők hirtelen...</i>). Versszerkezetek, verstípusok, hangnemek, formák, témák, motívumok (pl. gyermek,</p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – ismeri az életm f bb alkotói korszakait; József Attila helyét, szerepét a magyar irodalom történetében; írásm vészetének jellegét; – m elemzések során megismeri József Attila jellemz lírai témáit, poétikai megoldásait; – képes önálló versértelmezések megfogalmazására; – m ismereti minimuma: 5-6 m (8. évfolyamig, memoriterekkel); valamint <i>Külvárosi éj; Óda; Tudod, hogy nincs bocsánat</i> és még 4-5 m ve (memoriter is); – képessé válik az életm jellemz inek bemutatására (legalább 12 lírai alkotás alapján); a m veir l szóló vélemények, elemzések értelmezésére, kritikus befogadására; egy-egy szóbeli témakörben kijelölt 	<p>tanulói tevékenységek szervezése</p> <p>pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés</p> <p>listakészítés,</p> <p>rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés, vita,</p> <p>reflektálás</p>	<p><i>Informatika:</i> könyvtári és internetes tájékozódás József Attila dokumentumok ról.</p> <p><i>Ének-zene:</i> megzenésített költemények.</p> <p><i>Etika; filozófia:</i> korabeli irányzatok és hatásuk; filozófiai kérdésselvetések.</p>	<p>internetes hozzáférés vagy CD-lejátszó</p> <p>zenei-CD,</p> <p>verses CD-k,</p> <p>képek, illusztrációk,</p> <p>PowerPoint bemutató</p>

<p>éjszaka, külváros, b ntudat) gazdagsága.</p> <p>Komplex költ i képek (síkváltások).</p> <p>Hatása a kés bbi költészetre (pl. Pilinszky, Nagy László).</p> <p>A választott m vekhez kapcsolódó fogalmi ismeretek (pl. freudizmus, agitatív vers, szegényember-vers, szonett-koszorú).</p>	<p>feladat kifejtésére, memoriterek tolmácsolására.</p>			
Kulcsfogalmak/ fogalmak	komplex kép, síkváltás, szabad vers, létösszegzés, id szembesítés, önmegszólítás			

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Világirodalom – epikai és lírai törekvések a 20. században és a kortárs irodalomban	Órakeret 9 óra
El zetes tudás	<p>Valóság és fikció, a b ntelenség és b nösség, létbe vetettség filozófiai kérdéseinek értelmezése</p> <p>Annak tudatosítása, hogy a modern korban ember és világ lehet ségeire, problémáira sokféle válasz születik, ezek megítélése és értékelése erkölcsi felel sséget igényel.</p> <p>A 20. századi irodalom néhány meghatározó tendenciájának megismertetése. M vek, m részletek feldolgozása, alkotói néz pontok, látásmódok, témák, történeti, kulturális kontextusok megvitatása. Az önálló olvasóvá válás támogatása, felkészítés a tanulói szerz - és m választásokra, a választott m vek önálló feldolgozására és megosztására.</p>	
További feltételek	<p>Személyi: magyar szakos tanár</p> <p>Tárgyi: internetes hozzáférés, projektor, laptop, vetít vászon vagy interaktív tábla</p>	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Valóság és fikció, a b ntelenség és b nösség, létbe vetettség filozófiai kérdéseinek értelmezése</p> <p>Annak tudatosítása, hogy a modern korban ember és világ lehet ségeire, problémáira sokféle válasz születik, ezek megítélése és értékelése erkölcsi</p>	

	<p>felelősséget igényel.</p> <p>A 20. századi irodalom néhány meghatározó tendenciájának megismertetése. Művek, műrészletek feldolgozása, alkotói nézőpontok, látásmódok, témák, történeti, kulturális kontextusok megvitatása. Az önálló olvasóvá válás támogatása, felkészítés a tanulói szerző- és műválasztásokra, a választott művek önálló feldolgozására és megosztására.</p>			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Tan-eszközök	
<p>Epikus művek (szemelvények, részletek a kis- és nagyepikából)</p> <p>pl. Kafka <i>Az átváltozás</i>; Thomas Mann <i>Mario és a varázsló</i>; Bulgakov: <i>A Mester és Margarita</i>; Camus Sziszüphosz mítosza; Orwell <i>1984</i>; Hrabal, Szolzsenyicin alkotásaiból és kortárs művekben.</p> <p>A választott szerzők jellemző tematikája, kérdésfelvetése; formanyelvi, szóhasználati sajátosságai.</p> <p>Művek és adaptációik összevetése.</p> <p>Lírai alkotások (szemelvények, részletek).</p> <p>Legalább egy lírikus látásmódja egy-két művének elemzése.</p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – megismeri a 20. századi irodalom néhány meghatározó tendenciáját; – ismer néhány jellemző, jelentős 20. századi epikus művet, részletet (pl. Bulgakov, Camus, Faulkner, Hemingway, Hrabal, Kafka, Thomas Mann, Orwell, I. B. Singer, Szolzsenyicin alkotásaiból) és kortárs szerzők epikai és lírai alkotásait; – ismeri egy kiemelkedő lírikus portréját, egy-két művét (pl. T. S. Eliot); – képes önálló műértelmezések megfogalmazására; <p>lehetőseget kap saját olvasmányélményeinek eladására (műbemutató / ajánlás).</p>	<p>tanulói tevékenységek szervezése</p> <p>pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés</p> <p>listakészítés,</p> <p>rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés, vita,</p> <p>reflektálás</p>	<p><i>Mozgóképkultúra és médiaismeret</i>: filmes feldolgozások</p> <p>Internetes hozzáférés</p> <p>filmes feldolgozások, filmrészletek,</p> <p>verses CD-k</p>	

<p>megközelítésével (pl. T. S. Eliot).</p> <p>A választott szerzőkhöz, művekhez kapcsolódó fogalmi ismeretek (pl. intellektuális költészet, mitologizálás, mítoszregény, dokumentumirodalom, parabola, egzisztencializmus).</p>				
Kulcsfogalmak/ fogalmak	neoavantgárd, posztmodern, családrégény, objektív líra, vezérmotívum, montázstechnika, abszurd			

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Színház- és drámatörténet – a 20. századi és a kortárs drámairodalom néhány törekvése		Órakeret 6 óra	
Elzetes tudás	Csehov és még egy 19. század végi szerző dramaturgiája.			
További feltételek	Személyi: magyar szakos tanár			
	Tárgyi: internetes hozzáférés, projektor, laptop, vetít vászon vagy interaktív tábla			
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A színházi hatásrendszer befogadása. A társadalmi, közösségi és egyéni konfliktusok háttérének megértése, a morális gondolkodás és ítéletalkotás kortárs műveken elemzése során. Annak elfogadása, hogy a művekben megjelenített konfliktusok átélése, megítélése segítséget ad a saját életproblémák felismerésében és megoldásában. A színház és a dráma alakulása, jellegzetes tendenciák. A drámai történetmondás sajátosságai. Színház és dráma kapcsolata.			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Tan-eszközök	
A 20. századi és/vagy a kortárs drámairodalom egyikét jellemző tendenciája (pl. az epikus dráma, abszurd dráma, egzisztencialista	A tanuló – megismeri a 20. századi és/vagy kortárs dráma és színház néhány jellemző tendenciáját; – elemez egy-két	tanulói tevékenységek szervezése pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés	<i>Dráma és tánc:</i> színháztörténet, színházművészet	dráma-eladások részletei színpadképek PowerPoint bemutató

<p>dráma, groteszk színház, amerikai drámairodalom köréből).</p> <p>Szemelvények, részletek drámai művekben, pl. Brecht <i>Kurácsi mama</i>; Beckett: <i>Godot-ra várva</i>; Dürrenmatt <i>A fizikusok</i>); egy szerző, mű középontba állítása.</p> <p>A választott szerzőkhez, művekhez kapcsolódó fogalmi ismeretek (pl. epikus színház, elidegenítéssel, effektusok, szöveg, tézisdráma, abszurd dráma, példázatosság, groteszk komédia, paradoxon).</p>	<p>jelentősen 20. századi vagy kortárs alkotást, újításainak (vagy a hagyomány és újítás közötti feszültségnek) figyelembevételével; bemutatja dramaturgiájuk sajátosságait;</p> <p>– megismer néhány álláspontot a művek értelmezéséhez;</p> <p>– lehetőség szerint megtekint egy színházi előadást/felvételét, és közös elemzéssel értékeli az adott interpretációt;</p> <p>– lehetőség szerint kidolgoznak egy-egy jelenetet az elemzett művekből;</p> <p>– alkalmassá válik a művek értelmezéseinek kritikus befogadására.</p>	<p>listakészítés, rövid esszé, értelmezés összehasonlítás, megbeszélés, vita, reflektálás</p>		
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Epikus színház, abszurd dráma.</p>			

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>Portré – Radnóti Miklós</p>	<p>Órakeret 7 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Radnóti egy-két műve, köztük: <i>Nem tudhatom</i> (memoriter is).</p> <p>Klasszicizálás, antikvitás; idill, tragikum; az ekloga műfajának története.</p>	
<p>További feltételek</p>	<p>Személyi: magyar szakos tanár</p>	
	<p>Tárgyi: internetes hozzáférés, projektor, laptop, vetítővászon vagy interaktív tábla</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>Radnóti egy-két műve, köztük: <i>Nem tudhatom</i> (memoriter is).</p> <p>Klasszicizálás, antikvitás; idill, tragikum; az ekloga műfajának története.</p>	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsoló dá-si pontok	Tan-eszközök
<p>Radnóti Miklós portréja.</p> <p>Életút és életm egysége (haláltudat, munkaszolgálat, lágervers; idill és tragikum). A kor jellemz i (<i>Járkálj csak, halálraítélt!</i>), Radnóti tragédiája és költ i magatartásformái (jószág, tiltakozás, lázadás, emlékezés, emberség, hazaszeretet, hitvesi költészet, <i>Tétova óda</i>,</p> <p>Jellemz m fajok, témák, életérzések költészetében; m veinek formai és stiláris sajátosságai (avantgárd, szabad vers, klasszicizálás stb.).</p> <p>Eklogaciklusa (a <i>Hetedik ecloga</i> és legalább még egy m alapján <i>Nyolcadik ecloga</i>. A <i>Tajtékos ég</i> és a bori notesz <i>Razglednicák</i>).</p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – tisztában van Radnóti életm vének jellegével; a költ helyével, szerepével a magyar irodalom történetében; Vergilius rá tett hatásával; – felismeri jellemz m fajait, versformáit; – m ismereti minimuma: <i>Nem tudhatom, Hetedik ecloga</i> és még két m ve; – Radnóti kapcsán alkalmassá válik legalább 4 alkotásának és a m veir l szóló véleményeknek, elemzéseknek az értelmezésére; egy-egy szóbeli témakör kifejtésére; memoriterek tolmácsolására. 	<p>tanulói tevékenységek szervezése</p> <p>pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés</p> <p>listakészítés,</p> <p>rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés, vita,</p> <p>reflektálás</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> munkaszolgálat, munkatábor.</p> <p><i>Földrajz:</i> emlékhelyek, Radnóti életének, sorsának helyszínei</p>	<p>internetes hozzáférés</p> <p>vagy CD-lejátszó</p> <p>verses CD-k</p> <p>térképek,</p> <p>emlékhelyek bemutatása</p> <p>PowerPoint bemutató</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>eklogaciklus, idill és tragikum, razglednica</p>		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Portrék – Szabó L. rinc, Márai Sándor, Pilinszky János, Weöres Sándor, Ottlik Géza		Órakeret 15 óra	
Elzeter tudás	A 20. századi magyar irodalom néhány jelentős szerzőjének már megismert életműve vagy portréja.			
További feltételek	Személyi: magyar szakos tanár			
	Tárgyi: internetes hozzáférés, projektor, laptop, vetítvásznon vagy interaktív tábla			
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Az erkölcs, egyén és közösség viszonyának kérdései lírai és prózai alkotásokban. Annak belátása, hogy a magyar irodalom sokféle művészi törekvés egysége.</p> <p>A lírai beszédmód változatainak értelmezése; a korszakra és az egyes alkotókra jellemző beszédmódok feltárása, néhány jellegzetes alkotás összevetése. A kreativitás, a képzelőerő, a képzetársítási képesség fejlesztése.</p> <p>Az önálló olvasóvá válás támogatása, felkészítés a tanulói szerző- és műválasztásokra, a választott művek önálló feldolgozására és megosztására.</p>			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Tan-eszközök	
<p>Szabó L. rinc költészetének jellege, pl. a Lóci-versek, <i>Az Egy álmai</i>; a <i>Semmiért egészen</i> és versciklusainak (pl. a <i>Tücsökzene</i>) néhány darabja alapján.</p> <p>Weöres Sándor költészetének tematikus és formai változatossága (<i>Rongysz nyeg</i> alapján); gondolati költészete; szerepversei,</p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – tisztában van az adott 20. századi szerzők életművének jellegével; az alkotók helyével, szerepével a magyar irodalom történetében; – műismereti minimum: Szabó L., Weöres S. (ált. isk. is); Szabó L. rinc egy-két műve, Weöres Sándor egy-két műve; Pilinszky János <i>Harmadnapon</i> és 	<p>tanulói tevékenységek szervezése</p> <p>pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés</p> <p>listakészítés,</p> <p>rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés, vita, reflektálás</p>	<p><i>Mozgóképkultúra és médiaismeret:</i> Bódy Gábor: <i>Psyché.</i></p> <p><i>Informatika:</i> adattárak, honlapok, önálló tájékozódás pl. a Márai-és az Ottlik-kultuszról</p>	<p>internetes hozzáférés</p> <p>verses CD-k,</p> <p>CD-lejátszó,</p> <p>hangoskönyvek</p> <p>filmrészletek</p>

<p>stílusutánzatai (pl. a <i>Psyché</i> szemelvényei).</p> <p>Pilinszky János világlátásának tükrözése kései költészetében; alkotásmódjának, poétikai megoldásainak, motívumainak sajátosságai (a <i>Harmadnapon</i> és még egy m ve alapján, <i>Négysoros</i>, <i>Harbach 1944</i>, <i>Apokrif</i> stb.).</p> <p>Márai Sándor életm ve néhány epikus szemelvény alapján (<i>Egy polgár vallomása</i>; ; esszé-részlet (pl. <i>Füves könyv</i>) és lírai alkotás (<i>Halotti beszéd</i>) alapján; az emigráns léthelyzet hatása.</p> <p>Ady Endre publicisztikájából részlet (pl. <i>Ismeretlen Korvin-kódex margójára</i>, <i>Kosztolányi Dezs</i> esszé-részlet (pl. <i>Ábécé a fordításról és fordításról</i>), <i>Illyés Gyula</i> esszé-részlet; <i>Ottlik Géza: Iskola a határon</i></p>	<p>még egy m ve;</p> <p>– választhat: Márai Sándor egyik alkotása; Ottlik Géza egyik m ve;</p> <p>– a szerzők kapcsolatán alkalmassá válik a m veikről szóló véleményeknek, elemzéseknek az értelmezésére; egy-egy szóbeli témakör kifejtésére (érettségi követelményrendszer); memoriterek tolmácsolására.</p>			
---	---	--	--	--

– sok szempontú regényértelmezés. A választott szerzőkhöz, művekhez kapcsolódó fogalmi ismeretek.				
Kulcsfogalmak/ fogalmak	szerepvisszajelzés, stílusutánpótlás, négyesor			

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Látásmódok – Illyés Gyula, Németh László, Örkény István, Nagy László			Órakeret 12 óra
Előzetes tudás	Képesség lírai, epikai művek, drámák értelmezésére, önálló feldolgozására.			
További feltételek	Személyi: magyar szakos tanár			
	Tárgyi: internetes hozzáférés, projektor, laptop, vetítővászon vagy interaktív tábla			
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Az önálló olvasóvá válás támogatása, felkészítés a tanulói szerző- és műválasztásokra, a választott művek önálló feldolgozására, értelmezésére és a kapcsolatos vélemények megosztására.</p> <p>Annak felismerése, hogy az írói-költői felelősség, szociális-társadalmi együttérzés változatos módon, műfajban és tematikában szólalhat meg.</p> <p>Szerzők több szempontú bemutatása, életművek jellege, szerepük a magyar irodalomban. Téma, hangnem, beszédhelyzet és műfaj összefüggéseinek megfogalmazása néhány jellegzetes példán. Egy-egy mű korabeli és mai hatása (pl. <i>Egy mondat a zsarnokságról</i>; egyperces novellák).</p>			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Tananyagok	
Illyés Gyula lírájának sajátosságai az <i>Egy mondat a zsarnokságról</i> és más műve alapján (pl. <i>Bartók</i> , <i>Koszorú</i>); az irodalmi	A tanuló – tisztában van az adott 20. századi szerzők életművének jellegével; az alkotók helyével, szerepével a	tanulói tevékenységek szervezése pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés	<i>Mozgóképkultúra és médiaismeret</i> : Örkény műveinek filmes adaptációi.	internetes hozzáférés vagy CD-lejátszó, verses CD-k, filmrészletek

<p>szociográfia m faja, l. <i>Puszták népe</i> (részletek). Németh László egy regénye (pl. <i>Iszony</i>) vagy egy drámája (<i>Villámfénynél</i>) Nagy László költői világa, alkotásmódja (pl. népiesség, hosszúénekek, montázstechnika, képrendszer, portrévers, képvers) egy-két m ve alapján (<i>Ki viszi át a szerelmet; József Attila!; Menyegz</i>). Örkény István groteszk látásmódja néhány egyperces novella és / vagy a <i>Tóték</i> alapján. A választott szerzőkhöz, m vekhez kapcsolódó fogalmi ismeretek.</p>	<p>magyar irodalom történetében; – m ismereti minimuma: Illyés Gyula egy m ve; – továbbá választhat: Németh László egy m ve; Örkény István néhány m ve; Nagy László egy-két m ve; esszé-részlet Illyés Gyula, Németh László m veiből; – a szerzők kapcsolatán alkalmassá válik a m veikről szóló véleményeknek, elemzéseknek az értelmezésére; egy-egy szóbeli témakör kifejtésére (érettségi követelményrendszer); memoriterek tolmácsolására.</p>	<p>listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés, vita, reflektálás</p>	<p><i>Informatika:</i> internetes közlés, adattárak – önálló tájékozódás</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Népi írók mozgalma, irodalmi szociográfia, hosszúénekek, portrévers, képvers, groteszk látásmód, egyperces novella.</p>			

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	M vel déstörténeti, irodalomtörténeti tájékozódás – Portrék, látásmódok a 20. század magyar irodalmából (választható szerzők, művek)	Órakeret 10 óra		
Elvárt tudás	A 20. századi magyar irodalom jellemzői (életművek, portrék, látásmódok).			
További feltételek	Személyi: magyar szakos tanár			
	Tárgyi: internetes hozzáférés, projektor, laptop, vetítővászon vagy interaktív tábla			
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az önálló olvasóvá válás támogatása, felkészítés a tanulói szerző- és műválasztásokra, a választott művek önálló feldolgozására, értelmezésére és a kapcsolatos vélemények megosztására. A magyar irodalom sokféleségének, határokon átnyúló egységének megbecsülése. M vel déstörténeti és irodalomtörténeti tájékozódás, irányzatok, csoportok, szerzők sajátosságai. A 20. század különböző korszakainak kulturális, irodalmi törekvései. Különböző típusú, terjedelmű és műfajú epikai, lírai művek, továbbá esszék elemzése, értelmezése.			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Tan-eszközök	
Választás alapján művek, szemelvények 20. századi: – szépprózai alkotásokból, pl. Gion Nándor, Mészöly Miklós, Nyírő József (pl. <i>Úz Bence</i> , <i>Kopjafák</i>), Szabó Magda (pl. Abigél), Sánta Ferenc (pl. <i>Sokan voltunk</i>), Sütő András műveiből; - lírikusok munkásságából, pl. Áprily Lajos, Dsida Jenő, Nemes Nagy Ágnes, Orbán Ottó, Sinka	A tanuló – tisztában van a választott 20. századi szerzők életművének jellegével; az alkotók helyével, szerepével a magyar irodalom történetében; – megismeri a század irodalmának néhány törekvését, sajátosságát (nemzeti konzervatív irodalom, népi írók mozgalma, határon túli magyar és emigráns irodalom); – választhat	tanulói tevékenységek szervezése pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés, vita, reflektálás	<i>Informatika:</i> internetes közlés, irodalmi adattárak és honlapok. film-feldolgozások részletei verses CD-k, internetes kapcsolat vagy CD-lejátszó	

<p>István, Szilágyi Domokos egy-két m ve;</p> <p>– értekez prózai m vekb l, esszékb l, pl. Nemes Nagy Ágnes, Szerb Antal és mások m veib l, például Szabó Dezs Adyról írt esszéib l.</p> <p>M vel dés- és irodalomtörténeti tájékozódás: a nemzeti konzervatív irodalom, a népi írók mozgalma, a határon túli és emigráns irodalom.</p> <p>A választott szerz khöz, m vekhez kapcsolódó fogalmi ismeretek.</p>	<p>m elemzést / m ajánlást egyéni olvasmányélményei alapján;</p> <p>– a szerz k kapcsán alkalmassá válik a m veikr l szóló véleményeknek, elemzéseknek az értelmezésére; egy-egy szóbeli témakör kifejtésére, memoriterek tolmácsolására.</p>			
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>M vel déstörténet, irodalomtörténet, néz pont, néz pontváltás, nemzeti konzervatív irodalom, parabola, intertextualitás; költ i attit d, költ i szerep; Kárpát-medencei, erdélyi irodalom; emigráns irodalom; „ötágú síp”.</p>			

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Portrék, látásmódok a kortárs irodalomból (választható szerzők, művek)		Órakeret 8 óra	
Elzárts tudás	A 20. és 21. századi magyar irodalom tendenciái			
További feltételek	Személyi: magyar szakos tanár			
	Tárgyi: internetes hozzáférés, projektor, laptop, vetít vászon vagy interaktív tábla			
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Az önálló olvasóvá válás támogatása, felkészítés a tanulói szerző- és műválasztásokra, a választott művek önálló feldolgozására, értelmezésére és a kapcsolatos vélemények megosztására.</p> <p>Annak a belátása, hogy a kortárs törekvések megismerése segíti a körülöttünk levő világ megértését és megítélését.</p> <p>Kortárs irodalom: a tájékozottság növelése, az eligazodás támogatása; a fogalmi műveltség bővítése. Kortárs alkotások értelmezése, a művekről szóló vélemények, elemzések mérlegelése. A kortárs irodalmi élet több szempontú bemutatása. Kertész Imre <i>Sorstalanság</i> című regényének feldolgozása.</p> <p>Az elektronikus tömegkommunikáció és az irodalom kölcsönhatásának új jelenségei.</p>			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök	
<p>Szemelvények a kortárs szépprózai alkotásokból, lírai művekből, esszéirodalomból.</p> <p>A kortárs dráma és színház világa (egy választott műelemzése).</p> <p>Irodalmi díjak és díjazottak (a Nobel-díjas: Kertész Imre <i>Sorstalanság</i> című regénye).</p> <p>Kortárs irodalmi élet.</p> <p>A választott szerzőkhez,</p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – tisztában van a kortárs irodalomból választott szerzők életművének jellegével; az alkotók helyével, szerepével; – megismeri a kortárs irodalom néhány törekvését, sajátosságát, a posztmodern, digitális irodalom, hangoskönyv fogalmát; – választhat műelemzést <p>/mű ajánlást egyéni</p>	<p>tanulói tevékenységek szervezése</p> <p>pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés</p> <p>listakészítés,</p> <p>rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés, vita,</p> <p>reflektálás</p>	<p><i>Mozgóképkultúra és médiaismeret:</i> az elektronikus tömegkommunikáció és az irodalom kölcsönhatásának új jelenségei.</p> <p><i>Informatika:</i> a digitális közlés példái.</p>	<p>internetes hozzáférés és</p> <p>drámák filmfeldolgozásai - részletek,</p> <p>kritikai folyóiratok,</p> <p>internet</p>

<p>m vekekhez kapcsolódó fogalmi ismeretek.</p> <p>Tájékozódás az irodalmi és könyvtári adatbázisok, blogok, kritikai folyóiratok között.</p> <p>Önálló olvasmányválasztás szempontjai, indoklása, értékelése, mások szempontjainak értelmezése.</p>	<p>olvasmányélményei alapján;</p> <p>– értelmez egy kortárs drámai alkotást (lehet leg megtekinti színházban /felvételnél);</p> <p>– információkat szerez a kortárs irodalmi életéről (könyvünnepek, sikerkönyvek); irodalmi díjakról (pl. Kertész Imre Nobel-díjas <i>Sorstalanság</i> című regényéről);</p> <p>– a szerzők kapcsán alkalmassá válik a művekről szóló véleményeknek, elemzéseknek az értelmezésére; egy-egy szóbeli témakör kifejtésére, memoriterek tolmácsolására.</p>			<p>s</p> <p>irodalmi lapok, blogok</p> <p>irodalmi díjak</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>kortárs nyilvánosság, nyomtatott és internetes folyóiratok, hangoskönyv, digitális közlés</p>			

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Regionális kultúra	Órakeret 2 óra		
Elzets tudás	A választott tárgyhoz kapcsolódó irodalmi ismeretek.			
További feltételek	Személyi: magyar szakos tanár			
	Tárgyi: internetes hozzáférés, projektor, laptop, vetít vászon vagy interaktív tábla			
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Azonosulás a sz kebb-tágabb tájegység történeti és jelenkori értékeivel, a regionális köt és er sítése. Irodalmi emlékhelyek, nemzeti identitás. Eligazodás, tudás- és tapasztalatszerzés a tájegység/település/kerület/iskola stb. kulturális, irodalmi hagyományairól, irodalmi emlékhelyeir l.			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Tan-eszközök	
<p>A régió, tájegység, település, kerület, iskola kulturális, irodalmi, múltbeli és jelen hagyományai (pl. kisebbségi irodalom, folklór, múzeum, színház stb.);</p> <p>az ide köt d , ehhez kapcsolódó szerz (k) irodalmi m ve(i).</p> <p>Irodalmi emlékhelyek (szül ház, emlékszoba, kiállítás, múzeum, temet , színház stb.).</p> <p>A választott tárgyhoz kapcsolódó fogalmi ismeretek.</p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – tisztában van a tájegység / település / kerület / iskola stb. kulturális, irodalmi hagyományaival, – ismer irodalmi emlékhelyeket; a tematika kapcsán alkalmassá válik egy szóbeli témakör kifejtésére (érettségi követelményrendszer). 	<p>tanulói tevékenységek szervezése</p> <p>pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés</p> <p>listakészítés,</p> <p>rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés, vita,</p> <p>reflektálás</p>	<p><i>Vizuális kultúra; hon és népismeret; földrajz; történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i></p> <p>régió, tájegység, történelmi emlékezet, hagyomány.</p>	
Kulcsfogalmak/	régió, regionalitás, hagyomány, kisebbség, nemzetiség, folklór, az irodalom			

fogalmak	„földrajza”, interkulturalitás, kulturális emlékezet
-----------------	--

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Az irodalom határterületei			Órakeret 3 óra
Elzárts tudás	Népköltészet, m költészet, alkalmi költészet. Szórakoztató irodalom, slágerszöveg.			
További feltételek	Személyi: magyar szakos tanár			
	Tárgyi: internetes hozzáférés, projektor, vetít vászon/interaktív tábla			
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Igény és képesség er sítése az ízlés önálló, tudatos fejlesztésére. Felismerése annak, hogy az irodalom többféle regiszter magában foglal; a köztük való választás esztétikai-erkölcsi igényességet is jelent.</p> <p>Az esztétikai és m vészeti tudatosság alakítása, fejlesztése. Az irodalmiság változó fogalmának áttekintése, példákkal. Több szempontot érint megbeszélés az ízlésr l, annak kontextusairól, alakulásáról. A m vészet kultúraalkotó szerepének megfigyelése. Más kultúrák megismerésének igénye. Az érvel kéesség, a retorikai tudás továbbfejlesztése. Példával való bizonyítása, hogy az irodalom egyrészt folyamatos, másrészt történetileg változó hagyomány.</p>			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Tananyagok	
<p>A szórakoztató irodalom típusai, hatáskelt eszközei és sajátos m fajainak jellemzői (pl. fantasy-irodalom, detektívregény, sci-fi, lekt r; dalszöveg).</p> <p>Az irodalom filmen; filmes feldolgozások.</p> <p>Film- és könyvsikerek,</p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – tisztában van az irodalmiság változó fogalmával; – megérti az ízlés kontextuális függ ségét; – alakul igénye és képessége az ízlés önálló fejlesztésére; – fejlődik médiatudatossága, esztétikai és m vészeti tudatossága; 	<p>tanulói tevékenységek szervezése</p> <p>pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés</p> <p>listakészítés,</p> <p>rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés, vita,</p> <p>reflektálás</p>	<p><i>Vizuális kultúra:</i> kortárs m vészet.</p> <p><i>Mozgókép-kultúra és médiaismeret:</i> filmes feldolgozások</p> <p>mediatizált kultúra.</p> <p><i>Ének-zene:</i> a zene</p>	<p>internetes hozzáférés</p> <p>zenei CD-k, CD-lejátszó</p> <p>PowerPoint bemutató</p> <p>illusztrációk</p> <p>képregények</p> <p>filmrészletek</p> <p>elektronikusújságok,</p> <p>szövegrészletek</p>

<p>divatjelenségek.</p> <p>Az irodalmi ismeretterjesztés főbb nyomtatott és elektronikus műfajai.</p> <p>A választott témához kapcsolódó fogalmi ismeretek.</p>	<p>– választható elemzést/művelet-ajánlást egyéni olvasmányélményei</p> <p>/filmélményei alapján;</p> <p>– a tárgykör kapcsán alkalmassá válik a jelenségekről /műveletről szóló vélemények, elemzések értelmezésére; egy-egy szóbeli témakör kifejtésére.</p>		<p>fogyasztásának jelenségei, zenei szubkultúrák.</p> <p><i>Társadalomismeret:</i> a kulturális fogyasztás társadalmi jellemzői; értékviták.</p>	<p>k, regények</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>ízlés, értelmezés, szórakoztatás, populáris kultúra, kultusz, divat, irodalmi ismeretterjesztés, digitális kultúra, (film) adaptáció.</p>			

A továbbhaladás feltételei

Értekezés és esszé írása megfelelő helyesírással, nyelvhelyességgel, szabatos és egyéni stílusban. A megnyilatkozás témájának és céljának megfelelő hiteles szóbeli előadás, ismertetés, összegezés. Különböző korokban keletkezett alkotások tematikai, poétikai szempontú összevetése.

Életemvek ismeretének bizonyítása: az alkotói pálya jelentős irodalomtörténeti tényeinek, tematikai, formabeli változatosságának bemutatásával. Művek közötti kapcsolatok, témák, főismerése és értékelése. A pályakép néhány tematikus, műfajbeli, tartalmi változásának bemutatása, összhangban az egyes életemvek sajátosságaival. Néhány korábban tanult szerző 20. századi utóélete, hatása az irodalmi hagyományban. Portré: a szerző és műve, az életemvek jellemző témáinak, műfajainak bemutatásával.

Emelt szintű képzés 11-12. évfolyam

11.évfolyam

Heti óraszám: 2 óra

Éves óraszám: 72 óra

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Verstan	Órakeret 5 óra	
Előzetes tudás	Időmértékes verselés, verslábak, rím, ritmus, ütem		
További feltételek	Személyi: magyar szakos tanár		
	Tárgyi: internetes hozzáférés, projektor, vetítővászon/interaktív tábla		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Jártasság megszerzése költői szövegek ritmizálásban, az alapvető strófák és ütemhangsúlyos versformák felismerése ismeretlen szövegben is.		
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Tan- eszközök

Sorfajták, strófaképletek, rímképletek.		Tanulói tevékenységek szervezése pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés és	<i>Irodalom</i> 9. osztály: az időmértékes és ütemhangsúlyos verselés alapfogalmai.	Interaktív tábla Irodalmi szöveggyűjtemények, iskolai könyvtár
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Ütem, versláb, strofa, rím, ritmus			

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Esztétikai minőségek, hangnemek	Órakeret 5 óra		
Előzetes tudás	A korábban feldolgozott irodalmi művekben megjelenő esztétikai minőségek (ismétlés).			
További feltételek	Személyi: magyar szakos tanár			
	Tárgyi: internetes hozzáférés, projektor, vetítővászon/interaktív tábla			
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az esztétikai minőségek pontos ismerete, jellegzetes nyelvi eszközök és stílusjegyek azonosítása.			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és	Kapcsolódási pontok	Tan-eszközök	

		munkaformák		
Abszurd dráma (pl. Beckett), groteszk (pl. Örkény), komikum (pl. Karinthy), tragikum (pl. Arany balladái), humor (pl. Rejtő, Varró), irónia (pl. Karinthy), gúny (pl. Gogol).		Tanulói tevékenységek szervezése pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés és	<i>Irodalom: az korábban feldolgozott irodalmi művekben megjelenő esztétikai minőségek, ill. művészetek (esztétikai minőségek megjelenése különböző művészeti ágakban)</i>	internetes kapcsolat interaktív tábla filmrészletek
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Abszurd, groteszk, komikum, tragikum, humor, irónia, gúny, esztétikai minőség, hangnem.			

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Irodalmi motívumok, toposzok, archetípusok	Órakeret 5 óra		
Előzetes tudás	Irodalmi motívum, toposz			
További feltételek	Személyi: magyar szakos tanár			
	Tárgyi: internetes hozzáférés, projektor, vetítővászon/interaktív tábla			
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A hagyományos irodalomtörténeti megközelítés helyett a tanuló képessé váljon korokon átívelő irodalmi motívumok, összefüggések felismerésére.			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek,	Kapcsolódási pontok	Tan-eszközök	

	szervezési és munkaformák		
<p>Néhány jellegzetes irodalmi motívum vizsgálata tanult és új művek alapján (pl. út, utazás: Homérosz, Arany János, Rimbaud, Joyce stb.)</p> <p>Toposzok (pl. évszakok: Petőfi, Verlaine, Babits, Kosztolányi, Ady stb.)</p>	Gyűjtőmunka	<i>Irodalom 9-10.</i> osztály: az eddig tanult szövegek irodalmi motívumai	<p>Interaktív tábla</p> <p>Irodalmi szöveggyűjtemények, iskolai könyvtár</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Motívum, toposz, archetípus, tipikus, vándormotívum, evokáció.		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Irodalmi műfajok története	Órakeret 5 óra	
Előzetes tudás	9-10. évfolyam fontosabb műfajai mindhárom műnemben.		
További feltételek	Személyi: magyar szakos tanár		
	Tárgyi: internetes hozzáférés, projektor, vetítővászon/interaktív tábla		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Egy-egy fontos európai irodalmi műfaj történetének, változásainak megismerése. Ismeretlen szövegek műfaji azonosítása.		
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek,	Kapcsolódási pontok	Tan-eszközök

	szervezési és munkaformák		
Néhány jellegzetes irodalmi műfaj vizsgálata tanult és új művek alapján (pl. elégia Túrtaiosztól Tóth Árpádig, epigramma az ókori görög sírfelirattól Kovács András Ferenc modern átiratáig stb.).	Gyűjtőmunka.	<i>Irodalom: az korábban feldolgozott irodalmi művekben megjelenő műfajok; a műfajok megjelenései a tanult idegen nyelvek irodalmában.</i>	internetes kapcsolat interaktív tábla idegen nyelvű könyv
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Műnem, műfaj, műforma.		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	„Magas” (elit) művészet és a tömegkultúra viszonyának problémája egy korszakban	Órakeret 5 óra
Előzetes tudás	A regény, „könnyű irodalom”, lektúr	
További feltételek	Személyi: magyar szakos tanár	
	Tárgyi: internetes hozzáférés, projektor, vetítövászón/interaktív tábla	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló képessé váljon arra, hogy napjaink irodalmában is meg tudja különböztetni a „magas” művészetet a tömegkultúra termékeitől	

Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Tan-eszközök
Szabadon választott művek alapján a krimi és a szórakoztató irodalom egyéb megjelenési formáinak vizsgálata jellegzetes módszereinek, sémáinak megismerése.		Gyűjtőmunka, tanulói kiselőadás.	<i>Irodalom 10.: a regény műfaji ismételése.</i> <i>Mozgóképf- és médiaismeret: pl. szappanopera, krimi.</i>	internetes kapcsolat interaktív tábla
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Ponyvaregény, lektúr, krimi, szórakoztató irodalom, irodalmi klisé, karakter.			

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Életművek: kötetek, ciklusok, témák, motívumok	Órakeret 20 óra
Előzetes tudás	A középszintű órákon tanult fontosabb szerzőkhöz köthető főbb információk	
További feltételek	Személyi: magyar szakos tanár	
	Tárgyi: internetes hozzáférés, projektor, vetítővászon/interaktív tábla	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési	Egy-egy alkotói pálya beható megismerése, egy-egy kötet tematikus és szerkezeti sajátosságainak bemutatása, felismerése.	

céljai			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Tan-eszközök
Kötetek, ciklusok, témák: Arany, Petőfi, Ady, Babits, Kosztolányi, József Attila, illetve néhány portré esetében (pl. Pilinszky, Weöres Sándor, Szabó Lőrinc, Nemes Nagy Ágnes, Kányádi Sándor, Nagy László, Juhász Ferenc stb.)	Gyűjtőmunka, tanulói kiselőadások egy-egy kötetéről.	<i>Irodalom: a korábbi szerzők tanult kötetei.</i>	internetes kapcsolat interaktív tábla kötetek, szöveggyűjtemények
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Verciklus, kötetkompozíció, tematikus egység.		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Portrék: „kortársak” – hasonló témák, műfajok, motívumok kortárs szerzők művészetében	Órakeret 20 óra
Előzetes tudás	A középszintű órákon tanult fontosabb szerzőkhöz köthető főbb információk	
További feltételek	Személyi: magyar szakos tanár	
	Tárgyi: internetes hozzáférés, projektor, vetítővászon/interaktív tábla	
A tematikai egység	Egy-egy alkotói irodalomtörténeti korszak megismerése kortárs szerzők	

nevelési-fejlesztési céljai	művészetén keresztül és esetleges kölcsönhatások vizsgálata.		
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Tan-eszközök
Egy-egy korszakhoz köthető jellegzetes téma megjelenésének vizsgálata kortárs szerzők szövegeiben (pl. a nemzethalál témájának megjelenése a magyar romantika irodalmában; társadalomkritika realista regényekben; az 1. vh. hatása a Nyugat első nemzedékére és a kortárs európai szerzőkre).	Gyűjtőmunka, tanulói kiselőadások egy-egy témáról.	<i>Irodalom: a korábbi szerzők kapcsolódási pontjainak ismerete .</i>	internetes kapcsolat interaktív tábla kötetek, szöveggyűjtemények
Kulcsfogalmak/ fogalmak			

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Ismétlés, rendszerezés, számonkérés	Órakeret 7 óra
--	--	---------------------------

A továbbhaladás feltételei

Önálló gondolatok és vélemény megfogalmazása a 20. század szépirodalmi szövegeivel kapcsolatban (akár ismeretlen szöveg esetén is). A tanult versformák, irodalmi műformák, műfajok azonosítása, képesség a komplex elemzés megvalósítására.

Világos felépítésű közlés a tájékoztató, érvelő, meggyőző, vitázó közlésformában. A mindennapi élet problémáiról, irodalmi, művészeti élményekről vélemény kifejtése szóban és írásban, különféle műfajokban: kommentár, ajánlás, kisértkezés. A hosszabb fölkeszülést igénylő szóbeli és írásbeli feladatok megoldásához önálló könyvtári munka, megadott vagy önállóan kialakított szempontokat követő anyaggyűjtés, az információ-feldolgozás szabályainak megtartásával. Tartalmas, sok szempontú kiselőadás megtartása adott témában.

Adott szempontú műelemzés készítése közösen fel nem dolgozott kispikai és lírai alkotásról. Nagyepikai és drámai művek szóbeli és írásbeli bemutatása. Művek összehasonlítása adott tematikai, poétikai szempontok követésével. Jellemző hőstípusok, jellegzetes konfliktushelyzetek bemutatása, értelmezése. Stílusirányzatok jellemző vonásainak bemutatása néhány irodalmi és képzőművészeti alkotásban (az impresszionizmustól a szecesszióig). A művészeti ismereteken tanultak szintetizálása az emelt szintű tananyag irodalmával.

12. évfolyam

Heti óraszám: 2 óra

Éves óraszám: 62 óra

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Esztétikai minőségek, hangnemek	Órakeret 4 óra		
Előzetes tudás	A korábban feldolgozott irodalmi művekben megjelenő esztétikai minőségek (ismétlés).			
További feltételek	Személyi: magyar szakos tanár			
	Tárgyi: internetes hozzáférés, projektor, vetítővászon/interaktív tábla			
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az esztétikai minőségek pontos ismerete, jellegzetes nyelvi eszközök és stílusjegyek azonosítása.			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Tan- eszközök	

<p>Abszurd dráma (pl. Beckett), groteszk (pl. Örkény), komikum (pl. Karinthy), tragikum (pl. Arany balladái), humor (pl. Rejtő, Varró), irónia (pl. Karinthy), gúny (pl. Gogol).</p>		<p>Tanulói tevékenységek szervezése pármunka, csoportmunka, prezentációkészít és</p>	<p><i>Irodalom: az korábban feldolgozott irodalmi művekben megjelenő esztétikai minőségek, ill. művészetek (esztétikai minőségek megjelenése különböző művészeti ágakban)</i></p>	<p>internetes kapcsolat</p> <p>interaktív tábla</p> <p>filmrészletek</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Abszurd, groteszk, komikum, tragikum, humor, irónia, gúny, esztétikai minőség, hangnem.</p>			

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>Irodalmi motívumok, toposzok, archetípusok</p>			<p>Órakeret 4 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Irodalmi motívum, toposz</p>			
<p>További feltételek</p>	<p>Személyi: magyar szakos tanár</p>			
	<p>Tárgyi: internetes hozzáférés, projektor, vetítővászon/interaktív tábla</p>			
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>A hagyományos irodalomtörténeti megközelítés helyett a tanuló képessé váljon korokon átívelő irodalmi motívumok, összefüggések felismerésére.</p>			
<p>Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>	<p>Pedagógiai eljárások, módszerek,</p>	<p>Kapcsolódási pontok</p>	<p>Tan- eszközök</p>	

	szervezési és munkaformák		
<p>Néhány jellegzetes irodalmi motívum vizsgálata tanult és új művek alapján (pl. út, utazás: Homérosz, Arany János, Rimbaud, Joyce stb.)</p> <p>Toposzok (pl. évszakok: Petőfi, Verlaine, Babits, Kosztolányi, Ady stb.)</p>	Gyűjtőmunka	<i>Irodalom 9-10. osztály: az eddig tanult szövegek irodalmi motívumai</i>	<p>Interaktív tábla</p> <p>Irodalmi szöveggyűjtemények, iskolai könyvtár</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Motívum, toposz, archetípus, tipikus, vándormotívum, evokáció.		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Irodalmi művek fogadtatása, hatása, utóélete az irodalmi-kulturális hagyományban	Órakeret 3 óra
Előzetes tudás	Fontosabb irodalmi művek, kötetek, szerzők.	
További feltételek	Személyi: magyar szakos tanár	
	Tárgyi: internetes hozzáférés, projektor, vetítővászon/interaktív tábla	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Egy-egy fontos irodalmi mű, szerző utóéletének, akár napjainkig tartó hatásának meg- és felismerése. (A posztmodern irodalom jellegzetes idézőtechnikájának megismerése.)	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások,	Kapcsolódási Tan-

	módszerek, szervezési és munkaformák	pontok	eszközök
Legjelentősebb magyar alkotóink hatása a későbbi korok művészetére, evokáció és intertextualitás a kortárs szövegekben.	Gyűjtőmunka, csoportmunka, páros munka, irodalmi vetélkedő szervezése.	<i>Irodalom: az korábban feldolgozott irodalmi művekben megjelenő motívumok, témák, stilisztikai jellegzetessége k.</i>	internetes kapcsolat interaktív tábla kötetek, szöveggyűjtemények, tematikus antológiák
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Evokáció, intertextualitás, hommage		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Életművek: kötetek, ciklusok, témák, motívumok	Órakeret 20 óra
Előzetes tudás	A középszintű órákon tanult fontosabb szerzőkhöz köthető főbb információk	
További feltételek	Személyi: magyar szakos tanár	
	Tárgyi: internetes hozzáférés, projektor, vetítővászon/interaktív tábla	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési	Egy-egy alkotói pálya beható megismerése, egy-egy kötet tematikus és szerkezeti sajátosságainak bemutatása, felismerése.	

céljai				
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Tan-eszközök
Kötetek, ciklusok, témák: Arany, Petőfi, Ady, Babits, Kosztolányi, József Attila, illetve néhány portré esetében (pl. Pilinszky, Weöres Sándor, Szabó Lőrinc, Nemes Nagy Ágnes, Kányádi Sándor, Nagy László, Juhász Ferenc stb.)		Gyűjtőmunka, tanulói kiselőadások egy-egy kötetéről.	<i>Irodalom: a korábbi szerzők tanult kötetei.</i>	internetes kapcsolat interaktív tábla kötetek, szöveggyűjtemények
Kulcsfogalmak/ fogalmak		Verciklus, kötetkompozíció, tematikus egység.		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Portrék: „kortársak” – hasonló témák, műfajok, motívumok kortárs szerzők művészetében	Órakeret 20 óra
Előzetes tudás	A középszintű órákon tanult fontosabb szerzőkhöz köthető főbb információk	
További feltételek	Személyi: magyar szakos tanár	
	Tárgyi: internetes hozzáférés, projektor, vetítővászon/interaktív tábla	
A tematikai egység	Egy-egy alkotói irodalomtörténeti korszak megismerése kortárs szerzők	

nevelési-fejlesztési céljai	művészetén keresztül és esetleges kölcsönhatások vizsgálata.		
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Tan-eszközök
Egy-egy korszakhoz köthető jellegzetes téma megjelenésének vizsgálata kortárs szerzők szövegeiben (pl. a nemzethalál témájának megjelenése a magyar romantika irodalmában; társadalomkritika realista regényekben; az 1. vh. hatása a Nyugat első nemzedékére és a kortárs európai szerzőkre).	Gyűjtőmunka, tanulói kiselőadások egy-egy témáról.	<i>Irodalom: a korábbi szerzők kapcsolódási pontjainak ismerete .</i>	internetes kapcsolat interaktív tábla kötetek, szöveggyűjtemények
Kulcsfogalmak/ fogalmak			

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Kortárs irodalom	Órakeret 4 óra
Előzetes tudás	A tanuló által olvasott kortárs szerzők, folyóiratok.	
További feltételek	Személyi: magyar szakos tanár	

	Tárgyi: internetes hozzáférés, projektor, vetítővászon/interaktív tábla		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló tudjon tájékozódni napjaink irodalmában és irodalmi folyóirataiban, ismerje meg a fontosabb kortárs írókat, költőket.		
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Tan-eszközök
Főképp az adott tanév emelt szintű érettségi tételéhez tartozó szerző vagy mű beható ismerete, emellett a tanulócsoporthoz és a szaktanár választása szerint két-három jelentősebb kortárs szerző megismerése.	Gyűjtőmunka, tanulói kiselőadások egy-egy szerzőről, kötetéről. Lehetőség szerint rendhagyó irodalomóra kortárs író, költő bevonásával.	<i>Vizuális kultúra, művészetek: kortárs alkotók képzőművészetben és filmben.</i>	internetes kapcsolat interaktív tábla kötetek, szöveggyűjtemények
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Kortárs irodalom, internetes folyóirat, performansz		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Ismétlés, rendszerezés, számonkérés	Órakeret 7 óra
--	--	---------------------------

A továbbhaladás feltételei

Egyes irodalomtörténeti korszakok áttekintése, tájékozódás korstílusok, szerzők, alkotói törekvések között. Értekezés és esszé írása megfelelő helyesírással, nyelvhelyességgel, szabatos és egyéni stílusban. A megnyilatkozás témájának és céljának megfelelő hiteles szóbeli előadás, ismertetés, összegezés. Különböző korokban keletkezett alkotások tematikai, poétikai szempontú összevetése.

Életművek beható ismeretének bizonyítása: az alkotói pálya jelentős irodalomtörténeti tényeinek, tematikai, formabeli változatosságának bemutatásával. Művek közötti kapcsolatok, témák, fölismerése és értékelése. A pályakép néhány tematikus, műfajbeli, tartalmi változásának bemutatása, összhangban az egyes életművek sajátosságaival. Néhány korábban tanult szerző 20. századi utóélete, hatása az irodalmi hagyományban. Portré: a szerző és műve, az életmű jellemző témáinak, műfajainak bemutatásával.

Tájékozottság a kortárs irodalomban: a legfontosabb szerzők, folyóiratok, témák, irányzatok ismerete.

Helyes irodalmi-művészeti értékrend megléte, irodalmi ízlés, olvasottság.